

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**DAVČNO OPTIMIZIRANJE GOSPODARSKEGA SUBJEKTA GLEDE
NA NJEGOVO PRAVNOORGANIZACIJSKO OBLIKO**

Ljubljana, september 2016

ANESA IPAVEC

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Anesa Ipavec, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Davčna optimizacija gospodarskega subjekta glede na njegovo pravnoorganizacijsko obliko, pripravljene v sodelovanju s svetovalcem red. prof. dr. Hočevar Marko

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, ne izključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 PRAVNOORGANIZACIJSKE OBLIKE GOSPODARSKIH SUBJETKOV TER NJIHOVE ZNAČILNOSTI	3
1.1 Gospodarske družbe.....	5
1.1.1 Osebnе družbe	7
1.1.1.1 Družba z neomejeno odgovornostjo.....	7
1.1.1.2 Komanditna družba	9
1.1.1.3 Dvojna družba	10
1.1.2 Kapitalske družbe	11
1.1.2.1 Delniška družba.....	11
1.1.2.2 Komanditna delniška družba.....	14
1.1.2.3 Evropska delniška družba.....	15
2 SAMOSTOJNI PODJETNIK	16
2.1 Opredelitev samostojnega podjetnika	16
2.2 Obdavčitev samostojnega podjetnika	18
2.2.1 Obdavčitev iz vidika zavarovanja v socialno varnost	18
2.2.2 Obdavčitev iz vidika davka od dohodka iz dejavnosti	24
2.2.2.1 Ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih odhodkov	25
2.2.2.2 Ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov	29
2.3 Prenehanje obstoja samostojnega podjetnika.....	31
3 DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO	33
3.1 Opredelitev družbe z omejeno odgovornostjo	33
3.2 Obdavčitev družbe z omejeno odgovornostjo.....	36
3.2.1 Obdavčitev iz vidika zavarovanja v socialno varstvo	36
3.2.1.1 Zavarovanje za socialno varnost na podlagi pogodbe o zaposlitvi.....	37
3.2.1.2 Zavarovanje za socialno varnost na podlagi poslovodne pogodbe	39
3.2.2 Obdavčitev iz vidika davka od dohodka pravnih oseb	43
3.2.3 Obdavčitev iz vidika davka od dohodka iz kapitala	48
3.3 Prenehanje obstoja družbe z omejeno odgovornostjo.....	49
4 STATUSNO PREOBLIKOVANJE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA V DRUŽBO Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO	50
4.1 Možnosti preoblikovanja	51
4.2 Davčni vidik preoblikovanja.....	52
5 IZRAČUN DAVČNE OBREMENITVE DAVKA OD DOHODKA	53
5.1 Izračun davčne obremenitve davka od dohodka iz dejavnosti podjetnika.....	54
5.2 Izračun davčne obremenitve davka od dohodka pravnih oseb	55
5.3 Primerjava izračunov ter sklepne ugotovitve.....	56

6	IZRAČUN DAVČNE OBREMENITVE IZPLAČILA DOHODKA FIZIČNI OSEBI	58
6.1	Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizični osebi v primeru podjetnika	59
6.2	Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizični osebi v primeru d.o.o. če je lastnik zavarovan na podlagi pogodbe o zaposlitvi in si izplača celoten dobiček. ...	60
6.3	Primerjava izračunov ter sklepne ugotovitve	64
	SKLEP.....	65
	LITERATURA IN VIRI.....	68

KAZALO TABEL

Tabela 1:	stopnje prispevkov za socialno varnost (v %)	20
Tabela 2:	Izračun prispevkov z minimalno zavarovalno osnovo (v EUR)	23
Tabela 3:	Izračun prispevkov z zavarovalno osnovo v višini 936,00 EUR (v EUR)	24
Tabela 4:	Splošna olajšava za leto 2015	28
Tabela 5:	Posebna olajšava za vzdrževane člane	28
Tabela 6:	Davčna lestvica za odmero dohodnine za leto 2015	29
Tabela 7:	Izračun davka od dohodka na podlagi dejanskih odhodkov	30
Tabela 8:	Izračun davka od dohodka na podlagi normiranih odhodkov	31
Tabela 9:	Izračun davka od dohodka iz dejavnosti podjetnika pri različnih višinah dobička (v EUR)	54
Tabela 10:	Izračun davka od dohodka pravnih oseb za d.o.o. z različnimi višinami dobička (v EUR)	56
Tabela 11:	Primerjava izračunov davka od dohodka pri podjetniku in d.o.o. pri dobičkih 5.000,00 EUR, 15.000,00 EUR ter 25.000,00 EUR	57
Tabela 12:	Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizični osebi v primeru podjetnika, pri različnih dobičkih (v EUR)	60
Tabela 13:	Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizični osebi v primeru če je lastnik zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi ter si izplača celotni dobiček, pri različnih dobičkih (v EUR)	61
Tabela 14:	Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizične osebe v primeru d.o.o., če je lastnik zavarovan na podlagi pogodbe o poslovanju in si ne izplačuje nagrade, vendar si v celoti izplača dobiček, pri različnih višinah dobička (v EUR)	63
Tabela 15:	Primerjava izračunov dohodka fizičnih oseb ter skupne obdavčitve, pri različnih višinah dobička ter pri različnih organizacijskih oblikah in vrstah zaposlitve (v EUR)	64

KAZALO SLIK

Slika 1:	Gospodarski subjekti v Poslovnem registru Slovenije glede na pravnoorganizacijsko obliko na dan 31.12.2014	7
Slika 2:	Točka preloma pri primerjavi med obdavčitvijo dohodka podjetnika in družbe z d.o.o. pri različnih dobički	58
Slika 3:	Točka preloma pri primerjavi med obdavčitvijo fizične osebe, pri različnih pravno organizacijskih oblikah ter pri različnih dobičkih	65

UVOD

Vsak posameznik se na začetku svoje poslovne poti sooča s številnimi vprašanji, med katerimi je eno izmed temeljnih prav gotovo izbira pravnoorganizacijske oblike bodočega gospodarskega subjekta. Pravilna izbira nam že na začetku pripomore k znižanju začetniških stroškov, kasneje pa vpliva predvsem na racionalnejšo obdavčitev našega dohodka.

Na odločitev glede izbire pravnoorganizacijske oblike vpliva veliko različnih dejavnikov, kot so vrsta in oblika dejavnosti, s katero se želimo ukvarjati, višina začetnega kapitala, ki je potreben za ustanovitev družbe, kakšna dovoljenja in soglasja potrebujemo za ustanovitev družbe, vrsta davčnih obveznosti, kako je z zavarovanjem za socialno varstvo, s katerimi poslovnimi partnerji bomo sodelovali, ipd.

Slovenska zakonodaja omogoča različne pravnoorganizacijske oblike gospodarskih subjektov (Cepec & Kovač, 2012, str. 41). Ena najpogostejših oblik je samostojni podjetnik, kateri je opredeljen kot fizična oseba, ki opravlja dejavnost. Poleg samostojnega podjetnika poznamo tudi gospodarske družbe, katere delimo na osebne družbe – to so družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba in dvojna družba, ter kapitalske družbe - to pa so delniška družba, komanditna delniška družba, družba z omejeno odgovornostjo ter evropska delniška družba (Korže, 2010, str. 78). Poleg omenjenih oblik pa se glede na vrsto dejavnosti lahko odločimo tudi za obliko javnega ali zasebnega zavoda, za zadrugo, društvo ali socialno podjetje (Borštnik, 2011).

Najpogostejša izbira posameznika, ki je na začetku poslovne poti, sta pravnoorganizacijska oblika samostojnega podjetnika (v nadaljevanju zasebnik) ali družba z omejeno odgovornostjo (v nadaljevanju d.o.o.). Z vidika davčne obremenitve sta si ti dve obliki najbolj različni glede na obliko zavarovanja za socialno varstvo in glede obdavčitve dohodka zasebnika oz. gospodarske družbe.

Zasebnik je zavarovan kot samozaposlena oseba, kar pomeni, da je dolžan državi plačevati prispevke za socialno varstvo, njihova višina pa je odvisna od dobička, ustvarjenega v preteklem letu (Zupančič, 2007, str. 36). Dobiček zasebnika tudi predstavlja njegovo plačo. Obdavčitev zasebnika je urejena v Zakonu o dohodnini. Zasebniku je pri obračunu davka od dohodna iz dejavnosti ponujena izbira kako si bo obračunaval odhodke. Na izbiro ima obliko ugotavljanja davčne osnove po dejanskih stroški ali ugotavljanje davčne osnove po normiranih stroških (Zupančič, 2013b, str. 54) . Vsaka oblika ima določene kriterije ki jih je potrebno upoštevati, vendar o tem bom govorila v nadaljevanju.

Pri d.o.o. pa ima lastnik na izbiro dve obliki zavarovanja za socialno varstvo, in sicer lahko je zavarovan na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali na podlagi pogodbe o poslovođenju (Borštnik, 2013). Osnova za izračun višine prispevkov za socialno varstvo je odvisna od izbrane oblike zavarovanja (Hieng, 2013a, str. 68). Dobiček d.o.o. je obdavčen na podlagi Zakona o davku od dohodka pravnih oseb. Poudariti je potrebno, da je d.o.o. samostojna pravna oseba, kar pomeni,

da je ustvarjeni dobiček zaslužek družbe. Seveda pa si lahko lastnik ta dobiček izplača v obliki dividend, vendar je potrebno pred tem plačati davek na kapitalski dobiček (Prusnik, 2014, str. 92).

V magistrskem delu bom primerjala najpogostejši pravnoorganizacijski obliki, torej zasebnika in d.o.o., glede na to katera oblika je bolj optimalna pri različnih višinah dobička. Primerjavo bom naredila iz treh različnih izračunov, in sicer bom najprej primerjala obdavčitev pri različnih višinah dobička, zgolj glede na vidik obdavčitve dobička. V drugem izračunu bom primerjala obdavčitev, tako z vidika dobička, kot tudi če bi bil lastnik zavarovan na podlagi pogodbe o poslovanju, ter si med letom ne bi izplačeval nagrade, bi si pa na koncu leta izplačal ustvarjen dobiček. V zadnjem, tretjem izračunu, bom primerjala obdavčitev tako z vidika dobička kot tudi z vidika, če je lastnik zaposlen v podjetju, in si izplačuje plačo z isto osnovo kot samostojni podjetnik plačuje prispevke, ter si na koncu leta izplača ustvarjeni dobiček. Primerjava izračunov mi bo omogočila določitev točke preloma, pri kateri je določena pravno-organizacijska oblika optimalnejša.

Namen magistrskega dela je preučiti kako izbira pravnoorganizacijske oblike gospodarskega subjekta vpliva na optimiziranje davčne obremenitve posameznika, pri čemer je potrebno upoštevati aktualno gospodarsko in davčno zakonodajo. Magistrsko delo je namenjeno vsem, ki bi radi samostojno stopili na podjetniško pot, kot tudi vsem tistim, kateri se že ukvarjajo s podjetništvom, pa bi radi s pravilno pravno-organizacijsko obliko čim bolj optimizirali svoje poslovanje. Delo je namenjeno tudi vsem, ki se ukvarjajo s svetovanjem osebam, ki razmišljajo o začetku samostojne poslovne poti, kot so na primer uslužbenci v računovodskih servisih, uslužbenci na Zavodu za zaposlovanje, uslužbenci na Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJ PES), ter vsem ostalim, ki jih omenjena tematika zanima.

Cilji magistrskega dela so:

- predstaviti osnovne značilnosti pravnoorganizacijskih oblik gospodarskih subjektov, ki jih opredeljuje slovenska zakonodaja,
- podrobno preučiti značilnosti samostojnega podjetnika ter njegovo obdavčitev z vidika prispevkov za socialno varnost in davka od dohodka iz dejavnosti,
- podrobno preučiti značilnosti enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo ter obdavčitev lastnika z vidika prispevkov za socialno varnost in obdavčitev družbe z vidika davka od dohodka pravnih oseb,
- predstaviti primerjavo obdavčitve samostojnega podjetnika in družbe z omejeno odgovornostjo z različnimi scenariji z vidika davka od dohodka,
- predstaviti primerjavo obdavčitve samostojnega podjetnika in družbe z omejeno odgovornostjo z različnimi scenariji z vidika končnega izplačila fizični osebi,
- preučiti in določiti prelomno točko, ob kateri je smiselno preoblikovanje pravno-organizacijske oblike ter

- predstaviti proces preoblikovanja samostojnega podjetnika v družbo z omejeno odgovornostjo.

V teoretičnem delu magistrskega dela sem predstavila značilnosti pravnoorganizacijskih oblik gospodarskih subjektov, katere dovoljuje zakonodaja v Sloveniji. Temeljito sem preučila in predstavila dve najpogostejši obliki, in sicer samostojnega podjetnika ter enoosebno družbo z omejeno odgovornostjo. Pri predstavitvi omenjenih oblik sem poskušala čim bolj strukturirano zajeti vse najpomembnejše značilnosti od same ustanovitve, obdavčitve, zaposlitev ter ukinitve podjetja. Pri teoretičnem delu sem uporabila metodo zbiranja podatkov iz različnih virov (domače in tuje strokovne literature).

V empiričnem delu magistrskega dela sem izbrala metodo primerjave različnih scenarijev. Na tej podlagi sem lahko predstavila obdavčitev tako samostojnega podjetnika kot družbe z omejeno odgovornostjo z vidika Zakona o dohodnini in Zakona o dohodka pravnih oseb. S pomočjo teh izračunov sem skušala ugotoviti, katero pravnoorganizacijsko obliko je najbolj optimalno izbrati glede na višino dobička.

1 PRAVNOORGANIZACIJSKE OBLIKE GOSPODARSKIH SUBJETKOV TER NJIHOVE ZNAČILNOSTI

Ustava Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148 in 47/13 – UZ90, 97 ,99) v 74. členu določa, da je gospodarska pobuda svobodna in da so z zakonom določeni le pogoji za ustanovitev gospodarskih organizacij. Odločitev katero pravnoorganizacijsko obliko gospodarskega subjekta, bo posameznik uporabljal za opravljanje svoje gospodarske dejavnosti, je prepuščena njemu. Hkrati pa ta člen določa, da se gospodarska dejavnost ne sme izvajati v nasprotju z javno koristjo, ter prepoveduje dejanja neloyalne konkurence in dejanja, ki v nasprotju z zakonom omejujejo konkurenco.

Gospodarsko pravo obsega ureditev pravnega statusa gospodarskih subjektov, gospodarske pravne posle in druga razmerja subjektov gospodarskega prava na trgu. Gospodarsko pravo se deli na statusno pravo, konkurenčno pravo, pravo gospodarskih poslov, pravo vrednostnih papirjev, pravo industrijske lastnine, zavarovalno pravo, transportno pravo, itd. (Cepec & Kovač, 2012, str. 41).

Glavni zakonski vir, poleg Ustave Republike Slovenije, za gospodarske subjekte je Zakon o gospodarskih družbah. Leta 1993 je bil sprejet Zakon o gospodarskih družbah kot nadomestilo za takrat veljavni Zakon o podjetjih. Skozi leta, sej je zaradi različnih dejavnikov zakon spreminjal in dopolnjeval, predvsem zaradi vstopa Slovenija v Evropsko unijo. Trenutno je v veljavi novi Zakon o gospodarskih družbah kateri je bil sprejet maja 2006.

Zakon o gospodarskih družbah (Ur.l. RS, št. 65/09 – UPB, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13 in 55/15 v nadaljevanju ZGD-1) je sestavljen iz naslednjih delov:

- I. DEL: skupne določbe (1.–70. člen): v tem delu obravnava vprašanja kot so firma (ime), sedež, zastopanje, registracija, vodenje poslovnih knjig, itd. za vse gospodarske subjekte,
- II. DEL: podjetnik (71.–75. člen): v tem delu obravnava vprašanja, ki veljajo za samostojne podjetnike,
- III. DEL: družbe (76.–526. člen): v tem delu obravnava vprašanja, ki veljajo za vse gospodarske družbe, tako osebne družbe kot kapitalske družbe, od ustanovitve družbe, vodenja družbe, likvidacije družbe, itd.,
- IV. DEL: povezane družbe (527.–562. člen): v tem delu obravnava vprašanja vrst povezanih družb, vodenja in odgovornosti povezanih družb, zavarovanja družbenikov, itd.,
- V. DEL: gospodarsko interesno združenje (563.–578. člen): v tem delu obravnava vprašanja ustanovitve, delovanja, nadzora, prenehanja, itd. združenja,
- VI. DEL: statusno preoblikovanje družb (579.–673. a člen): v tem delu opredeljuje vrste preoblikovanja, ter potekanje preoblikovanja družb,
- VII. DEL: tuja podjetja (674.–683. člen): v tem delu opredeljuje pojem tujega podjetja ter njihov vpis in delovanje,
- VIII. DEL: nadzor nad izvajanjem zakona (684. člen),
- IX. DEL: kazenske določbe (685.–691. člen) ter
- X. DEL: prehodne in končne določbe (692.–709. člen).

Pri proučevanju zasnove ZGD-1 in vsebine njegovih določb so razpoznavna nekatera vsebinsko pomembnejša načela (Puharič, 1999, str. 59):

- **načelo enotnega zakona:** to pomeni, da so v enem zakonu opredeljene vse zakonske podlage za vse pravnoorganizacijske oblike gospodarskih subjektov,
- **načelo omejenega števila pravno-organizacijskih oblik:** to pomeni, da se lahko gospodarska dejavnost opravlja le v eni izmed zakonsko določenih pravnoorganizacijskih oblik gospodarskih subjektov,
- **načelo »pravne osebnosti«:** to pomeni, da so vse gospodarske družbe pravne osebe,
- **načela firmskega prava:** to pomeni, da iz firme družbe mora biti razvidna dejavnosti in pravnoorganizacijska oblika, da se ne sme uporabljati beseda »Slovenija« v firmi družbe, varstvo slovenščine, itd.,
- **načelo konkurenčne prepovedi:** to je potrebno zaradi zagotavljanja varstva interesa gospodarskih družb in tudi interesa družbenikov oziroma delničarjev,
- **načelo varstva upnikov:** to pomeni, da so vsi upniki zavarovani s strani zakona,
- **načelo varstva manjšinskih pravic delničarjev,**
- **načelo pretežno enotirnega sistema upravljanja in obveznost dvotirnega sistema upravljanja.**

Poleg ZGD-1, ki je glavni zakonski vir, pa morajo gospodarski subjekti izpolnjevati tudi druge zakonske predpise. Eni med najbolj pomembnimi zakonskimi predpisi so:

- Zakon o sodnem registru (ZSReg),

- Zakon o dohodnini (Zdoh-2),
- Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2),
- Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1),
- Zakon o davčnem postopku (ZdavP-2),
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2),
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ),
- Zakon o urejanju trga dela (ZUTD),
- Zakon o delovnem razmerju (ZDR-1),
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu RS (ZVZD-1),
- Obligacijski zakonik RS (OZ),
- Slovenski računovodski standardi (SRS),
- Mednarodni računovodski standardi (MRS), itd.

1.1 Gospodarske družbe

Najpomembnejši gospodarski subjekt je gospodarska družba, ki jo ZGD-1 opredeljuje kot pravno osebo, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Samostojno opravljanje dejavnosti pomeni, da oseba opravlja to dejavnost ne le v svojem imenu, ampak tudi za svoj račun, torej v svojo korist in ob svojem riziku. Kot pridobitno dejavnost pa zakon definira vsako dejavnost, ki se na trgu opravlja zaradi pridobivanja dobička (Cepec & Kovač, 2012, str. 149). V splošnem razlikujemo dva sistema ustanovitev gospodarskih družb, in sicer normativni sistem, kateri prevladuje v današnjem času ter koncesijski sistem. Pri normativnem sistemu zakonodajalec vnaprej določi pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za ustanovitev gospodarske družbe, pri koncesijskem pa o ustanovitvi presodi pristojni državni organ (Korže, 2010, str. 63).

Gospodarska družba postane pravna oseba z vpisom v sodni register in s tem pridobi sposobnost biti nosilec pravic in obveznosti. S pridobitvijo poslovne sposobnosti pa lahko pravna oseba začne nastopati v pravnem prometu, le to pa pravna oseba pridobi z vpisom v sodni register in z imenovanjem zakonitega zastopnika gospodarske družbe. Gospodarska družba kot pravna oseba je lahko lastnik premičnin in nepremičnine, lahko pridobi pravice in obveznosti in ima pravdo (procesno) sposobnost, kar pomeni da lahko toži ali je tožena.

Vsaka gospodarska družba z vsem svojim premoženjem odgovarja za svoje dolgove. To pomeni, da družbeniki tudi niso lastniki premoženja, ki so ga ob ustanovitvi prenesli na gospodarsko družbo. Obseg in vsebina korporacijskega upravičenja se med posameznimi oblikami gospodarskih družb razlikujeta, skupno pa jim je to, da se upravičenja v osnovi delijo na premoženjska in upravljavska. Pri tem so premoženjska upravičenja povezana predvsem s pravico do sorazmernega deleža dobička, upravljavska pa z vlogo družbenika pri vodenju in odločanju v družbi (Cepec & Kovač, 2012, str. 150).

Gospodarske družbe se lahko ustanovijo samo v pravno-organizacijskih obliki, ki so že v naprej določene z zakonom. V osnovi pravno-organizacijske oblike delimo na osebne in kapitalske gospodarske družbe, čigar temeljna razlika je v odgovornosti družbenikov za dolgove družbe. Posebna pravno-organizacijska oblika, katera pa ni gospodarska družba je samostojni podjetnik posameznik, kateri je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno oziroma gospodarsko dejavnost (Cepec & Kovač, 2012, str. 151).

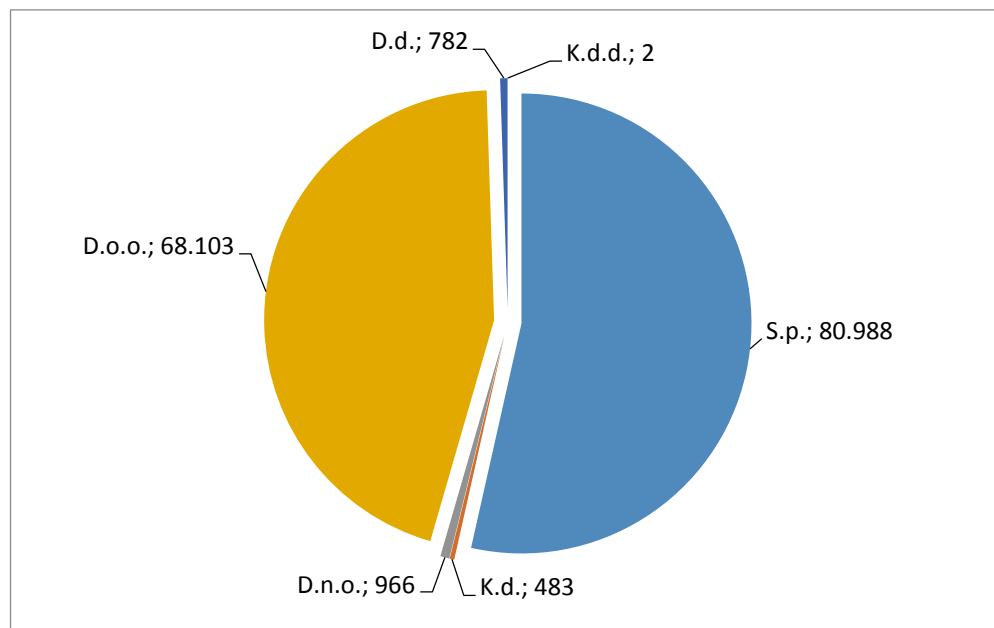
Kot sem že omenila, se gospodarske družbe glede na odgovornost družbenikov delijo na:

- osebne družbe, ki so :
 - družba z neomejeno odgovornostjo,
 - komanditna družba ter
 - dvojna družba,
- kapitalske družbe, ki so:
 - družba z omejeno odgovornostjo
 - delniška družba,
 - komanditna delniška družba ter
 - evropska delniška družba.

O značilnosti posameznih oblik sem govorila v nadaljevanju.

Kot lahko vidimo na sliki 1, je bilo na koncu leta 2014 v Sloveniji registriranih 151.324 gospodarskih subjektov, od tega je bilo 80.988 samostojnih podjetnikov, 68.103 družb z omejeno odgovornostjo, 966 družb z neomejeno odgovornostjo, 782 delniških družb, 483 komanditnih družb ter 2 komanditni delniški družbi (AJ PES, 2014). Graf tudi prikazuje kateri sta najbolj pogosti pravnoorganizacijski obliki, za katere se posamezniki odločijo za opravljanje svoje dejavnosti, in to sta samostojni podjetnik ter družba z omejeno odgovornostjo. Prav s tem razlogom se bom v nadaljevanju predvsem posvetila tema dvema pravnoorganizacijskima oblikama.

Slika 1: Gospodarski subjekti v Poslovnem registru Slovenije glede na pravnoorganizacijsko obliko na dan 31.12.2014

Vir: AJPES, Poslovni subjekti v Poslovnem registru po pravnoorganizacijskih oblikah, po četrtletjih, 2014.

1.1.1 Osebne družbe

Med osebne družbe spadajo družba z neomejeno odgovornostjo, komadintna družba ter dvojna družba. Temeljna značilnost osebnih družb je, da ima vsaka osebna družba vsaj enega družbenika, ki za obveznost družbe odgovarja z vsem svojim premoženjem. Zaradi osebne odgovornosti družbenikov so osebne oblike družb bolj tvegane, zato v praksi to obliko uporabljajo manjše gospodarske družbe, večinoma tako imenovana družinska podjetja, saj mora biti stopnja zaupanja med ustanovitelji zelo visoka (Cepec & Kovač, 2012, str. 177).

Ena od prednosti osebnih družb, katera ima velik vpliv na začetku poslovne poti, je ta da za ustanovitev družbe ni potreben ustanovitveni kapital, saj kot sem omenila vsaj eden od družbenikov odgovarja z vsem svojim premoženje. Kljub temu oblike osebnih družb v Sloveniji niso najbolj priljubljene, in predstavljajo majhen delež vseh registriranih gospodarskih družb na trgu. V nadaljevanju bom predstavila glavne značilnosti vseh oblik osebnih družb kater se v Sloveniji lahko ustanovijo.

1.1.1.1 Družba z neomejeno odgovornostjo

ZGD-1 v 76. členu določa da je družba z neomejeno odgovornostjo (v nadaljevanju d.n.o.) družba dveh ali več oseb, ki za obveznost družbe odgovarjajo z vsem svojim premoženjem. Družbeniki družbe so lahko tako pravne kot fizične osebe. Pri fizičnih osebah ni nujno, da imajo poslovno sposobnost, pri pravnih osebah pa ni nujno le gospodarska družba, temveč tudi vsaka druga pravna oseba, npr. društvo ali zavod (Ivanjko & Kocbek, 2001, str. 158).

Družba nastane s sklenitvijo družbene pogodbe med družbeniki in vpisom družbe v sodni register. Družbena pogodba mora biti sklenjena v obliki notarskega zapisa ali zasebne listine, na kateri so notarsko overjeni podpisi vseh družbenikov. Družba nastane in pridobi lastnosti pravne osebe šele z vpisom v sodni register (Cepec & Kovač, 2012, str. 178). Prijavo za vpis v sodni register morajo vložiti vsi družbeniki in mora vsebovati tudi ime, priimek in prebivališče ali firmo in sedež vsakega družbenika.

Družbeniki v d.n.o. lahko medsebojna pravna razmerja urejajo svobodno z družbeno pogodbo. Ureditev notranjih razmerij po določbah ZGD-1 se uporablja le, če se družbeniki drugače niso dogovorili z družbeno pogodbo (Puharič, 1999, str. 65). Med notranja razmerja, ki se urejajo z družbeno pogodbo, štejemo predvsem (Cepec & Kovač, 2012, str. 179):

- kdo bodo družbeniki družbe,
- firma in sedež družbe ter dejavnosti, ki jo bo družba opravljala,
- dogovor o vrsti in višini vložkov, ki jih bodo družbeniki prispevali,
- dogovor o vodenju poslov in o načinu odločanja med družbeniki,
- dogovor o razdelitvi dobička in izgube,
- dogovor o prepovedi ali pravici do prenosa deleža v družbi, itd.

Družbeniki se z družbeno pogodbo ne morejo dogovoriti o pravnih razmerjih družbenikov do tretjih oseb ter o pravnih razmerjih med družbo in družbeniki (zunanja razmerja). Prav tako ni mogoče v družbeni pogodbi določiti, da kateri od družbenikov za dolg družbe ne bi odgovarjal ali da bi odgovarjal omejeno. Temeljna značilnost d.n.o. je, da vsi družbeniki te družbe za dolgove družbe odgovarjajo z vsem svojim premoženjem. Za dolg družbe primarno odgovarja družba s svojim premoženjem, podredno pa družbeniki. Družbeniki odgovarjajo za dolg družbe solidarno, kar pomeni, da vsak družbenik odgovarja za celoten dolg družbe, dokler dolg ni v celoti poplačan. Če družbeniku preneha članstvo v družbi, je odgovoren za dolgove družbe, ki so nastali do prenehanja njegovega članstva. Kadra pa vstopi novi družbenik, je z vsem svojim premoženjem odgovoren za vse dolgove družbe, torej tudi tiste dolgove, ki so nastali pred njegovim pristopom k družbi (Cepec & Kovač, 2012, str. 182).

Pri ustanovitvi d.n.o. ni predpisan minimalni osnovni kapital, vendar so družbeniki zavezani, da v družbo prispevajo osnovne vložke, saj morajo zagotoviti pogoje za začetek poslovanja družbe. Pri tem pa je višina oziroma vsebina prispevka, ki ga posamezen družbenik prispeva, prepuščena pogodbeni svobodi družbenikov.

D.n.o., tako kot vsaka druga gospodarska družba, v pravnem prometu nastopa z firmo. Firma družbe je sestavljena iz označbe dejavnosti, imena in priimka vseh družbenikov oziroma vsaj enega družbenika in z oznako, da je družbenikov več, ter iz označbe pravnoorganizacijske oblike (primer: Novak&Co, podjetje za gradbene storitve, d.n.o.)

Ker gospodarska družba kot pravna oseba ne mora sama izražati svoje poslovne volje, potrebuje zakonitega zastopnika. Če se družbeniki v družbeni pogodbi ne dogovorijo drugače, je za

zastopanje družbe upravičen vsak družbenik. Morebitne omejitve pri zakonitem zastopanju, ki so dogovorjene v družbeni pogodbi, morajo biti vpisane v sodni register.

D.n.o. preneha z likvidacijo, katera pa se konča z izbrisom družbe iz sodnega registra. Razlogi za začetek postopkov za prenehanje družbe so (Cepec & Kovač, 2012, str. 183):

- potek časa, za katerega je bila ustanovljena,
- sklep družbenikov o prenehanju družbe,
- stečaj,
- smrt ali prenehanje družbenika, če družbena pogodba ne določa drugače,
- odpoved družbene pogodbe s strani družbenika,
- sodna odločba,
- število družbenikov se zmanjša na manj kot dva, razen če družbenik v roku enega leta pridobi novega družbenika,
- v drugih primerih v skladu z zakonom.

Konec leta 2014 je bilo v Sloveniji v sodni register vpisano 966 d.n.o., kar predstavlja slab 1 % vseh vpisanih gospodarskih družb v sodni register v tem obdobju.

1.1.1.2 Komanditna družba

Komanditna družba (v nadaljevanju k.d.) je družba dveh ali več oseb, v kateri je najmanj en družbenik za obveznost družbe odgovoren z vsem svojim premoženjem (komplementar), medtem ko najmanj en družbenik za obveznost družbe ni odgovoren (komanditist). Zato lahko k.d. štejemo za prehodno obliko iz osebnih v kapitalske družbe. K.d. nastane s sklenitvijo družbene pogodbe med družbeniki in z vpisom v sodni register. Družbena pogodba mora biti sklenjena v obliki notarskega zapisa ali v obliki zasebne listine, na kateri so notarsko overjeni podpisi vseh družbenikov (Mercina, 2015a). Ustanovitelji oziroma družbeniki k.d. so lahko tako fizične kot pravne osebe, pri čemer sta za ustanovitev potrebna najmanj dva družbenika, vsaj eden pa mora biti komplementar in vsaj eden komanditist.

Tako kod d.n.o. tudi k.d. nima predpisanega osnovnega kapitala, a morajo kljub temu družbeniki zagotoviti ustrezna sredstva za poslovanje družbe. Pri tem je pri k.d. običajno, da komplementar zagotovi znanje in delo, komanditist pa vložek v obliki premoženja. Višina vložka je dogovorjena v družbeni pogodbi, pri čemer se višina vložkov komanditistov objavi v sodnem registru. Za k.d. je značilna razlika med funkcijami družbenikov. Komplementar vodi posle družbe, kar pomeni da je zakoniti zastopnik družbe. V dobiček družbe je udeležen v skladu z dogovorom iz družbene pogodbe, če takega dogovora ni, pa veljajo pravila, določena v ZGD-1. Komplementar za dolg družbe odgovarja z vsem svojim premoženjem, če pa je komplementarjev več, odgovarjajo za dolg družbe solidarno, torej vsak za celoten dolg. Komandist je v družbo prispeval svoj kapitalski vložek in v zameno pridobil določene korporacijske pravice do družbe, med katerimi je glavna pravica do udeležbe pri dobičku. Komandisti ni upravičen voditi poslov družbe in v okviru rednega poslovanja ne sme

nasprotovati odločitvam komplementarja. Komplementar lahko komandistu podeli prokuro ali posebno pooblastilo. Komandist kot družbenik ne more brez posebnih pooblastil sklepati poslov v imenu družbe. Odgovornost komandista do dolga družbe je samo do višine neplačanega zneska kapitalskega vložka, ki bi ga moral plačati po pogodbi. Če pa je komanditist vplačal vložek za obveznosti družbe ne odgovarja (Cepec & Kovač, 2012, str. 188).

Tako kod firma d.n.o. je podobno sestavljena tudi firma k.d., s to razliko, da ime in priimek oziroma firma komanditista ne sme biti v firmi družbe. V firmi družbe se namreč vpisujejo samo imena in priimki oziroma firma osebno odgovornih družbenikov, torej komplementarjev (primer: NYZ, Novak, k.d.).

Za k.d. je smiselno uporabljajo pravila o d.n.o. Tako da razlogi za prenehanje k.d. so isti kot za d.n.o. z izjemo k.d. ne preneha zaradi smrti komanditista. Po smrti družba posluje naprej z dediči komanditista ali pa brez njih, če izjavijo da ne želijo prevzeti vlogo komanditista. Če je umrl edini komanditist, mora komplementar v enem letu storiti vse, da pridobi vsaj enega komanditista ali pa komplementarja ter k.d. preoblikovati v d.n.o. (Korže, 2010, str. 115).

1.1.1.3 Dvojna družba

Dvojna družba je komanditna družba, v kateri je edini komplementar kapitalna družba oziroma družba, v kateri so vsi komplementarji kapitalne družbe. Razlika med komanditno družbo in dvojno družbo je torej v tem, da v dvojni družbi v vlogi komplementarjev nastopajo kapitalne družbe, torej ali družba z omejeno odgovornostjo ali delniška družba. Kot dvojno družbo definiramo tudi tisto družbo z neomejeno odgovornostjo, v kateri so vsi družbeniki kapitalne družbe. Dvojna družba je še vedno osebna družba, saj komplementar za dolgove družbe odgovarja z vsem svojim premoženjem. Pri tem pa komplementar ni fizična oseba, ki bi za dolg odgovarjala z vsem svojim osebnim premoženjem, ampak je kapitalna družba, ki za dolg odgovarja s svojim premoženjem. Družbeniki družbe z omejeno odgovornostjo pa za dolgove dvojne družbe ne odgovarjajo, saj niso njeni komplementarji. Za dvojno družbo je tako značilno, da nobena fizična oseba za dolgove družbe ne odgovarja (Cepec & Kovač, 2012, str. 190).

Zakoniti zastopnik v dvojni družbi je komplementar, ker pa je komplementar v dvojni družbi kapitalna družba, ta sama ne more voditi poslov in ima zato svojega zakonitega zastopnika. V družbi z omejeno odgovornostjo je to poslovodja (direktor). Direktor družbe z omejeno odgovornostjo, ki je komplementar v dvojni družbi, je torej hkrati tudi zakoniti zastopnik in poslovodja te dvojne družbe (Cepec & Kovač, 2012, str.190). Kot vsaka druga gospodarska družba mora tudi dvojna družba v pravnem prometu nastopati v firmi družbe. Ker je dvojna družba le posebna vrsta k.d. oziroma d.n.o. nima posebne oznake pravnoorganizacijske oblike. Od firme k.d. oziroma d.n.o. se loči zgolj po tem, da je namesto komplementarja fizične osebe v firmi družbe navedena celotna firma komplementarja, ki je kapitalna družba. Na vseh poslovnih listinah mora biti poleg firme dvojne družbe navedeno tudi ime poslovodje, če je komplementar družba z omejeno odgovornostjo, oziroma članov uprave, če je komplementar

delniška družba. Pri vodenju poslov dvojne družbe mora biti ob podpisu fizične osebe dodana tudi komplementarjev firma (Puharič, 1999, str. 68).

Zakonsko je predpisano, da se kapitalske družbe ne smejo preoblikovati v dvojno družbo, prav tako pa dvojna družba ne sme biti komplementar v komanditni družbi (Korže, 2010, str. 116).

1.1.2 Kapitalske družbe

Glavna značilnost kapitalskih družb je omejena odgovornost družbenikov za dolgove družb. Omejena odgovornost je učinkovito pravilo, ker spodbuja investitorje, da svoj kapital vložijo v gospodarsko družbo, brez prevelikega tveganja po izgubi svojega lastnega premoženja, v primeru da bi družba, v katero so investirali, propadla. Možnost odgovornosti investitorjev za dolgove z vsem njihovim premoženjem bi namreč lahko bilo preveliko tveganje za veliko malih vlagateljev, kar bi pomenilo, da podjetniške ideje ne bi dobile dovolj kapitalske podpore (Cepec & Kovač, 2012, str. 194).

Kapitalske družbe so najpomembnejši pravni subjekti, saj prevladujejo tako po številu kot tudi po gospodarskem pomenu, po vsem svetu. V Sloveniji poznamo štiri oblike kapitalskih družb in sicer: delniško družbo, družbo z omejeno odgovornostjo, komanditno delniško družbo ter evropsko delniško družbo. V nadaljevanju bom predstavila podrobnosti vsake oblike.

1.1.2.1 Delniška družba

Delniška družba je gospodarska kapitalska družba, ki ima osnovni kapitala razdeljen na delnice, upnikom odgovarja za svoje obveznosti le s svojim premoženjem, delničarji pa za obveznosti družbe upnikom ne odgovarjajo. Delniško družbo lahko ustanovi ena ali več fizičnih ali pravnih oseb. Najnižji nominalni znesek osnovnega kapitala je 25.000,00 evrov (v nadaljevanju EUR); najnižji nominalni znesek delnic je 1,00 EUR sicer so delnice nične, višji nominalni zneski se morajo glasiti na večkratnik 1,00 EUR. Delniška družba pridobi lastnosti pravne osebe z vpisom v sodni register (ZGD-1, 168-172.člen).

Delniško družbo je mogoče ustanoviti po dveh postopkih, in sicer po postopku sočasne ustanovitve in po postopku postopne ustanovitve. Temeljna razlika med obema postopkoma je v vprašanju, ali ustanovitelji sami v celoti vpišejo in prevzamejo vse delnice ali investitorje – delničarje pridobijo na podlagi oglasa z vabilom k javnemu vpisu delnic (Cepec & Kovač, 2012, str. 233). V postopku sočasne ustanovitve se družba ustanovi tako, da vsi ustanovitelji sprejmejo in podpišejo statut ter sami prevzamejo vse delnice. Delničarji lahko delnice vplačajo v denarju ali s stvarnimi vložki. Vsaj tretjino osnovnega kapitala morajo sestavljati delnice, ki se vplačajo v denarju. Na vsako delnico, ki se vplača v denarju, mora biti pred vpisom delniške družbe v register vplačanih najmanj 25 odstotkov njenega emisijskega zneska. Stvarni vložki morajo biti družbi na voljo od trenutka vpisa družbe v register (Mežnar, 2000, str. 90).

Ustanovitelji imenujejo prvi nadzorni svet ali upravni odbor, ta pa imenuje člane prve uprave, upravni odbor pa lahko imenuje izvršne direktorje. Ustanovitelji morajo sestaviti še poročilo o poteku ustanovitve družbe. Pri postopku postopne ustanovitve se družba ustanovi tako, da se delnice vpisujejo na podlagi oglasa z vabilom k javnemu vpisu delnic. Zakon zaradi varstva investitorjev zelo natančno predpisuje vsako fazo postopka postopne ustanovitve delniške družbe. Ustanovitelji sprejmejo statut delniške družbe, prevzamejo del delnic in objavijo prospekt, na podlagi katerega bodo iskali investitorje – prihodnje delničarje. Določi se rok v katerem se lahko investitorji vpisujejo in vplačujejo delnice prihodnje delniške družbe, če se v določenem roku ne vplačajo vse delnice, lahko ustanovitelji v roku 15 dni nevplačane delnice prevzamejo sami. Če tega ne storijo, je ustanovitev neuspešna. Po uspešnem vpisu in vplačilu delnic, morajo ustanovitelji delnice razdeliti med vpisnike in sklicati ustanovitveno skupščino, le-ta pa sprejemen ugotovitvene sklepe o postopku ustanovitve družbe in izvoli prve organe delniške družbe. Na podlagi opravljene skupščine in imenovanja organov skupščine slednji predlaga vpis družbe v sodni register (Cepec & Kovač, 2012, str. 235).

Temeljni akt delniške družbe je statut delniške družbe. Drugače od drugih oblik gospodarskih družb, katerih temeljni akt je družbena pogodba, katere temeljna značilnost je pogodbeno svoboda družbenikov, je za statut delniške družbe značilna statutarna strogost. Delničarji se lahko s statutom dogovorijo samo tisto, kar zakon izrecno dovoljuje. ZGD-1 v 183. členu določa da mora statut biti sestavljen v obliki notarskega zapisa, ter vsebovati naslednje podatke:

- ime, priimek in prebivališče ali firmo in sedež vsakega ustanovitelja,
- firmo in sedež družbe,
- dejavnosti družbe,
- znesek osnovnega kapitala,
- če ima družba delnice z nominalnim zneskom: nominalni znesek delnic in število delnic vsakega nominalnega zneska, če je več razredov delnic, tudi razred delnic ter nominalne znesek in število delnic, ki se izdajo v posameznem razredu,
- če ima družba kosovne delnice: število delnic, če je več razredov delnic, tudi razred delnic in število delnic, ki se izdajo v posameznem razredu
- ali se delnice gasijo na prinosnika ali na ime,
- znesek vplačanega kapitala na dan vpisa družbe v register in vsakokratni vplačani kapital,
- sistem upravljanja (enotirni ali dvotirni),
- število članov organov vodenja ali nadzora, ali akt, v katerem se to določi,
- mandatna doba članov organov vodenja ali nadzora,
- obliko in način objav, pomembnih za družbo ali delničarje,
- čas trajanja družbe, če je ustanovljena za določen čas, ter
- način prenehanja družbe.

Upravljanje delniške družbe se določi v statutu. ZGD-1 omogoča, da delniška družba izbira med dvema sistemoma upravljanja, tako imenovanim eno ali dvotirnim sistemom upravljanja, pri tem pa ne postavlja nobenih omejitev. Temeljna razlika med sistemoma je v tem, ali se med

delničarji in poslovodnim organom oblikuje še vmesni organ, ki prevzame funkcijo delničarjev kot lastnikov pri imenovanju, kontroli in preklicu članov poslovodnega organa.

Za enotirni sistem upravljanja je značilno da ima zgolj dva organa, in sicer skupščino in upravni odbor. Upravni odbor vodi družbo in nadzoruje izvajanje njenih poslov, hkrati pa tudi zastopa in predstavlja družbo. Upravni odbor lahko imenuje še izvršne direktorje, in v tem primeru prevzamejo predvsem nalogo nadzora izvršnih direktorjev. Upravni odbor mora imeti najmanj tri člane, od katerih mora biti najmanj en član, ki zastopa interese delavcev, drugi člani pa zastopajo interese delničarjev (Bohinc et al., 2007). Člane upravnega odbora izvoli skupščina, ki je hkrati pristojna tudi za njihov odpoklic.

Za dvotirni sistem pa je značilno ločenost delničarjev od uprave, saj skupščina nima neposrednih pristojnosti v razmerju do uprave. Delniške družbe v dvotirnem sistemu imajo tri organe, in sicer skupščino (organ, sestavljen iz delničarjev), nadzorni svet (nadzorni organ) ter upravno (organ poslovanja in zastopanja). Skupščina izvoli člane nadzornega sveta, ti pa imenujejo člane uprave. Skupščina nima neposredne možnosti zamenjave članov uprave, to lahko stori samo preko nadzornega sveta (Bajuk, Kostrevc, & Podbevšek, 2003).

Uprava je organ delniške družbe, ki zastopa in predstavlja družbo, jo vodi v njeno dobro, samostojno in na lastno odgovornost. Uprava je pri vodenju poslov pristojna sprejemati vse odločitve, razen tistih, za katere je izrecno pristojna skupščina ali nadzorni svet. Statut ali nadzorni svet lahko določi, da se smejo posamezne vrste poslov opravljati le z njegovim soglasjem. Nadzorni svet je organ nadzora v dvotirnem sistemu upravljanja delniških družb. Njegova naloga je nadzorovanje vodenja poslov družbe. Nadzorni svet lahko od uprave zahteva kakršno koli informacijo potrebno za nadzor. Najpomembnejša naloga nadzornega sveta je imenovanje in odpoklic članov ter predsednika uprave. Ena od nalog nadzornega sveta je tudi pregledati sestavljeno letno poročilo družbe, ki ga predloži uprava, ter o rezultatih in predlogih pisno seznaniti skupščino. Članom nadzornega sveta se lahko za njihovo delo zagotovi plačilo, kar določi statut ali skupščina. Plačilo mora biti v ustreznem razmerju z nalogami in finančnim položajem družbe. Člani nadzornega sveta ne morejo biti udeleženi pri dobičku družbe (Cepec & Kovač, 2012, str. 246).

Na skupščinah delničarji uresničujejo svoje pravice v zadevah družbe. Naloge skupščine so sprejemanje odločitev o (Orehek, 2015):

- delitvi dobička na predlog uprave in na podlagi mnenja nadzornega sveta,
- letnem poročilu na podlagi uprave in na podlagi mnenja nadzornega sveta,
- imenovanju in odpoklicu članov nadzornega sveta,
- spremembah statuta,
- ukrepah za povečanje in zmanjšanje kapitala,
- prenehanju družbe in statusnih spremembah,
- imenovanju revizorjev ter
- drugih zadevah, določenih s statutom in ZGD-1.

ZGD-1 v 402. členu določa razloge za prenehanje delniške družbe. Družba preneha:

- s pretek časa, za katerega je bila ustanovljena,
- s sklepom skupščine, ki mora biti sprejet z najmanj tričetrtinsko večino zastopanega osnovnega kapitala; statut lahko določi višjo večino in druge zahteve;
- če poslovodstvo ne deluje več kot 12 mesecev;
- če sodišče ugotovi ničnost kapitalske družbe;
- s stečajem;
- na podlagi sodne odločbe ali
- če se zmanjša osnovni kapital pod 25.000,00 EUR.

Statut lahko določi tudi druge razloge za prenehanje družbe.

1.1.2.2 Komanditna delniška družba

ZGD-1 v 464. členu govori o komanditni delniški družbi, katera je ena od oblik kapitalskih družb. Za komanditno delniško družbo je značilno, da je pri njej najmanj en od družbenikovo odgovoren za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem (komplementar), komanditni delničarji, ki imajo delež v osnovnem kapitalu, pa za obveznosti družbe do upnikov niso odgovorni.

Postopek ustanovitve komanditne delniške družbe je podoben ustanovitvi delniške družbe, saj se le-ta ustanovi s sprejetjem statuta, katerega pa mora sprejeti najmanj pet oseb. V njem se navedejo osnovni kapital družbe in število delnic, tudi razred delnic, ki jih prevzamejo komanditni delničarji. Kot ustanovitelji komanditne delniške družbe se štejejo komplementarji in komanditni delničarji, kar pomeni, da morajo pri ustanovitvi sprejeti in podpisati statut najmanj en komplementar in najmanj štirje komanditni delničarji. Komplementarji imajo po zakonu status članov uprave oziroma direktorjev komanditne družbe (Komanditna delniška družba, 2015).

Podobno kot pri delniški družbi ima tudi komanditna delniška družba obvezne organe, in sicer upravo, skupščino in fakultativni odbor komanditnih delničarjev. Družba ima lahko tudi nadzorni svet oziroma ga mora imeti v primerih, ki jih določa zakon. Če so komplementarji fizične osebe, opravljajo komplementarji kot člani uprave funkcijo uprave po enakih načelih kot velja za delniško družbo. Obvezni organ komanditne delniške družbe je skupščina, ki jo sestavljajo komanditni delničarji. Komplementarji nimajo pravice glasovati na skupščini, razen če so udeleženi v osnovnem kapitalu in tudi niso člani skupščine. Za pravna razmerja med komplementarji in za njihova razmerja do komanditnih delničarjev, zlasti glede upravičenja komplementarjev za vodenje poslov in zastopanje družbe, je smiselno uporabljati določbe ZGD-1 o komanditni družbi, za druga vprašanja pa se uporabljajo določbe, ki se nanašajo na delniško družbo, če v poglavju ZGD-1 o komanditni delniški družbi ni določeno drugače. (Komanditna delniška družba, 2015).

1.1.2.3 Evropska delniška družba

Evropska delniška družba je gospodarska družba, ki ima kapital razdeljen na delnice in se lahko ustanovi le znotraj teritorija Evropske unije. V svoji firmi mora imeti kratico »SE«, kar jo ločuje od drugih pravnih oseb v državi članici. Evropska delniška družba se obravnava kot delniška družba, ustanovljena po pravu države statutarne sedeža in pridobi pravno osebnost s trenutkov vpisa v nacionalni sodni register države statutarne sedeža, ki ga je potrebno objaviti v Uradnem listu Evropske unije (Tokić, 2004, str. 19).

Uredba Sveta št. 215/2001 (Ur.l. 294, v nadaljevanju ES) v drugem odstavku 4. člena določa da je minimalni znesek osnovnega kapitala za ustanovitev evropske delniške družbe 120.000,00 EUR. Zakonodaja držav članic, ki predpisuje večji osnovni kapital za družbe, ki se ukvarjajo z nekaterimi vrstami dejavnosti, se uporabljajo za evropsko delniško družbo s statutarnimi sedeži v tej državi članici.

Velika prednost evropske delniške družbe je v tem, da lahko te družbe dejansko poslujejo kjerkoli v Evropski uniji, ne da bi naleteli na nepotrebne statusne ali administrativne ovire, ki jih je prej povzročal režim podružnic.

Evropska delniška družba se lahko ustanovi na štiri različne načine, in sicer (Prelič, 2005, str. 900):

- ustanovitev z združitvijo dveh ali več obstoječih delniških družb,
- ustanovitev z oblikovanjem holdinške evropske delniške družbe, ki pridobi v posest delnice oziroma poslovne deleže najmanj dveh družb, ki si kot pobudnika prizadevata za ustanovitev evropske delniške družbe,
- ustanovitev z oblikovanjem evropske delniške družbe kot družbe hčere, pri čemer kot ustanovitelja nastopata vsaj dve pravni osebi ter
- ustanovitev s preoblikovanjem obstoječe delniške družbe v evropsko delniško družbo.

Za upravljanje in prenehanje evropske delniške družbe, se uporabljajo zakonske določbe, ki veljajo za delniške družbe, če v ES ni določeno drugače.

V tem poglavju sem predstavila glavne značilnosti gospodarskih družb, tako osebnih kot kapitalskih. V nadaljevanju pa bom podrobno predstavila še poslovanje in obdavčitev ene od kapitalskih družb, in sicer najbolj pogoste pravnoorganizacijske oblike, d.o.o., ter podrobneje bom predstavila ustanovitev, poslovanje in obdavčitev samostojnega podjetnika, kateri je tudi ena od pravnoorganizacijskih oblik, kako lahko fizična oseba opravlja pridobitveno dejavnost.

2 SAMOSTOJNI PODJETNIK

2.1 Opredelitev samostojnega podjetnika

Samostojni podjetnik posameznik (v nadaljevanju podjetnik) je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitveno dejavnost v okviru organiziranega podjetja (ZGD-1, šesti odstavek 3. Člena).

Značilnosti podjetnika, so (Cepec, Ivanc, Kežman, & Rašković, 2010, str.71):

- podjetnik je lahko samo fizična oseba (pravna oseba, ki opravlja pridobitno dejavnost, je gospodarska družba),
- da lahko fizična oseba pridobi status podjetnika na podlagi zakona, mora opravljati pridobitno dejavnost,
- podjetnik je gospodarski subjekt, saj je pridobitnost glavni razlog poslovanja podjetnika, tako da je glede tega izenačen z gospodarsko družbo kot gospodarskim subjektom,
- samostojnost podjetnika pri opravljanju dejavnosti, kar je pomembna značilnost za vsakogar, ki na trgu nastopa kot gospodarski subjekt, ter
- podjetnik opravlja dejavnost trajno in s pridobitnim namenom.

Podjetnik pridobi pravno sposobnost, ko je pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJ PES) vpisan v Poslovni register Slovenije (v nadaljevanju PRS). Takrat lahko začne z opravljanjem dejavnosti. Za vpis v PRS so potrebni naslednji podatki:

- predlagan datum vpisa, ki je poznejši od datuma vložitve prijave za vpis in ni daljši od treh mesecev od dneva vložitve prijave za vpis,
- firmo in podatke o sedežu,
- podatke o skrajšani firmi,
- podatke o podjetniku: ime in priimek, EMŠO, prebivališče, davčna številka,
- podatke o zastopniku: ime in priimek, EMŠO, prebivališče, davčna številka (če ga podjetnik želi imeti),
- navedbo dejavnosti, ki jih bo podjetnik opravljal,
- podatke o drugih delih podjetnika kot enotah poslovnega registra v skladu z zakonom, ki ureja PRS ter
- podatek o poslovnem naslovu, ki vključuje te podatke: država, ulica in hišna števila, naselje, občina, poštna številka in kraj.

Ker je status samostojnega podjetnika neposredno povezan tudi z davčnimi obveznostmi in obveznostmi iz socialnega zavarovanja, mora podjetnik najkasneje v osmih dneh po vpisu podjetnika v poslovni register vpisati dejavnost tudi v davčni register ter podati prijavo na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Status podjetnika ureja ZGD-1 v členih od 71. do

75., čeprav kot krovni zakon na področju urejanja temeljnih korporacijsko pravnih pravil ureja predvsem gospodarske družbe. Zanj se smiselno uporabljajo naslednje določbe ZGD-1: o dejavnosti (6. člen), o firmi (12. do 23. člen), o sedežu (29. in 30. člen), o podružnici (31. člen), o prokuri (33. do 37. člen) in o poslovni skrivnosti (39. in 40. člen).

Firma podjetnika je sestavljena iz označbe dejavnosti (npr. avto prevoznništvo, računovodske storitve, ...), imena in priimka podjetnika ter označbe pravnoorganizacijske oblike (s.p.). Poleg obveznih sestavin lahko ima firma tudi kakšne fantazijske dodatke, vendar se mora firma razlikovati od vseh drugih firem. Podjetnik lahko pri svojem poslovanju uporablja tudi skrajšano firmo katera pa vsebuje samo njegovo ime in priimek ter označbo s.p., vendar to skrajšano ime mora biti tudi registrirano v AJPES-u. Primer popolne firme podjetnika je: Avto prevoznništvo, Janez Novak s.p., skrajšana firma pa je Janez Novak s.p.

Člen 30. ZGD-1 ureja zakonske pogoje za določitev sedeža, po katerih je lahko sedež kraj, kjer se opravlja dejavnost, ali kraj, kjer se v glavnem vodijo posli gospodarskega subjekta. V letu 2013 je bila z novelo ZGD-1H v 74. členu sprejeta določba da če podjetnik ni lastnik objekta na poslovnem naslovu navedenem v prijavi, mora prijavi predložiti overjeno izjavo lastnika objekta, da podjetniku dovoljuje poslovanje na tem naslovu.

ZGD-1 določa, da smejo vsi gospodarski subjekti opravljati kot dejavnost vse posle, razen tistih, ki jih po zakonu ne smejo opravljati (npr. bančne storitve, to lahko opravljajo samo delniške družbe), in le v okviru dejavnosti, ki je vpisana v register. Pri vpisu podjetnika v poslovni register se vpisujejo podatki o registriranih dejavnostih in glavni dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti, pri čemer je glavna dejavnost tista, ki jo bo bodoči podjetnik pretežno opravljal, oziroma tista, s katero namerava ustvarjati pretežni del svojih prihodkov. Podjetnik lahko dejavnosti spremeni ali doda kadar želi na AJPES-u ali kateri drugi e-vem točki (Cepec et al., 2010, str. 78).

V 7. člen ZGD-1 določa, da podjetnik odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem, torej tako tistim, ki je v zvezi z njegovo dejavnostjo, kot z vsem drugim osebnim premoženjem. Podjetnik tako svojega osebnega premoženja, ki ga ne uporablja pri svoji dejavnosti, ne more izločiti iz premoženja, s katerim jamči za dolgove, ki jih ustvari pri opravljanju dejavnosti. Enako pravilo velja tudi v obratni situaciji, če podjetnik ima dolgove iz svojega zasebnega življenja, lahko upnik terjta te dolgove tudi iz njegovega premoženja, ki je bilo ustvarjeno z opravljanjem dejavnosti (Cepec & Kovač, 2012, str. 170). Čeprav govorimo o enotnem premoženju podjetnik, mora le-ta svoje premoženje, oziroma terjatve in dolgove, povezane z poslovno dejavnostjo voditi ločeno, saj je to potrebno zaradi nazora nad delovanjem podjetja, ugotavljanjem davčnih obveznosti podjetnika in tudi zaradi različne obravnave premoženja v stečajju.

Za nadzor nad poslovanjem in iz davčnih razlogov mora podjetnik voditi poslovne knjige, v katerih spremlja svoje poslovanje. Podjetnik vodi poslovne knjige v skladu s določbami ZGD-1, na podlagi Slovenskih računovodskih standardov in Pravilnika o poslovnih knjiga in drugih

davčnih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost. ZGD-1 v 73. členu predpisuje za podjetnike obvezno vodenje poslovnih knjig po sistemu dvostavnega knjigovodstva, razen v primeru, ko lahko vodi po sistemu enostavnega knjigovodstva, in sicer če v zadnjem poslovnem letu ni prekoračil dveh od teh meril:

- da povprečno število delavcev ne presega tri,
- da so letni prihodki nižji od 50.000,00 EUR ali
- da povprečna vrednost aktive, izračunana kot polovica seštevka vrednosti aktive na prvi in zadnji dan poslovnega leta, ne presega 25.000,00 EUR. To velja tudi za podjetnika, ki začne opravljati dejavnosti in v prvem poslovnem letu ne zaposluje povprečno več kot tri delavce.

Vsi gospodarski subjekti morajo enkrat letno zaključiti poslovne knjige in preveriti, ali se stanje posameznih aktivnih in pasivnih postavk v poslovnih knjigah ujema z dejanskim stanjem, pri čemer pa morajo spoštovati kontni okvir, ki ga predpiše Slovenski inštitut za revizijo (Cepec et al., 2010, str. 100). ZGD-1 v 60. členu določa, da letno poročilo mora obsegati najmanj dva temeljna računovodska izkaza, in sicer bilanco stanja in izkaz poslovnega izida, ki sta obvezna za vse podjetnike. Vsi gospodarski subjekti morajo v skladu z 58. členom ZGD-1 izdelati in oddati letno poročilo na AJPES za namene državne statistike ter javne objave. Vodenje poslovnih knjig in oddajanje letnih poročil na AJPES, pa ne glede na zakonske določbe, ni potrebno tistim podjetnikom, ki se odločijo da bodo ugotavljali davčno osnovo za davek od dohodka iz dejavnosti z upoštevanjem normiranih odhodkov. Vendar tudi podjetniki, ki ugotavljajo osnovo za davek od dohodka iz dejavnost z upoštevanjem normiranih odhodkov (v nadaljevanju: normiranci), morajo na podlagi pravilnika o poslovnih knjigah in drugih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost voditi evidenco knjigovodskih listin oziroma knjigo izdanih računov ter evidenco osnovnih sredstev (register osnovnih sredstev) (Dolinšek, 2015). Normiranci, ki so zavezanci za davek na dodano vrednost, morajo voditi tudi evidence, ki so potrebne za obračun davka na dodano vrednost, se pravi knjigo prejetih in izdanih računov. Nekateri normiranci pa morajo voditi tudi druge evidence, v koliko to zahtevajo posebni predpisi s področja njihove dejavnosti (npr. evidenco nabave in porabe pijače in živil – gostinska in slaščičarska dejavnost) (Zupančič, 2014, str. 66).

2.2 Obdavčitev samostojnega podjetnika

2.2.1 Obdavčitev iz vidika zavarovanja v socialno varnost

Sistem socialne varnosti je sistem, v katerem je posameznik, ki je v nekem pravnem razmerju z nosilcem socialne varnosti, ob nastopu socialnega primera (bolezen, starost, ...) upravičen do materialnih ali naturalnih dajatev iz socialne varnosti. Slovenska zakonodaja je postavila razmeroma širok sistem socialnih zavarovanj, saj vanj spadajo:

- **pokojninsko in invalidsko zavarovanje**; katerega ureja Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (v nadaljevanju: ZPIZ-2);

- **zdravstveno zavarovanje**; katerega ureja Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (v nadaljevanju: ZZVZZ);
- **zavarovanje za primer brezposelnosti**; katerega ureja Zakon o urejanju trga dela (v nadaljevanju: ZUTD) ter
- **zavarovanje za primer starševstva**; katerega ureja Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (v nadaljevanju ZSDP).

ZGD-1 podjetnika opredeljuje kot fizično osebo, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja, pridobitno dejavnost pa kot vsako dejavnost na trgu, ki se opravlja zaradi dobička. Podjetnik je torej **samozaposlena oseba**, ki opravlja ekonomsko aktivnost z namenom pridobivanja dobička, in ni delavec. Iz tega izhaja da podjetnik, nima redne mesečne plača tako kot zaposleni, ampak je njihov osebni dohodek, dohodek dosežen iz poslovanja, se pravi dobiček.

Podjetnik, ki opravlja samostojno dejavnost kot edini ali glavni poklic mora biti obvezno zavarovan v vse sisteme zavarovanja našete v prvem odstavku tega poglavja. Šteje se da podjetnik opravlja pridobitno dejavnost kot edini poklic, če ni v delovnem razmerju, ne opravlja druge dejavnosti, na podlagi katere je zavarovan, in ni na šolanju. Samozaposlene osebe se zavarujejo za polni delovni čas, če ni z zakonom drugače določeno. Samozaposlena oseba se lahko zavaruje za krajši delovni čas v primeru:

- **da že ima sklenjeno delovno razmerje z drugim delodajalcem za krajši delovni čas** (npr. oseba je zaposlena na podlagi pogodbe o zaposlitvi pri enem delodajalcu za 20 ur na teden, za 20 ur na teden pa je zavarovana kot podjetnik);
- **v kombinaciji s pravico do dela s skrajšanim delovnim časom po predpisih o starševskem varstvu** (te pravice ima: eden od staršev, ki neguje in varuje otroka, in sicer do tretjega leta starosti otroka, eden od staršev, ki neguje in varuje težje ali zmerno gibalno oviranega otroka ali zmerno ali težje duševno prizadetega otroka, in sicer tudi po tretjem letu starosti otroka, vendar največ do 18. leta starosti otroka, ali eden od staršev, ki neguje in varuje najmanj dva otroka, do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka, pri čemer je eno leto izrabe pravice neprenosljivo za vsakega od staršev) (Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih; Ur.l. RS, št. 26/14 in 90/15);
- **če uveljavi pravico do delne starostne pokojnine** ter
- **če se upokojenec delno reaktivira** (uživalec pokojnine, ki ponovno prične opravljati dejavnost).

V Sloveniji je sistem prispevkov za socialno zavarovanje, glede na to kdo jih plačuje razdeljen na dva dela, in sicer prispevki za socialno zavarovanje, ki se plačajo od bruto plača oz. katere plača zavarovanec, ter prispevki za socialno zavarovanje, ki se plačajo na bruto plačo oz. katere plača delodajalec. Ker je samostojni podjetnik tako imenovano sam svoj delodajalec oboje prispevke plačuje on. Stopnja prispevkov je prikazana v Tabeli 1.

Tabela 1: stopnje prispevkov za socialno varnost (v %)

Vrsta prispevkov	Prispevki zavezanca	Prispevki delodajalca
Za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	15,50	8,85
Za zdravstveno zavarovanje	6,36	6,56
Za starševsko varstvo	0,10	0,10
Za zaposlovanje	0,14	0,06
Za poškodbe pri delu in poklicne bolezni	/	0,53
SKUPAJ	22,10	16,10

Vir: Finančna uprava Republike Slovenije: Prispevki za socialno varnost, Plačevanje prispevkov za socialno varnost za zavarovance –samozaposlene osebe, 2015d.

Čeprav vsako vrsto prispevkov določa drugi zakon, vse vrste prispevkov se plačujejo od zavarovalne osnove, ki je enaka osnovi za plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Samozaposlene osebe plačujejo prispevke od zavarovalne osnove. Zavarovalna osnova je skladno s 145. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur.l. RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD in 102/15, v nadaljevanju ZPIZ-2) določena v skladu z višino dobička zavarovanca, ugotovljena v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, kateremu prištejemo obračunane prispevke za socialno varnost za predhodno leto. Tako ugotovljen dobiček zmanjšamo za 25 % ter preračunamo na mesečno osnovo. Če dobiček samozaposlenega ne preseže 60 % povprečen leten plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, je zavarovalna osnova 60 % povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunana na mesec. Najvišja možna zavarovalna osnova je določena v višini 3,5-kratnika povprečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec. Iz navedenega izhaja, da se zavarovalna osnova samozaposlenega določa individualno glede na njegov dosežen dobiček (Rogan Šik, 2015b).

Če zavarovanec oceni, da zavarovalna osnova ne ustreza pričakovanemu dobičku v tekočem letu, lahko za naprej plačuje prispevke od zavarovalne osnove, zmanjšane za največ 20 %, vendar najmanj od minimalnega zneska zavarovalne osnove, ki velja v posameznem obdobju. Če v tem primeru zavarovalna osnova, ugotovljena na podlagi dejanskega dobička za to leto, preseže znižano zavarovalno osnovo, od katere so se plačevali prispevki, za več kot 20 %, se v prihodnjem obdobju prispevki plačujejo od zavarovalne osnove, določene na podlagi dejansko ugotovljenega dobička, povečanega za 20 %. Znižana zavarovalna osnova velja dokler se ne določi novo (11. člen, Pravilnik o določanju zavarovalne osnove, Ur.l. RS, št. 89/13 in 11/15).

Samostojni podjetnik ko se vpiše v poslovni register in začne z svojo dejavnostjo vzame kot zavarovalno osnovo predpisano minimalno osnovo v posameznem obdobju. Izjema velja za podjetnika, ki je bil v obdobju šestih mesecev pred vstopom v zavarovanje zavarovan na enaki zavarovalni podlagi. V tem primeru plačuje prispevke od zavarovalne osnove, od katere je zavezanec plačeval pred izstopom iz zavarovanja. Vsak samostojni podjetnik, ki od 01.07.2013 dalje prvič vpiše v poslovni register ali drugi register ali evidenco je v skladu z 14. odstavkom 145. člena ZPIZ-2 oproščen plačila prispevkov zavarovanca in prispevkov delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v višini 50 % zneska prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v prvih 12 mesecih ter 30 % zneska prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v naslednjih 12 mesecih.

Ker so določbe zakona ZPIZ-2 glede določanja zavarovalne osnove ter določanja višine zavarovalne osnove začele veljati v začetku leta 2014, je bilo uvedeno prehodno obdobje za postopno povišanje najnižje zavarovalne osnove ter prehodno obdobje za znižanje dobička. Skladno s tretjim odstavkom 410. člena ZPIZ-2 je določeno prehodno obdobje za določitev zneska znižanja dobička, in sicer se:

- v letu 2014 dobiček samozaposlenega zniža za 30 %
- v letu 2015 se zniža za 28 %
- od leta 2016 dalje se znižuje za 25 %.

Po določbi drugega in enajstega odstavka 410. člena ZPIZ-2 znaša dobiček za določitev najnižje zavarovalne osnove in najnižja zavarovalna osnova :

- v letu 2014 : minimalna plača;
- v letu 2015 : 54 % poprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji , preračunana na mesec (v nadaljevanju PP);
- v letu 2016 : 56 % PP;
- v letu 2017 : 58 % PP;
- od leta 2018 dalje pa 60 % PP.

Opomniti je potrebno da je minimalna zavarovalna osnova za plačilo prispevkov za zdravstveno zavarovanje od 1.2.2014 60 % povprečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunana na mesec, in da se prehodne določbe ZPIZ-2 pri izračunu let teh ne upoštevajo.

Po 4. členu Zakona o prispevkih za socialno varnost (Ur.l. RS, št. 5/96, 18/96 – ZDavP, 34/96, 87/97 – ZDavP-A, 3/98, 7/98 – odl. US, 106/99 – ZPIZ-1, 81/00 – ZPSV-C, 97/01 – ZSDP, 97/01, 62/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 91/13 – ZZVZZ-M, 99/13 – ZSVarPre-C in 26/14 – ZSDP-1) mora samozaposleni obračunati in plačati prispevke najkasneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Zavezanec obračuna prispevke preko sistema e-davki s pomočjo predpisanega obrazca za obračun prispevkov za socialno varnost za zasebnike (352. in 353. člen Zakona o davčnem postopku, Ur.l. RS, št. 13/11 - UPB, 32/12, 94/12, 101/13 - ZDavNepr, 111/13, 25/14 - ZFU, 40/14 - ZIN-B in 90/14 v nadaljevanju ZDavP-2 in Pravilnik

o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost, Ur. l. RS, št. 138/06, 126/08, 10/13, 47/13 in 109/13).

V nadaljevanju sem predstavila dva primera izračuna zavarovalne osnove in prispevkov za socialno varnost podjetnika, pri različnih dobičkih preteklega leta.

Primer 1: izračuna zavarovalne osnove in prispevkov za leto 2015, za podjetnika z dobičkom 8.300,00 EUR

Predpostavke:

- dobiček v letu 2014 : 8.300,00 EUR
- obračunani prispevki v letu 2014 : 3.300,00 EUR
- PP v letu 2014 : 1540,25 EUR
- minimalna zavarovalna osnova (54 % PP) : 831,74 EUR
- minimalna zavarovalna osnova za prispevke za zdravstveno zavarovanje (60 % PP): 924,15 EUR

Izračun zavarovalne osnove za leto 2015:

$$\begin{aligned} \text{zavarovalna osnova} &= ((\text{dobiček} + \text{obračunani prispevki}) - 28 \%) / 12 \text{ mesecev (1)} \\ &= ((8.300,00 + 3.300,00) - 28 \%) / 12 = 696,00 \text{ EUR} \end{aligned}$$

Ker je zavarovalna osnovam nižja od 54 % PP, je zavarovalna osnova zavezanca predpisana minimalna zavarovalna osnova, se pravi 831,74 EUR, oziroma za prispevke za zdravstveno zavarovanje 924,15 EUR. Izračun višine prispevkov za socialno varnost podjetnika pri minimalni zavarovalni osnovi je prikazan v Tabeli 2.

Tabela 2: Izračun prispevkov z minimalno zavarovalno osnovo (v EUR)

Zavarovalna osnova	831,74	
Zavarovalna osnova ZZ	924,15	
Prisp. zavarovanca za PIZ	15,50 %	128,92
Prisp. delodajalca za PIZ	8,85 %	73,61
Skupaj prispevki za PIZ		202,53
Prisp. zavarovanca za ZZ	6,36 %	58,78
Prisp. delodajalca za ZZ	6,56 %	60,62
Prisp. za poškodbe pri delu	0,53 %	4,90
Skupaj prispevki za ZZ		122,92
Prisp. zavarovanca za starš. var.	0,10 %	0,83
Prisp. delodajalca za starš. var.	0,10 %	0,83
Skupaj prispevki za starš. var.		1,66
Prisp. zavarovanca za zaposl.	0,14 %	1,16
Prisp. delodajalca za zaposl.	0,06 %	0,50
Skupaj prispevki za zaposl.		1,66
Skupaj drugi prisp.		3,32
PRISPEVKI SKUPAJ		330,15

Iz zgornje Tabele 2 lahko vidimo, da so prispevki, ki jih podjetnik plača pri minimalni osnovi 330,15 EUR. Od tega so prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje 202,53 EUR, za zdravstveno zavarovanje 122,92 EUR, za starševsko varstvo 1,66 EUR ter za zaposlovanje prav tako 1,66 EUR.

Primer 2: izračun zavarovalne osnove in prispevkov za leto 2015, za podjetnika z dobičkom 12.300,00 EUR

Predpostavke:

- dobiček v letu 2014 : 12.300,00 EUR
- obračunani prispevki v letu 2014 : 3.300,00 EUR
- PP v letu 2014 : 1540,25 EUR
- minimalna zavarovalna osnova (54 % PP) :831,74 EUR
- minimalna zavarovalna osnova za prispevke za ZZ (60 % PP): 924,15 EUR

Izračun zavarovalne osnove za leto 2015:

$$\begin{aligned} \text{zavarovalna osnova} &= ((\text{dobiček} + \text{obračunani prispevki}) - 28\%) / 12 \text{ mesecev} \quad (2) \\ &= ((12300 + 3300) - 28\%) / 12 = 936,00 \text{ EUR} \end{aligned}$$

Ker je zavarovalna osnova višja od predpisane minimalne zavarovalne osnove, se upošteva izračunana zavarovalna osnova. V Tabeli 3 je prikazan izračun prispevkov podjetnika od zavarovalne osnove 936,00 EUR.

Tabela 3: Izračun prispevkov z zavarovalno osnovo v višini 936,00 EUR (v EUR)

Zavarovalan osnova	936,00	
Zavarovalan osnova ZZ	936,00	
Prisp. zavarovanca za PIZ	15,50 %	145,08
Prisp. delodajalca za PIZ	8,85 %	82,84
Skupaj prispevki za PIZ		227,92
Prisp. zavarovanca za ZZ	6,36 %	59,53
Prisp. delodajalca za ZZ	6,56 %	61,40
Prisp. za poškodbe pri delu	0,53 %	4,96
Skupaj prispevki za ZZ		125,89
Prisp. zavarovanca za starš. var.	0,10 %	0,94
Prisp. delodajalca za starš. var.	0,10 %	0,94
Skupaj prispevki za starš. var.		1,87
Prisp. zavarovanca za zaposl.	0,14 %	1,31
Prisp. delodajalca za zaposl.	0,06 %	0,56
Skupaj prispevki za zaposl.		1,87
Skupaj drugi prisp.		3,74
PRISPEVKI SKUPAJ		357,55

Kot lahko v Tabeli 3 vidimo, je znesek prispevkov, ki jih pri zavarovalni osnovi 936,00 EUR mora podjetnik plačati, 357,55 EUR. Od tega zneska gre 227,92 EUR za prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, 125,89 EUR za zdravstveno zavarovanje, 1,87 EUR za starševsko varstvo ter isti znesek, 1,87 EUR za zaposlovanje.

2.2.2 Obdavčitev iz vidika davka od dohodka iz dejavnosti

Dohodek samostojnega podjetnika je obdavčen z dohodnino oziroma z davkom od dohodka iz dejavnosti, katerega ureja Zakon o dohodnini (Ur.l. RS, št. 13/11 UPB, 9/12- odl. Us., 24/12, 30/12, 40/12 –ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13- odl. US, 96/13, 29/14- odl. US in 50/14 (v nadaljevanju: ZDoh-2)). ZDoh-2 je bil sprejet oktobra 2006, ter je začel veljati s 1.1.2007.

ZDoh-2 v 18. členu definira vrste dohodkov, ki so v skladu z zakonom del obdavčitve, in sicer:

- dohodki iz zaposlitve,
- dohodki iz dejavnosti,
- dohodki iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti,
- dohodki iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice,
- dohodki iz kapitala (obresti, dividende, kapitalski dobiček,...), ter

- drugi dohodki (nagrade, darila, bonitete,...).

Dohodek iz dejavnosti lahko opredelimo kot aktivni dohodek, saj se za njegov nastanek zahteva neko udejstvovanje davčnega zavezanca, prav tako se dohodek iz dejavnosti uvršča med tako imenovane samostojne dohodke, ki ne izvirajo iz odvisnega razmerja, temveč jih zavezanec pridobiva na podlagi samostojno opravljene dejavnosti na trgu (Pernek, Kostanjevec, & Čampa, 2009, str. 197).

Način ugotavljanja davčne osnove za odmero davka od dohodka iz dejavnosti pa je odvisen od načina vodenja poslovnih knjig in izkazovanja odhodkov. Podjetnik se lahko odloči ali bo davčno osnovo izračunaval z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov, ali bo davčno osnovo izračunaval z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov. Razlike med navedenimi načini bom predstavila v nadaljevanju. Ne glede na to, katero obliko obračuna davčne osnove podjetnik izbere, mora oddati napoved za odmero davka od dohodka iz dejavnosti najkasneje do 31. marca za preteklo leto oziroma v 60. dneh po prenehanju opravljanja dejavnosti. Zavezanci v davčnem obračunu sami izračunajo akontacijo davka od dohodka iz dejavnosti za davčno leto, ki je koledarsko leto, pri čemer pa upoštevajo predvsem Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (v nadaljevanju ZDDPO-2) in ZDoh-2 ter z njimi predpisane predpise (Zupančič, 2013b, str.101).

2.2.2.1 Ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih odhodkov

Splošno pravilo za določanje davčne osnove je, da je davčna osnova za odmero davka od dohodka iz dejavnosti, dobiček, kateri se ugotavlja kot razlika med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki, ki nastanejo v zvezi z opravljanjem dejavnosti v davčnem letu (Pernek, Kostanjevec, & Čampa, 2009, str. 198). Samostojni podjetnik je torej po davčnem obračunu sicer res obdavčen po ZDoh-2, vendar pa mora za ugotavljanje prihodkov in odhodkov uporabljati predpise iz Zakona o davku od dohodka pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15 in 82/15) (v nadaljevanju ZDDPO-2)), če v ZDoh-2 ni drugače navedeno oziroma določeno.

Davčno priznani prihodki

Med prihodke podjetnika zakon uvršča vse prihodke, ki so nastali v zvezi z opravljanjem samostojne dejavnosti, kot tudi prihodke, ki niso neposredno povezani z opravljanjem dejavnosti, če opravljanje dejavnosti omogoča nastanek teh poslov. ZDoh-2 v 54. členu pa iz obdavčitve prihodkov izključuje **dividende, obresti**, dosežene na podlagi dolžniških vrednostnih papirjev, izdanih v seriji, za katere so z zakonom, ki ureja trg vrednostnih papirjev, določeni pogoji in način poslovanja z njimi, ter **prihodke, dosežene na podlagi odsvojitve lastniškega deleža** ali na podlagi odsvojitve investicijskih kuponov. Našteti prihodki se štejejo kot dohodki iz kapitala, ki so obdavčeni ceduralno, po enotni davčni stopnji 25 %.

Davčno priznani odhodki

ZDDPO-2 določa splošno pravilo za priznavanje odhodkov za potrebe določanja davčne osnove. Davčno priznani odhodki so tisti, ki so potrebni za pridobitev obdavčljivih prihodkov. Vse ostale odhodke lahko označimo za poslovno nepotrebne in zaradi tega so davčno nepriznani. Takšne vrste odhodkov so predvsem:

- odhodki ki, niso neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti in niso posledica opravljanja dejavnosti,
- imajo značaj privatnosti, ter
- niso skladni z običajno poslovno prakso.

ZDoh-2 v 55. členu določa, kot davčno nepriznane odhodke, tudi nekatere davke, in sicer davek, ki jih plača zavezanec kot fizična oseba in niso povezani z opravljanjem dejavnosti (npr. davke na dediščine, davek na premoženje,...), davek na dodano vrednost, ki ga je zavezanec uveljavljal kot odbitek davka v skladu z zakonom, ki ureja davek na dodano vrednost ter samoprispevek. Zavezanec prav tako ne more kot odhodke uveljavljati odhodkov, ki so povezani z doseganjem prihodkov, ki so v skladu s 54. členom ZDoh-2 izključeni iz prihodkov v smislu dohodkov iz dejavnosti (obresti, dividende, prodaja poslovnega deleža). ZDoh-2 v 56. členu določa, da se vsi obvezni prispevki za socialno varnost, ki se nanašajo na socialno zavarovanje zavezanca in jih zavezanec plačuje v skladu s posebnimi predpisi, priznajo kot odhodki. V 57. členu pa zakon ureja še priznavanje odhodkov za stroške v zvezi s službenimi potovanji, stroške prehrane, prevoza na delo in z dela ter stroške dela na terenu. Omenjeni stroški so davčno priznani odhodek pod pogoji in do višine, ki jih z uredbo določa Vlada Republike Slovenije (Cepec et al., 2010, str. 197).

Davčne olajšave

Samostojni podjetnik je upravičen do dveh vrst davčnih olajšav, in sicer davčne olajšave, ki so priznane samostojnemu podjetniku v zvezi z opravljanjem njegove dejavnosti ter davčne olajšave, ki so priznane samostojnemu podjetniku kot fizični osebi, pri ugotavljanju obdavčitve v okviru dohodnine kot celote.

Davčne olajšave v zvezi z opravljanjem dejavnosti

Od 61. do 66. člena ZDoh-2 so opredeljene olajšave, ki se lahko uveljavljajo pri izračunu davka od dohodka iz dejavnosti. To so:

- **olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj;** zavezanec lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 100% zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskav in razvoj, vendar največ do višine davčne osnove,
- **olajšava za zaposlovanje;** zavezanec, ki na novo zaposli osebo, mlajšo od 26 let, ali osebo, starejšo od 55 let, ki je bila pred zaposlitvijo vsaj šest mesecev prijavljena v evidenco

brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje in v obdobju zadnjih 24 mesecev ni bila zaposlena pri tem zavezancu ali njegovi povezani osebi, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 45 % izplačane plače te osebe. Olajšava se lahko uveljavlja za prvih 24 mesece zaposlitve teh oseb v davčnem letu zaposlitve in naslednjih davčnih letih glede na izplačane plače tem osebam v posameznem davčnem letu.

- **olajšava za zaposlovanje invalidov**; zavezanec ki zaposluje invalida po zakonu, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 50 % izplačane plače te osebe, ali če zaposluje invalida s 100% telesno okvaro ali gluho osebo, pa v višini 70 % izplačane te osebe.
- **olajšava za zavezanca invalida**; zavezanec, ki je invalid po zakonu, in ne zaposluje delavcev, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 30 % povprečen mesečne plače zaposlenih v Sloveniji, zavezanec invalid s 100 % telesno okvaro ali zavezanec, ki je gluh pa v višini 60 % povprečen mesečne plače zaposlenih v Sloveniji za vsak mesec opravljanja dejavnosti.
- **olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju**; zavezanec, ki sprejme vajenca, dijaka ali študenta po učni pogodbi za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju, lahko uveljavlja znižanje davčen osnove v višini plače tej osebi, vendar največ v višini 20 % povprečen mesečne plače zaposlenih v Sloveniji za vsak mesec izvajanja praktičnega dela.
- **olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje**; največ v višini 24 % obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za delojemalca – zavarovanca in ne več kot 2.390 EUR letno.
- **olajšava za donacije**; olajšava v višini največ 0,3 % ustvarjenih obdavčljivih prihodkov in dodatna 0,2 % za različne namene v skladu z drugim odstavkom 66. člena ZDoh-2.
- **olajšava za investiranje**; zavezanec lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 40 % investiranega zneska v opremo in v neopredmetene dolgoročna sredstva v davčnem letu vlaganja. Zavezanec lahko neizkoriščen del olajšave zmanjšuje davčno osnov v nadaljnjih petih letih po letu vlaganja.

Davčne olajšave fizične osebe pri odmeri dohodnine

Temeljni pomen davčnih olajšav je v zagotavljanju davčne pravičnosti, ki določa, da naj bodo zavezanci z enako ekonomsko močjo enako visoko obdavčeni (Cepec et al., 2010, str. 199). ZDoh-2 od 111. do 117. člena opredeljuje naslednje davčne olajšava, ki pripadajo vsaki fizični osebi, če izpolnjuje pogoje določene v zakonu. Te olajšave so:

- **splošna olajšava**; ta je priznana vsakemu rezidentu Republike Sloveniji v višini 3.302,70 EUR, pod pogojem, da drugi zavezanec zanj ne uveljavlja posebne olajšave za vzdrževanega člana. Prav tako se zavezancu, ki letno ne preseže 10.866,37 EUR davčnega dohodka, prizna dodatna splošna olajšava v letnem znesku 3.217,12 EUR (skupaj 6.519,82 EUR), zavezancu, ki ne preseže 12.570,89 EUR davčnega dohodka, pa se prizna dodatna olajšava v višini 1.115,94 EUR (skupaj 4.418,64 EUR). Zakon določa da se pri izračunu dodatne splošne olajšave za dohodek iz dejavnosti šteje dobiček, v katerega niso upoštevani

obračunani prispevki za obvezno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, razen razlika v obrestih.

Tabela 4: Splošna olajšava za leto 2015

Če znaša skupni dohodek v EUR		Znaša splošna olajšava v EUR
Nad	Do	
	10.866,37	6.519,82
10.866,37	12.570,89	4.418,64
12.570,89		3.302,70

Vir: Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2015,2015.

- **osebna olajšava**; je namenjena rezidentu, invalidu s 100 % telesno okvaro, katera se mu prizna kot zmanjšanje letne davčne osnove v višini 17.658,84 EUR, če mu je bila priznana pravica do tuje nege in pomoči, na podlagi odločbe Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, centra za socialno delo ali upravnega organa, pristojnega za varstvo borca in vojaških invalidov, ter za prejemnika pokojnine, ter nadomestila iz obveznega zavarovanja in priznavalnine, v višini 13,5 % odmerjenega izplačila.
- **posebna osebna olajšava**; za rezidente, ki se izobražujejo in imajo status dijaka ali študenta znaša 2.477,03 EUR, ter za osebe, ki opravljajo kulturne dejavnosti, za samostojne novinarje ter športnike, ki izpolnjujejo določene pogoje 15 % od prihodkov oziroma največ do 25.000,00 EUR.
- **posebna olajšava**; se prizna rezidentom, ki vzdržujejo družinske člane. Za družinske člane se šteje zakonec, ki ni zaposlen ter ne opravlja dejavnosti, nima lastnih dohodkov za preživljanje, otrok do 18. leta starosti, otrok do 26. leta starosti, pod pogojem da neprekinjeno ali s prekinitvijo do enega leta nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji, ni zaposlen, ne opravlja dejavnosti in nima lastnih dohodkov za preživljanje. Višina olajšava za vzdrževane člane je predstavljena v Tabeli 5.

Tabela 5: Posebna olajšava za vzdrževane člane

	Letna olajšava v EUR
Za prvega vzdrževanega otroka	2.436,92
Za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo	8.830,00
Za drugega vzdrževanega otroka	2.649,24
Za tretjega vzdrževanega otroka	4.418,54
Za četrtega vzdrževanega otroka	6.187,85
Za petega vzdrževanega otroka	7.957,14
Za vse nadaljnje vzdrževane otroke se višina olajšave poveča za 1.769,30 EUR glede na višino olajšave za predhodnega vzdrževanega otroka	
Za druge vzdrževane člane	2.436,92

Vir: Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2015,2015.

- **olajšava za rezidente države članice EU oziroma EGP**; fizična oseba ki je rezident EU ali EGP, ki ni Slovenija, in v Sloveniji dosega dohodke, lahko uveljavlja navedene olajšave, če z dokazili dokaže, da znašajo navedeni dohodki, doseženi v Sloveniji, najmanj 90 % njegovega celotnega obdavčljivega dohodka v davčnem letu, in če dokaže, da so v državi njegovega rezidentstva dohodki, doseženi v Sloveniji izvzeti iz obdavčitve ali so neobdavčeni.
- **olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje**; znaša 24 % obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zavarovanca oziroma 5,844 % pokojnine zavarovanca in ne več kot 2.819,09 EUR.

Davčna izguba

Če so davčno priznani odhodki večji od davčno priznanih prihodkov, zavezanec v davčnem obdobju izkazuje davčno izgubo. Izgubo lahko zavezanec pokriva z zmanjševanjem davčne osnove od dohodka iz dejavnosti v naslednjih letih. Pokrivanje izgube se prizna največ v višini 50 % davčne osnove od dohodka iz dejavnosti. Pri zmanjševanju davčne osnove od dohodka za dejavnosti na račun izgube iz preteklih let se davčna osnova od dohodka iz dejavnosti najprej zmanjšuje za izgubo starejšega datuma (Erjavšek, 2014a).

Davčna stopnja

ZDoh-2 v 122. členu določa progresivno davčno lestvico za odmero dohodnine. V Sloveniji poznamo tako imenovane štiri razrede dohodninske lestvice, kateri so obdavčeni po 16 %, 27 %, 41 % ter 50 %. Mejni razredi dohodka z vrednostjo obdavčitve so vidni v Tabeli 6.

Tabela 6: Davčna lestvica za odmero dohodnine za leto 2015

Če znaša neto letna davčna osnova v EUR		Znaša dohodnina v EUR	
Nad	Do		
	8.021,34		16%
8.021,34	18.860,28	1283,41	plus 27 % nad 8.021,34
18.960,28	70.907,20	4.236,92	plus 41 % nad 18.960,28
70.907,20		25.535,16	plus 50 % nad 70.907,20

Vir: Pravilnik o določitvi olajšav in lestvice za odmero dohodnine za leto 2015,2015.

2.2.2.2 Ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov

ZDoh-2 v 48. členu določa da se lahko zavezanec odloči, da bo davčno osnovo ugotavljal na podlagi normiranih odhodkov če izpolnjuje naslednje pogoje:

- če v davčnem letu pred tem davčnim letom, njegovi prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, ne presegajo 50.000,00 EUR ali

- če v davčnem letu pred tem davčnim letom, njegovi prihodki iz dejavnosti, ugotovljeni po pravilih o računovodenju, ne presegajo 100.000,00 EUR in je bil pri zavezancu v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zavarovana vsaj ena oseba za polni delovni čas, neprekinjeno najmanj pet mesecev.

Za ugotavljanje davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov se lahko odločijo tudi novoustanovljeni podjetniki, ki pa so dolžni osem dni po vpisu v poslovni register, davčnemu uradu priglasiti ugotavljanje davčne osnove na ta način (Erjavšek, 2014b). ZDoh-2 v 59. členu določa, je zavezanec pri ugotavljanju davčne osnove upravičen do upoštevanja 80 % normiranih odhodkov. Kadar se zavezanec odloči da bo davčno osnovo ugotavljal na podlagi normiranih odhodkov, se njegov dohodek iz dejavnosti ne všteva v letno davčno osnovo. ZDoh-2 v 135.a členu določa, da je davčna stopnja od dohodkov iz dejavnosti, ki se ne všteva v letno davčno osnovo 20 % in se šteje kot dokončni davek, tako imenovani ceduralni davek. Iz tega tudi izhaja, da zavezanec, kateri ugotavlja davčno osnovo po normiranih odhodkih, pri svojem obračunu davka od dohodka iz dejavnosti ne more upoštevati nobenih olajšav kateri običajno pripadajo samostojnemu podjetniku (olajšava za raziskave in razvoj, olajšava za investiranje, olajšava za zaposlovanje,...) (Zupančič, 2013B, str. 55).

V nadaljevanju sem predstavila dva primera izračuna davka od dohodka iz dejavnosti, glede na to kateri način ugotavljanja odhodkov podjetnik uporablja.

Primerjava izračuna davka od dohodka iz dejavnosti glede na dejanske odhodke in normirane odhodke.

V izračunu bom upoštevala naslednje predpostavke:

- prihodki v letu 2014: 44.000,00 EUR,
- dejanski odhodki v letu 2014: 8.000,00 EUR,
- obračunani prispevki v letu 2014: 3.800,00 EUR,
- zavezanec ima enega otroka, ki ga lahko uveljavlja v olajšavi.

Tabela 7: Izračun davka od dohodka na podlagi dejanskih odhodkov

	Zneski v EUR
Davčni prihodki	44.000,00
- Davčni odhodki	11.800,00
Davčna osnova	32.200,00
Splošna olajšava	3.302,70
Olajšava za vzdrževanega člana	2.436,92
Osnova za dohodnino	26.460,38
Davčna obveznost	7.311,96

Tabela 8: Izračun davka od dohodka na podlagi normiranih odhodkov

	Zneski v EUR
Davčni prihodki	44.000,00
- Davčni odhodki	35.200,00
Davčna osnova	8.800,00
Splošna olajšava	0,00
Olajšava za vzdrževanega člana	0,00
Osnova za dohodnino	8.800,00
Davčna obveznost	1.760,00

Kot lahko vidimo iz Tabele 7 in 8, je razlika v davku na dohodek iz dejavnosti zelo različen glede na to kateri način ugotavljanja davčne osnove izbereš. Pri upoštevanju dejanskih odhodkov je davčna obveznost podjetnika 7.311,97 EUR, medtem ko je pri upoštevanju normiranih odhodkov le 1.760,00 EUR. Iz tega lahko sklepamo, da je pri dejavnostnih, katere imajo malo odhodkov (npr. predvsem storitvene dejavnosti, kot so računalniške storitve, odvetniške storitve,...), bolj optimalno ugotavljanje davčne osnove z normiranimi odhodki. Dejavnikov, ki vplivajo na odločitev kateri način ugotavljanja davčne osnove izbrati, je veliko, in so značilni za vsakega posameznika posebej zato mora vsak podjetnik sam pri sebi preračunati kateri način ugotavljanja davčne osnove je za njega bolj ugoden. Zaradi različnih velikosti prihodkov, bom v nadaljevanju pri izračunih upoštevala, da samostojni podjetnik izračuna davek od dohodka iz dejavnosti na podlagi dejanskih stroškov.

2.3 Prenehanje obstoja samostojnega podjetnika

Samostojni podjetnik preneha poslovati z dnem izbrisa podjetnika iz poslovnega registra. Do prenehanja lahko pride zaradi (Cepec & Kovač, 2012, str. 173):

- prostovoljne odločitve podjetnika po prenehanju poslovanja,
- preoblikovanje podjetnika v osebno ali kapitalsko družbo,
- smrt podjetnika, razen če dediči nadaljujejo delovanje zapustnikovega podjetja,
- uvedba stečaja nad podjetnikom,
- nedelovanje podjetnika (podjetnik v dveh zaporednih letnih ni predložil letnega poročila, pa je bil letno poročilo zavezan izdelati),
- če je v poslovni register Slovenije vpisan naslov:
 - na katerem ne prejema uradnih poštnih pošiljk,
 - na katerem je objekt, katerega lastnik je druga oseba, ki podjetniku ni dala dovoljenja za poslovanje na tem naslovu ali
 - ki ne obstaja,
- če je pristojen organ pravnomočno prepovedal podjetniku opravljati dejavnost, ki je vpisana v poslovni register, ker je ugotovil, da podjetnik ne izpolnjuje pogojev za opravljanje dejavnosti, podjetnik pa ne opravlja nobene druge dejavnosti,

- na podlagi obvestila pristojnega organa, da je s pravnomočnim aktom ugotovljeno, da podjetnik ne opravlja dejavnosti, ki je vpisana v poslovni register, podjetnik pa ne opravlja nobene druge dejavnosti,
- na podlagi obvestila pristojnega organa, da je podjetniku s pravnomočnim aktom izrekel ukrep izгона tujca iz države.

AJPES po uradni dolžnosti izbriše podjetnika iz poslovnega registra v vseh naštetih primerih z izjemo prve alineje, torej če podjetnik sprejme prostovoljno odločitev o prenehanju poslovanja.

Če želi podjetnik prostovoljno prenehati poslovati, mora vsaj 3 mesece pred prijavo prenehanja opravljanja dejavnosti na primeren način obvestiti svoje poslovne partnerje, da bo prenehal opravljati dejavnosti, ter navesti datum prenehanja. Poleg tega, da o prenehanju obvesti svoje poslovne partnerje, mora samostojni podjetnik, v skladu z ZGD-1I vsaj 15 dni pred prenehanjem opravljanja dejavnosti obvestiti AJPES o nameravanem zaprtju. Samostojni podjetnik lahko to opravi preko spletne aplikacije za oddajo zahteve za objavo sporočila na spletni strani AJPES-a ali jo pošlje ali odnese na katerokoli izpostavo AJPES-a. Samostojni podjetnik mora po objavi o nameravanem prenehanju opravljanja dejavnosti prijaviti izbris iz poslovnega registra. Le-tega je potrebno prijaviti najmanj tri dni pred dejanskim zaprtjem. Prijavo za izbris lahko samostojni podjetnik vloži preko spletnega portala e-vev ali na vstopnih točkah vev (kot so AJPES, upravna enota, Obrtna zbornica,...) (Mercina, 2015d).

Po izbrisu iz PRS se mora samostojni podjetnik v roku 8 dni od dneva izbrisa odjaviti iz obveznega zavarovanja, to lahko stori na vstopni točki vev skupaj ob zaprtju dejavnosti ali pa to uredi na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije. Podjetnik lahko odjavo odda preko portala e-vev, tudi pred zaprtjem, z vnosom datuma zaprtja. Če pa odjavo opravlja po že zaprtju, pa mora le-to osebno urediti na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije.

Samostojni podjetnik mora v roku 60 dni od prenehanja opravljanja dejavnosti na finančni urad predložiti davčni obračun akontacije dohodnine od odhodka iz dejavnosti na dan prenehanja opravljanja dejavnosti. Iz tega obračuna morajo biti razvidni prihodki in odhodki, ki so nastali do dneva prenehanja opravljanja dejavnosti, ter obračun mora vsebovati tudi računovodske izkaze in druge relevantne priloge. Navedene dokumente se odda na finančni urad izključno preko sistema e-davki. Tudi po prenehanju opravljanja dejavnosti oziroma tudi po izbrisu podjetnika iz poslovnega registra oseba še vedno odgovarja za vse dolgove, ki jih je kot podjetnik povzročil z vsem svojim osebnim premoženjem (Filip, 2014).

3 DRUŽBA Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

3.1. Opredelitev družbe z omejeno odgovornostjo

Družba z omejeno odgovornostjo (v nadaljevanju d.o.o.) je ena izmed najbolj pogosto izbranih pravnoorganizacijskih oblik kapitalske družb tako v Sloveniji kot tudi po celem svetu. Je mešanica med delniško družbo in osebno družbo. Za d.o.o. je značilna fleksibilnost, katera se predvsem kaže v pogodbeni svobodi pri urejanju medsebojnih razmer med družbeniki, razmeroma preprosto upravljanje družbe in aktivno vključevanje družbenikov v upravljanje družbe na eni strani ter omejena odgovornost družbenikov za dolgove, predpisani minimalni osnovni kapital in razmeroma preprosta sprememba družbenikov na drugi strani (Cepec & Kovač, 2012, str. 197).

ZGD-1 o d.o.o.-ju govori v členih od 471. do 526. Le-ta d.o.o. definira kot družbo, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Na podlagi osnovnih vložkov in sorazmerno z njegovo vrednostjo v osnovni kapital pridobi družbenik svoj poslovni delež, ki je izražen v odstotkih. D.o.o. lahko ustanovi ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, vendar ne več kot 50. Osnovni kapital za ustanovitev je minimalno 7.500,00 EUR, vsak osnovni vložek pa mora biti najmanj 50,00 EUR. Osnovni vložek je lahko zagotovljen v denarju ali kot stvarni vložek ali stvarni prevzem. Kot stvarni vložek se lahko zagotovijo premičnine in nepremičnine, pravice in podjetje ali del podjetja. Če se za ustanovitev družbe zagotovijo tudi stvarni vložki, morajo družbeniki pred prijavo za vpis v register sestaviti in podpisati poročilo o stvarnih vložkih. Če znaša skupna vrednost, za katero se dajejo stvarni vložki, več kot 100.000,00 EUR, morajo družbeniki, ki prispevajo stvarni vložek, na svoje stroške zagotoviti, da stvarne vložke oceni revizor.

Osnovni akt za ustanovitev d.o.o.-ja je družbena pogodba, ki je lahko sklenjena v obliki notarskega zapisa ali na posebnem obrazcu, v fizični ali elektronski obliki. Družbeno pogodbo podpišejo vsi družbeniki. Družbena pogodba mora vsebovati (Prelič, Zabel, Ivanjko, Podgorelec, & Kopal, 2009):

- navedbo imena in priimka ter prebivališča ali firme in sedeža vsakega družbenika,
- firmo, sedež in dejavnosti družbe,
- navedbo zneska osnovnega kapitala in vsakega osnovnega vložka posebej, navedbo družbenika za vsak osnovni vložek in njegov poslovni delež,
- čas delovanja družbe, če je ustanovljena za določen čas,
- morebitne obveznosti, ki jih imajo družbeniki do družbe poleg vplačila osnovnega vložka, in morebitne obveznosti družbe do družbenikov,
- če se osnovni kapital ali njegov del izroči kot stvarni vložek, se morajo v pogodbi ali prilogi, ki je sestavni del pogodbe, navesti predmet vsakega stvarnega vložka posebej, znesek osnovnega vložka, za katerega se daje stvarni vložek, in družbenik, ki je stvarni vložek prispeval.

Poleg minimalne vsebine lahko družbeniki v družbeni pogodbi uredijo še številna druga vprašanja kot so (Cepec & Kovač, 2012, str. 199):

- izključitev predkupne pravice pri nakupu poslovnega deleža,
- dogovor o naknadnih vplačilih,
- pogoje za izstop ali izključitev družbenika,
- dogovor o organih družbe,
- o številu glasov posameznega družbenika na skupščini,
- o načinu delitve dobička, itd.

Družba je ustanovljena z vpisom v sodni register. ZSReg določa da mora prijava v sodni register vsebovati:

- izvornik ali overjen prepis pogodbe,
- seznam družbenikov in navedbo vložkov, ki so jih prevzeli,
- poročilo o stvarnih vložkih, če so le-ti prisotni,
- potrdilo banke o depozitu denarnih vložkov z izjavo banke, da lahko družba s sredstvi prosto razpolaga (za resničnost izjave je banka odgovorna družbi), ter
- poročilo pooblaščenega revizorja o vrednosti stvarnih vložkov, če so le ti večji od 100.000,00 EUR.

Tako kot drugi pravni subjekti mora tudi d.o.o. imeti svojo firmo. Firma družbe je ime, s katerim družba posluje na trgu. Firma d.o.o. mora vsebovati sestavino, ki družbo loči od drugih (fantazijsko poimenovanje, kratica, fantazijsko ime,...), oznako predmeta ki napotuje na dejavnost poslovanje ter oznako za pravnoorganizacijsko obliko, in sicer to je d.o.o.. Družba lahko uporablja tudi skrajšano oznako firme, ki vsebuje obliko in vrsto odgovornosti podjetja, vendar mora to skrajšano ime vpisati v sodni register. Primer popolne firme je: Mavrica, trgovina in storitve, d.o.o., skrajšana firma: Mavrica, d.o.o. Z dnem 08.08.2015 je začela veljati novela ZGD-II katera pa prinaša tudi nekaj sprememb glede določitve firme podjetja, in sicer da lahko dodatne vsebine firme vsebujejo tudi črke X,Y,W in Q, da so lahko dodatne sestavine tudi tuje besede ter da se v zvezi z uporabo besede Slovenija določa, da soglasje vlade ni potrebno, če firma vsebuje le domeno, ki ima domensko končnico »si« (Rogan Šik, 2015a).

V d.o.o.-ju so pravice in obveznosti družbenikov urejene z zakonom in z družbeno pogodbo. Družbena pogodba je sklenjena ob ustanovitvi družbe, vendar so kasneje možne spremembe. Sklep o spremembi družbene pogodbe mora, razen pri spremembi sedeža, firme ali dejavnosti, potrditi notar, nato pa ga mora poslovodja prijaviti za vpis v sodni register.

Pravice družbenikov delimo v osnovi na premoženjske in upravljalvske pravice. Premoženjske pravice so: pravica do udeležbe pri delitvi dobička, pravica do dela preostanka likvidacijske mase, prednostna pravica pri povečanju osnovnega kapitala z novimi vložki ter prednostna pravica pri nakupu obstoječih deležev. Med upravljalvske pravice pa uvrščamo: pravico do sodelovanja pri upravljanju družbe, pravico do informacij in vpogleda v poslovno

dokumentacijo, pravico do izstopa iz družbe, pravico do izključitve drugega družbenika ter pravico do izpodbijanja sklepa skupščine (Ivanjko, Kocbek & Prelič, 2009, str. 919). Zakon določa, da se lahko, tako premoženjske kot upravljalvske pravice, določijo z družbeno pogodbo. Zakonske določbe se upoštevajo, le v primeru da v družbeni pogodbi ni določeno drugače. Temeljne obveznosti družbenikov sta obveznost vplačila osnovnega vložka ter obveznost ohranjanja osnovnega kapitala. Poleg temeljnih obveznosti se lahko družbeniki z družbeno pogodbo dogovorijo še za stranske in naknadne obveznosti kot so na primer: zaveza zagotavljanja denarnih posojil družbi, opravljanje funkcije poslovođenja, itd.

Upravljanje d.o.o.-ja se izvaja s pomočjo organov družbe. ZGD-1 določa da sta obvezen organ družbe poslovodja (direktor) in skupščina, družba pa se lahko v družbeni pogodbi dogovori tudi o imenovanju nadzornega sveta. Skupščina je temeljni organ družbe in je sestavljena iz vseh družbenikov, kateri pa odločajo o najbolj temeljnih vprašanjih družbe. Družba mora imeti najmanj enega poslovodjo, katerega imenuje skupščina. Poslovodja je oseba, ki zastopa družbo in samostojno vodi posle družbe. Poslovodja za veljavno opravljanje svoje funkcije ne potrebuje pogodbe o zaposlitvi ali druge civilnopravne pogodbe. Če pa poslovodja na podlagi svoje funkcije prejema plačilo, je treba razmerje ustrezno pogodbeno urediti z pogodbo o zaposlitvi ali z pogodbo civilnega prava (Cepec & Kovač, 2012, str. 211).

Ena od zelo pogostih tako imenovanih oblik d.o.o.-ja je enoosebni d.o.o. Za njo je značilno, da ima samo enega družbenika. Enoosebna d.o.o. lahko nastane na tri načine (Cepec et al., 2010, str. 21):

- z ustanovitvijo s strani enega družbenika oziroma ustanovitelja,
- z združitvijo vseh poslovnih deležev v roke enega družbenika, zaradi različnih razlogov, kot so smrt družbenika, izključitev enega ali več družbenikov, izstop enega ali več družbenikov, itd., ali
- z materialnim statusnim preoblikovanjem podjetnika posameznika v enoosebno družbo z omejeno odgovornostjo.

Enoosebni d.o.o. se ustanovi z aktom o ustanovitvi, ki je lahko sklenjen v obliki notarskega zapisa ali na posebnem obrazcu, v fizični ali elektronski obliki. Akt o ustanovitvi je enostranska izjava volje ustanovitelja, ki ureja razmerje edinega družbenika do družbe. Tudi za edinega družbenika velja zakonska določba o minimalnem osnovnem kapitalu za d.o.o. v višini 7.500,00 EUR.

Upravljanje enoosebnega d.o.o. je zelo podobno poslovođenju podjetnika posameznika, saj so v eni osebi lahko združene lastniška, upravljalvska in poslovodna funkcija. Ustanovitelj in tako posledično edini družbenik samostojno odloča o vseh pomembnih vprašanjih, kot so (Cepec et al., 2010, str. 47):

- sprejetje letnega poročila in uporabi bilančnega dobička,
- zahtevi za vplačilo osnovnih vložkov,

- vračanju naknadnih vplačil,
- delitvi in prenehanju poslovnih deležev,
- postavitvi in odpoklicu poslovodij,
- ukrepih za pregled in nadzor dela poslovodij,
- postavitvi prokurista in poslovnega pooblaščenca,
- uveljavljanju zahtevkov družbe proti poslovodjem v zvezi s povračilom škode, nastale pri ustanavljanju ali poslovodenju,
- zastopanju družbe v sodnem postopku proti poslovodjem in
- drugih zadevah, za katere tako določa ZGD-1.

Tudi enoosebna družba mora imeti vsaj enega poslovodjo, kateri pa je lahko družbenik sam ali pa imenuje kakšno tretjo osebo. Kadar je ustanovitelj hkrati tudi direktor in s tem zastopnik družbe, lahko sklepa pravne posle s samim seboj. Družbenik se lahko odloči ali bo poslovodno funkcijo opravljal na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali pa na podlagi kakšne druge civilno pravne pogodbe (npr. pogodba o poslovodenju).

3.2 Obdavčitev družbe z omejeno odgovornostjo

Kot sem že omenila ima d.o.o. enega ali več družbenikov. V tem poglavju bom govorila o obdavčitvi enoosebnega d.o.o. Govora bom o obdavčitvi edinega družbenika z vidika zavarovanja v socialno varstvo ter davka od kapitalskega dobička ter o obdavčitvi družbe z strani davka od dohodka pravnih oseb.

3.2.1 Obdavčitev iz vidika zavarovanja v socialno varstvo

Enoosebni d.o.o. ima enega družbenika, hkrati pa mora imeti tudi vsaj eno poslovodno osebo. Če se družbenik odloči da bo tudi poslovodna oseba, in da bo sam zastopal družbo ter vodil posle družbe, hkrati pa ni zaposlen v nobeni drugi družbi, se mora vključiti v sistem obveznega socialnega zavarovanja. Poslovodna oseba, ki pa je tudi hkrati edini družbenik družbe, se lahko v podjetju zaposli na dva načina, in sicer se lahko odloči ali se bo v podjetju zaposlil na podlagi pogodbe o zaposlitvi, in bo v sistem socialnega varstva prijavljen kot zaposlena oseba, na tako imenovani podlagi 001, ali pa bo z družbo sklenil poslovodno pogodbo, in se bo v sistem socialnega varstva prijavil kot samozaposlen, na tako imenovano podlago 040.

Govora o tem ali se edini družbenik, ki je v družbi tudi poslovodna oseba, lahko v svojem podjetju zaposli je bilo ogromno. 01.01.2012 je bilo na podlagi sodbe vrhovnega sodišča sprejeto, da edini družbenik, ki je tudi poslovodna oseba, v družbi ne more opravljati dela na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Stališče sodišča pravi, da družbeniki enoosebnih družb za opravljanje poslovodne funkcije ne morejo biti v delovnem razmerju v družbi, katere lastnik so, ker med njima ne obstaja razmerje podrejenosti kot eno od bistvenih elementov delovnega razmerja. Zato so morali vsi lastniki enoosebne družbe, ki so bili tudi edina poslovodna oseba v družbi, z dnem 01.01.2012 spremeniti zavarovalno podlago za prijavo v socialno varstvo iz

podlagi 001 (zavarovanje na podlagi zaposlitve) v zavarovalno podlago 040 (zavarovanje kot samozaposlena oseba). Dne 12.04.2013, pa je bil sprejet Zakon o delovnih razmerjih -1 (Ur.l. RS, št. 21/13, 78/13 – popr. in 47/15 – ZZSDT in 33/16 – PZ-F) (v nadaljevanju ZDR-1), kateri pa izrecno v 73. členu ureja vprašanje obstoja delovnega razmerja med edinim družbenikom, ki je tudi poslovodna oseba. ZDR-1 v 2. odstavku 73. člena pravi, da ne glede na to da zakon v 4. členu določa, da je delovno razmerje, razmerje med delavcem in delodajalcem, za delovno razmerje šteje tudi pogodba o zaposlitvi sklenjena med poslovodno osebo in družbo, katere edini lastnik je ta poslovodna oseba. Z uvedbo tega člena ZDR-1, je od dne 12.04.2013 poslovodnim osebam, ki so edini družbenik v svojem podjetju, zopet dana možnost izbire kako se bodo zavarovali v sistem socialnega varstva. Poslovodna oseba ali prokurist in delodajalec lahko skleneta pogodbo o zaposlitvi in ne glede na določbe kolektivne pogodbe drugače uredita pravice, obveznosti in odgovornosti iz delovnega razmerja v zvezi s pogoji in omejitvami delovnega razmerja za določen čas, z delovnim časom, z zagotavljanjem odmorov in počitkov, s plačilom za delo, z disciplinsko odgovornostjo ter s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi (Čižman, 2013b, str.50). O podrobnostih ter značilnostih posameznih zavarovalnih podlag bom govorila v nadaljevanju.

3.2.1.1. Zavarovanje za socialno varnost na podlagi pogodbe o zaposlitvi

Kot sem že omenila, ZDR-1, ki je bil sprejet 12.04.2013, na podlagi drugega odstavka 73. člena, omogoča, da se poslovodna oseba, ki je hkrati edini družbenik družbe, za opravljanje poslovodne funkcije, v podjetju zaposli na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Oseba katera ima z družbo sklenjeno delovno razmerje, je za svoje delo upravičena do plačila le tega. ZDR-1 določa, da je plačilo za delo po pogodbi o zaposlitvi sestavljeni iz plače in morebitnih drugih vrst plačil. Pri plači mora delodajalec upoštevati minimum, določen z zakonom oziroma kolektivno pogodbo, ki neposredno zavezuje delodajalca. Plača je sestavljena iz osnovne plače, dela plače za delovno uspešnost in dodatkov, ter tudi plačila za poslovno uspešnost, če je le-to dogovorjeno s pogodbo o zaposlitvi (Čižman, 2013a, str.47).

Obračunavanje in plačevanje ter stopnje prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za obvezno zdravstveno zavarovanje, za starševsko varstvo in za zaposlovanje, določajo naslednji zakoni:

- zakon o prispevkih za socialno varnost – ZPSV;
- zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2;
- zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – ZZVZZ;
- zakon o starševskem varstvu in družbenih prejemkih – ZSDP;
- zakon o urejanju trga dela ZUTD.

Osnova za plačilo prispevkov za zavarovance v delovnem razmerju je plača oziroma nadomestilo plače ter vsi drugi prejemki na podlagi delovnega razmerja, vključno z bonitetami ter povračili stroškov v zvezi z delom, izplačanim v denarju, bonih ali v naravi.

Zavezanci za plačilo prispevkov so v primeru zavarovanja v delovnem razmerju, tako zaposleni, kot tudi delodajalci. Stopnje prispevkov za socialno varnost, ki se obračunavajo in plačujejo od prejemkov iz delovnega razmerja so določene v členih od 8. do 14. Zakona o prispevkih za socialno varnost.

Stopnje prispevkov zaposlenih oziroma delojemalcev so:

- prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje : 15,50 %,
- prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje : 6,36 %,
- prispevki za starševsko varstvo: 0,10 %, ter
- prispevki za zaposlovanje: 0,14 %

Stopnje prispevkov za delodajalca so:

- prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje : 8,85 %,
- prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje : 6,56 %,
- prispevki za starševsko varstvo: 0,10 %,
- prispevki za zaposlovanje: 0,06 %, ter
- prispevek za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni: 0,53 %.

Zaposleni oziroma delojemalec je poleg prispevkov za socialno varnost dolžan od svoje plače plačati tudi akontacije dohodnine. Dohodnino ureja Zdoh-2, kateri določa, da se akontacija dohodnine plača od vseh dohodkov iz delovnih razmerjih, razen tistih, ki so neobdavčeni do določene meje, kot so povračilo stroškov v zvezi z delom do meje določene v uredbi, jubilejna nagrada, solidarna pomoč, itd. Stopnja obdavčitve je že bila prikazana v drugem poglavju pod Tabelo 6.

Vsakemu delojemalcu kot fizični osebi, na podlagi Zdoh-2 pripadajo naslednje davčne olajšave, in sicer splošna olajšava, osebna olajšava, posebna osebna olajšava, posebna olajšava za vzdrževane člane, olajšava za rezidente države članice EU oziroma EGP ter olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. O višini olajšav ter o pogoju priznanja olajšav sem govorila v drugem poglavju.

Ob vsakem izplačilu plače je delodajalec dolžan, skladno s 135. členom ZDR-1, izdati delavcu pisni obračun plače in nadomestila plače za plačilno obdobje, iz katerega je razviden tudi obračun in plačilo davkov in prispevkov. Skladno z 2. odstavkom 352. člena ZDavP-2 zavezanec za prispevke za socialno varstvo, ki ni hkrati tudi zavarovanec in je plačnik davka skladno z 58. členom ZDavP-2, izračun prispevkov za socialno varnost opravi v obračunu davčnih odtegljajev. Delodajalec torej prispevke za socialno varnost, za katere je zavezanec delavec, za delavca izračuna, odtegne in plača. Delodajalec je dolžan preko sistema e-davki predložiti Obračun davčnih odtegljajev od dohodka iz delovnega razmerja – obrazec REK-1 za dohodke, ki se všttevajo v davčno osnovo oziroma se od njih plačujejo prispevki za socialno varnost, najpozneje na dan izplačila dohodka.

V nadaljevanju sem prikazala primer izračuna prispevkov, tako delodajalca kot delojemalca, dohodnine, celotnega stroška delodajalca ter neto plače za zaposlenega na podlagi pogodbe o zaposlitvi.

Primer izračuna plače na podlagi pogodbe o zaposlitvi:

Predpostavke:

- bruto plača po pogodbi o zaposlitvi: 1.000,00 EUR
- zavezanec ime enega otroka, katerega upošteva pri olajšavi.

1. izračun prispevkov za socialno varnost delojemalca:

$$\begin{aligned} \text{prispevki delojemalca} &= \text{bruto} * 22,10 \% = & (3) \\ &= 1.000,00 * 22,10 \% = 221,00 \text{ EUR} \end{aligned}$$

2. izračun dohodnine

$$\begin{aligned} \text{davčna osnova} &= \text{bruto} - \text{prispevki delojemalca} - \text{olajšave} = & (4) \\ &= 1.000,00 - 221,00 - 368,22 - 203,08 = 207,70 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{akontacija dohodnine} &= \text{davčna osnova} * 16 \% = & (5) \\ &= 207,70 * 16\% = 33,23 \text{ EUR} \end{aligned}$$

3. izračun neto plače:

$$\begin{aligned} \text{neto plača} &= \text{bruto} - \text{prispevki delodajalca} - \text{akontacija dohodnine} = & (6) \\ &= 1.000,00 - 221,00 - 33,23 = 745,77 \text{ EUR} \end{aligned}$$

4. izračun prispevkov delodajalca :

$$\begin{aligned} \text{prispevki delodajalca} &= \text{bruto} * 16,10 \% = & (7) \\ &= 1.000,00 * 16,10 \% = 161,00 \text{ EUR} \end{aligned}$$

5. izračun celotnega stroška delodajalca:

$$\begin{aligned} \text{stroške delodajalca} &= \text{bruto} + \text{stroški delodajalca} = & (8) \\ &= 1.000,00 + 161,00 = 1.161,00 \text{ EUR} \end{aligned}$$

Iz izračuna lahko vidimo, da v našem primeru bruto plača v višini 1.000,00 EUR, pomeni za delojemalca neto 745,77 EUR, ter da je celoten strošek delodajalca 1.161,00 EUR.

3.2.1.2 Zavarovanje za socialno varnost na podlagi poslovodne pogodbe

Poslovodna oseba, ki je hkrati tudi edini družbenik v družbi, se lahko odloči, da bo delo poslovodje opravljal na podlagi poslovodne pogodbe. Poslovodna pogodba je pogodba civilnega prava, ki ima predvsem elemente pogodb o delu in mandatne pogodbe, ki ju ureja Obligacijski zakon, in katere predmet je opravljanje storitev vodenja ter zastopanja družbe. Poslovodja, ki se odloči za poslovodno pogodbo, se v sistem socialnega varstva vključi, kot tako imenovana samozaposlena oseba na zavarovalni podlagi 040. Zavezanec za obračun in plačilo prispevkov na podlagi 040 je fizična oseba in ne družba s katero ima sklenjeno poslovodno pogodbo (Cepec et al., 2010).

Tako, kot samostojni podjetnik in kot zaposlena oseba v Republiki Sloveniji, tudi družbenik enoosebne družbe mora plačevati prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo ter zavarovanje za primer brezposelnosti. Stopnje prispevkov za socialno varnost za družbenike, so iste kot za zaposlenega, vendar glede na to, da je samozaposlena oseba hkrati zavarovanec in hkrati delodajalec, je dolžan plačati obojne prispevke in sicer v višini:

- prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje: 24,35 %,
- prispevek za zdravstveno zavarovanje: 12,92 %,
- prispevek za starševsko varstvo: 0,20 %,
- prispevek za zaposlovanje: 0,20 %, ter
- prispevek za poškodbo pri delu in poklicni bolezni: 0,53 %.

Zavarovalna osnova od kater družbeniki plačujejo prispevke je določena s 145. členom ZPIZ-2. Zakon določa da je zavarovalna osnova dobiček zavarovanca, ugotovljen v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, v katerem niso upoštevni obračunani prispevki za socialno varnost ter znižanje in povečanje davčne osnove, preračunanega na mesec. Za dobiček družbenika se štejejo vsi prejemki, prejeti za opravljanje poslovodne funkcije in dela. Za dobiček se za določitev zavarovalne osnove seštejejo vsi dohodki, prejeti za opravljanje poslovodne funkcije od gospodarskih družb, v katerih je zavarovalna oseba edini družbenik in hkrati poslovodna oseba (Finančna uprava Republike Slovenije, 2015c).

Če izračunan dobiček ne presega 90 % povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, je zavarovalna osnova 90 % povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunana na mesečno raven. V 410. členu ZPIZ-2 je bilo določeno prehodno obdobje določanja najnižje zavarovalne osnove in sicer:

- v letu 2015: 65 % PP;
- v letu 2016: 70 % PP;
- v letu 2017: 75 % PP;
- v letu 2018: 80 % PP;
- v letu 2019: 85 % PP;
- od leta 2020: 90 % PP.

Obvezno zavarovanje iz naslova lastništva družbe po navedenih določbah traja od dneva vpisa v poslovni register ali v drugi register kot družbenik in poslovodna oseba do dneva izbrisa iz takšnega registra. Zavezanec ob vstopu plačuje prispevke od zavarovalne osnove v znesku, ki je določena kot najnižja osnova v posameznem obdobju. Nova zavarovalna osnova za družbenike se določi na podlagi podatkov iz določbe o odmeri dohodnine in obračuna davčnega odtegljaja ter glede na podatke o povprečni letni plači zaposlenih v Republiki Sloveniji za leto, na katero se nanaša dobiček, na podlagi katerega se določa zavarovalna osnova (Finančni uprava Republike Slovenije, 2015c).

Postopek obračuna prispevkov za družbenike je določen v prvem odstavku 352. člena ZadavP-2. Ta določa, da obvezne prispevke za socialno varnost izračunajo zavezanci za prispevke v obračunu prispevkov za socialno varnosti. Zavezanec mora do 15. dne v mesecu za pretekli mesec oddati obrazec za obračun prispevkov za socialno varnost za zavezance, ki so obvezno zavarovani kot družbeniki (obrazec PODO-OPSVL) preko sistema e-davki.

Kot sem omenila, je zavezanec za plačilo prispevkov fizična oseba in ne družbe. Družbenik ime z družbo sklenjeno pogodbo o poslovanju. Dohodek edinega družbenika, ki je tudi poslovodna oseba, ki ga prejeme od svoje družbe za opravljanje funkcije poslovanja, se obdavči kot dohodek iz delovnega razmerja po 1. točki drugega odstavka 37. člena Zdoh-2. Za izplačila po poslovodni pogodbi se glede obračuna davčnega odtegljaja oziroma akontacije dohodnine uporabljajo pogoji kot pri zavarovancu, ki je zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi. To pomeni, da se davčni odtegljaj oziroma dohodnina, če gre za glavnega delodajalca obračuna po dohodninski lestvici, sicer pa po stopnji 25%, kadar dohodek izplača drugi delodajalec. Prav tako je poslovodja upravičen do splošne olajšave, posebne osebne olajšave ter olajšave za vzdrževane člane. Ker se dohodek poslovodne osebe šteje za dohodek iz delovnega razmerja, je izplačevalec upravičen do izplačila stroškov povezanih z delom (kot so prevoz na delo, dodatek za prehrano, povračilo stroškov v zvezi z službeno potjo,...) neobdavčeno, do meje ki je določena v Uredbi (Drobež Tomšič, 2014).

Ob izplačilu dohodka za vodenje poslovnega subjekta mora zavezanec davčnemu organu predložiti obračun davčnega odtegljaja na REK-1 obrazcu z vrsto dohodka 1141 – dohodek za vodenje družbe (zavarovalna podlaga 040).

V nadaljevanju sem predstavila izračun neto dohodka poslovodne osebe, ki v podjetju opravlja delo na podlagi poslovodne pogodbe in je zavarovanja kot samozaposlena oseba.

Primer izračuna neto dohodka fizične osebe, ki je zavarovana na podlagi 040, ter ime sklenjeno pogodbo o poslovanju:

Predpostavke:

- prispevki se plačujejo od minimalne določene zavarovalne osnove, kar predstavlja 65 % povprečne plače preračunane na mesečno raven = 1.001,16 EUR

- bruto izplačilo po pogodbi o poslovođenju je 1.000,00 EUR
- zavezanec ima enega otroka katerega upošteva pri izračunu

1. izračun prispevkov:

$$\begin{aligned} \text{prispevki} &= \text{zavarovalna osnova} * 38,20 \% = & (9) \\ &= 1.001,16 * 38,20\% = 382,44 \text{ EUR} \end{aligned}$$

2. izračun dohodnine iz pogodbe o poslovođenju:

$$\begin{aligned} \text{osnova za dohodnino} &= \text{bruto} - \text{splošna olajšava} - \text{olajšava za vzdrževane člane} = & (10) \\ &= 1.000,00 - 368,23 - 203,08 = 428,69 \text{ EUR} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{dohodnina} &= \text{osnova} * 16 \% = & (11) \\ &= 428,69 * 16\% = 68,59 \text{ EUR} \end{aligned}$$

3. izračun izplačila na podlagi pogodbe o poslovođenju:

$$\begin{aligned} \text{neto izplačilo družbe} &= \text{bruto} - \text{dohodnine} = & (12) \\ &= 1.000,00 - 68,59 = 931,41 \text{ EUR} \end{aligned}$$

4. izračun neto dohodka za fizično osebo:

$$\begin{aligned} \text{neto fizične osebe} &= \text{neto izplačilo družbe} - \text{prispevki} = & (13) \\ &= 931,41 - 382,44 = 548,97 \text{ EUR} \end{aligned}$$

5. strošek delodajalca (družbe) je bruto znesek, kar predstavlja 1.000,00 EUR.

Iz zgornjega primera vidimo da pri bruto znesku 1.000,00 EUR poslovodne pogodbe je neto izplačilo 931,41 EUR, vendar ker mora fizična oseba od tega plačati še prispevke je njen neto »izkupiček« 548,97 EUR. Strošek delodajalca je enak bruto znesku, se pravi je 1.000,00 EUR.

Če primerjamo izračun izplačila po pogodbi o zaposlitvi in o pogodbi o poslovođenju lahko vidimo, da se v primeru pogodbe o poslovođenju, del stroškov prispevkov prenese na delojemalca oz. na lastnika-direktorja. Tako je strošek delodajalca v primeru pogodbe o zaposlitvi 1.161,00 EUR medtem ko je pri pogodbi o poslovođenju 1.000,00 EUR, saj je dolžan delodajalec od izplačila odvesti samo dohodnino. Če pa primerjamo iz vidika delojemalca pa lahko vidimo, da je za njega bolj ugodna varianta, ko je zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi, saj je v tem primeru neto izplačilo 745,77 EUR, medtem ko je pri pogodbi o poslovođenju neto izkupiček 548,97 EUR.

3.2.2 Obdavčitev iz vidika davka od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka pravnih oseb je eden od davkov, s katerim je obdavčena družba z omejeno odgovornostjo. Njegovo zakonsko ureditev ureja Zakon o davku na dohodek pravnih oseb (v nadaljevanju ZDDPO-2) ter številni podzakonski akti, kot so Uredba o davčni regijski olajšavi za raziskave in razvoj, Pravilnik o transfernih cenah, Pravilnik o priznani obrestni meri, itd.

Davčna osnova za davek od dohodka pravnih oseb je ustvarjen dobiček pravne osebe, kateri je ugotovljen na podlagi zakona ter v skladu z uvedenimi računovodskimi standardi. Ustvarjeni dobiček je razlika med vsemi prihodki, ki jih realizira pravna oseba v davčnem obdobju z opravljanjem svoje dejavnosti, ter vsemi odhodki, ki so nastali pravni osebi zaradi opravljanja dejavnosti, v istem davčnem obdobju. Dobiček, od katerega se izračuna davčna obveznost se delno razlikuje od dobička, ki ga ustvari pravna oseba, in ga izkaže v izkazu poslovnega izida za poslovne namene. Razlika med dobičkoma nastane zaradi neobdavčljivih prihodkov, davčno nepriznanih odhodkov, transfernih cen med povezanimi osebami, davčnih olajšav, itd. (Pernek, Kostanjevec, & Čampa, 2009, str.287).

Prihodek pravne osebe je vrednost, ki jo družba ustvari v določenem obdobju. Družba lahko ustvari prihodke iz poslovanje (to so prihodki ustvarjeni od prodaje lastnih poslovnih učinkov, npr. proizvodov ali storitev), prihodke od financiranje (to so predvsem prihodki iz obresti danih posojil) ter izredni prihodki (to so predvsem kakšne prejete odškodnine). V davčno osnovo za odmero davka od dohodka pravnih oseb se upoštevajo vsi prihodki, katere pravna oseba ustvari v davčnem obdobju, in so v skladu z zakonodajo in računovodskimi standardi. ZDDPO-2 v 24. do 28. členu govori o izvzemu nekaterih prihodkov iz davčne osnove in sicer o:

- prejete dividende oziroma drugi deleži iz dobička, vključno z dohodki, ki so podobni dividendam,
- izvzem dobičkov iz odsvojitve lastniških deležev, pridobljenih na podlagi naložb tveganega kapitala, ter
- izvzem prihodkov od nepridobitne dejavnosti.

Odhodki pravnih oseb so stroški, ki so nastali v nekem določenem obračunskem obdobju, zaradi prodanih poslovnih učinkov. Prav tako kot prihodke lahko tudi odhodke delimo na odhodke iz poslovanja (materialni stroški, stroški storitev, amortizacija, stroški plač, itd.), odhodki iz financiranje (obresti iz prejetih posojil, izgubljene are, penali, itd.) ter izredni odhodki (pogodbene kazni, odškodnine, primanjkljaj pri inventuri, itd.). ZDDPO-2 pa loči tudi med davčni priznanimi odhodki, davčno nepriznanimi odhodki ter delno priznanimi odhodki.

ZDDPO-2 v 29. členu določa, da so davčno priznani odhodki, tisti odhodki, ki so potrebni za pridobitev prihodkov, ki so obdavčeni po tem zakonu. Odhodki, ki niso potrebni za pridobitev prihodkov, so odhodki, za katere glede na dejstva in okoliščine izdaja da niso neposredno pogoj za opravljanje dejavnosti in niso posledica opravljanja dejavnosti, imajo značaj privatnosti ali niso skladni z običajno poslovno prakso.

Davčno nepriznani odhodki so tisti odhodki, ki so sicer evidentirani v izkazu poslovnega izida in znižujejo poslovni dobiček tekočega obdobja, vendar jih zavezanec ne more uveljavljati v obračunu davka od dohodka pravnih oseb za potrebe znižanja davčne osnove. V 30. členu ZDDDPO-2 so navedeni davčno nepriznani odhodki, pri obračunu davka od dohodka pravnih oseb, in ti so:

- dohodki, ki so podobni dividendam, vključno z prikritimi izplačilom dobička,
- odhodki za pokrivanje izgub iz preteklih let,
- stroški, ki se nanašajo na privatno življenje, primeroma za zabavo, oddih, šport in rekreacijo, vključno s pripadajočimi davkom na dodano vrednost,
- stroški prisilne izterjave davkov ali drugih dajatev,
- kazni, ki jih izreče pristojni organ,
- davki, ki jih je plačal družbenik kot fizična oseba,
- davek na dodano vrednost, ki ga zavezanec v skladu z zakonom, ki ureja davek na dodano vrednost, ni uveljavi kot odbite vstopnega davka, čeprav je imel to pravico po zakonu, ki ureja davek na dodano vrednost,
- obresti od nepravočasno plačanih davkov ali drugih terjatev ter od posojil, prejetih od oseb, ki imajo sedež, kraj dejanskega delovanja poslovodstva ali prebivališče v državah, razen držav članic EU, v katerih je splošna oziroma povprečna nominalna stopnja obdavčitve dobička nižja od 12,5 % in je država objavljena na seznamu, ki ga objavljata Ministrstvo za finance in Finančna uprava Republike Slovenije,
- donacije (le-te niso davčno priznan odhodek, vendar ZDDPO-2 donacije določa kot davčno olajšavo, o kateri bomo govorili v nadaljevanju), ter
- podkupnine in druge oblike premoženjskih koristi, dane fizičnim ali pravnim osebam zato, da nastane oziroma ne nastane določen dogodek, ki drugače ne bi, primeroma, da se hitreje ali ugodneje opravi ali se opusti določeno dejanje.

Kot povedano, ZDDPO-2 opredeljuje tudi delno priznane odhodke, in sicer to so:

- stroški reprezentance, kateri so davčno priznani v višini 50 % (med te stroške štejemo stroške pogostitve, zabavo ter darila z logotipom ali brez ob poslovnih stikih zavezanca s poslovnimi partnerji), ter
- stroški nadzornega sveta oziroma drugega organa, ki opravlja zgolj funkcijo nadzora, kateri so tudi davčno priznani v višini 50 %.

Kot sem omenila je davčna osnova za obračun davka od dohodka pravnih oseb, razlika med davčno priznanimi prihodki ter davčno priznanimi odhodki. Zavezanec lahko svojo davčno osnovo zmanjšuje tudi z davčnimi olajšavami predpisane z zakonom. ZDDPO-2 v VIII. poglavju opredeljuje davčne olajšave, in sicer:

- **olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj:** zavezanec lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove v višini 100 % zneska, ki predstavlja vlaganje v raziskave in razvoj, vendar največ

v višini davčne osnove. Kot vlaganje v raziskave in razvoj se štejejo notranje raziskovalno-razvojne dejavnosti zavezanca, vključno z nakupom raziskovalno-razvojne opreme, ki se izključno in stalno uporablja pri izvajanju raziskovalno-razvojne dejavnosti zavezanca ali nakup raziskovalno-razvojnih storitev, ki jih izvajajo druge osebe, vključno s povezanimi osebami, oziroma druge javne ali zasebne raziskovalne organizacije. Zavezanec lahko za neizkoriščen del davčne olajšave v davčnem obdobju zmanjšuje davčno osnovo v naslednjih petih davčnih obdobjih.

- **olajšava za investicije:** zavezanec lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove v višini 40 % investicijskega zneska v opremo in v neopredmetene osnovna sredstva, vendar največ v višini davčne osnove. Za opremo, ki se upošteva pri olajšavi za investicijo se ne šteje pohištvo in pisarniška oprema, razen računalniška opreme ter motorna vozila, razen osebnih avtomobilov na hibridni ali električni pogon, avtobusov na hibridni in električni pogon in avtobusov in tovornih motornih vozil z motorjem, ki ustreza najmanj emisijskim zahtevam EURO VI. Zavezanec lahko za neizkoriščen del olajšave zmanjšuje davčno osnovo v naslednjih petih davčnih obdobjih po obdobju vlaganja. Če zavezanec proda oziroma odtuji opremo oziroma neopredmeteno sredstvo, za katero je izkoristil davčno olajšavo, prej kot v treh letih po letu vlaganja oziroma pred dokončnim amortiziranje v skladu z ZDDPO-2, če je to krajše od treh let, mora za znesek izkoriščene davčne olajšave povečati davčno osnovo, in sicer v letu prodaje oziroma odtujitve opreme oziroma neopredmetenega sredstva.
- **olajšava za zaposlovanje:** zavezanec, ki na novo zaposli osebo, mlajšo od 26 let, ali osebo starejšo od 55 let, ki je bila pred zaposlitvijo vsaj 6 mesecev prijavljena v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje in v obdobju zadnjih 24 mesecev ni bila zaposlena pri tem zavezancu ali njegovi povezani osebi, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 45 % plače te osebe, vendar največ od višine davčne osnove. Zavezanec lahko omenjeno olajšavo uveljavlja, v primeru če zaposli to osebo za nedoločen čas na podlagi pogodbe o zaposlitvi v skladu s predpisi o delovnih razmerjih. Olajšava se lahko uveljavlja za prvih 24 mesecev zaposlitve teh oseb v davčnem letu zaposlitve in naslednjih davčnih letih do poteka 24 mesecev. Zavezanec lahko uveljavlja olajšavo v skladu s tem členom le, če poveča skupno število zaposlenih delavcev v davčnem obdobju, v katerem na novo zaposli delavca, za katerega uveljavlja olajšavo, pri čemer se kot povečanje števila zaposlenih delavcev šteje, če je število zaposlenih delavcev na zadnji dan davčnega obdobja višje, kot je povprečje 12 mesecev v tem davčnem obdobju ali manj mesecih, če je bilo obdobje krajše.
- **olajšava za zaposlovanje invalidov:** zavezanec, ki zaposluje invalida, po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove v višini 50 % plače te osebe, vendar največ v višini davčne osnove, zavezanec ki zaposluje invalidno osebo s 100 % telesno okvaro in gluho osebo, pa v višini 70 % plače te osebe, vendar največ v višini davčne osnove. Zavezanec, ki zaposluje invalida nad predpisano kvoto in katerih invalidnost ni posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pri istem delodajalcu po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove v višini 70 % plače za te osebe, vendar največ v višini davčne osnove.

- **olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju:** zavezanec, ki sprejme vajenca, dijaka ali študenta po učni pogodbi za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini plačila tej osebi, vendar največ v višini 20 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji za vsak mesec izvajanja praktičnega dela posamezne osebe v strokovnem izobraževanju.
- **olajšava za prostovoljno dodano pokojninsko zavarovanje:** zavezanec, ki financira pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja v zvezi s kolektivnim prostovoljnim dodatnim pokojninskim zavarovanjem po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove za premije prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki jih delno ali v celoti plača v korist delojemalca, v znesku, ki je enak 24 % obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za delojemalca in ne več kot 2.390,00 EUR letno, vendar največ do višine davčne osnove davčnega obdobja.
- **olajšava za donacije:** zavezanec lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove za znesek izplačil v denarju in v naravi za humanitarne, invalidske, socialnovarstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno-izobraževalne, zdravstvene, športne, kulturne, ekološke in religiozne namene. Davčna olajšava se prizna le za izplačila rezidentom Slovenije in rezidentom druge države članice EU, ki so po posebnih predpisih ustanovljeni za opravljanje navedenih dejavnosti kot nepridobitnih dejavnosti, do zneska, ki ustreza 0,3 % obdavčenega prihodka davčnega obdobja zavezanca, vendar največ do višine davčne osnove. Dodatno zmanjšanje davčne osnove do zneska, ki ustreza 0,2 % obdavčenega prihodka davčnega obdobja zavezanca, je omogočeno za izplačila v denarju in v naravi za kulturne namene in za takšna izplačila prostovoljnim društvom, ustanovljenim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki za te namene delujejo v javnem interesu. Zavezanec lahko uveljavlja tudi zmanjšanje davčne osnove za znesek izplačil v denarju in naravi političnim strankam, vendar največ do zneska, ki je enak trikratni povprečni plači na zaposlenega pri zavezancu, in največ do višine davčne osnove davčnega obdobja.

Poleg zgoraj naštetih davčnih olajšavah katere vplivajo za zmanjšanje davčne osnove lahko zavezanec svojo tekočo davčno osnovo zmanjšuje tudi z pokrivanjem svoje davčne izgube, če jo ima iz preteklih let. ZDDPO-2 v 36. členu določa da lahko zavezanec davčno osnovo pokriva z davčno izgubo iz preteklih let, pri čemer se najprej zmanjšuje za davčno izgubo starejšega datuma. Zmanjšanje davčne osnove zaradi davčne izgube iz preteklih davčnih obdobj je dovoljeno največ v višini 50 % davčne osnove davčnega obračuna.

Davčno obdobje za obračun davka na dohodek pravni oseb je koledarsko leto, zavezanec pa se lahko odloči za davčno obdobje, ki je različno od koledarskega leta, vendar mora pri tem upoštevati, da izbrano davčno obdobje ne sme biti daljše od 12 mesecev, mora biti izbrano davčno obdobje enako poslovnemu letu pravne osebe, mora o izbranem davčnem obdobju zavezanec pred spremembo obvestiti davčni organ ter izbranega davčnega obdobja zavezanec ne sme spremeniti najmanj tri leta (Mercina, 2015b).

Davčna stopnja po kateri je obdavčena davčna osnova pravne osebe je 17 %.

Sistem obračunavanje in plačevanja davka od dohodka pravnih oseb je takšen, da mora gospodarska družba, kot zavezanec po ZDDPO-2 sama izračunati davek, ki ga mora plačati. Obračun davka od dohodka pravnih oseb je potrebo pripraviti najkasneje do 31.3. tekočega leta za preteklo leto. Obračun se pripravi na predpisanem obrazcu izdane s strani ministrstva za finance Republike Slovenije. Tudi za gospodarske družbe velja, da morajo plačevati akontacijo davka od dohodka pravnih oseb. Akontacija se plačuje mesečno do vsakega 10. v mesecu za pretekli mesec če znesek akontacije letno presega 400,00 EUR ali trimesečno če je znesek akontacije nižji od 400,00 EUR. Višina akontacije je določena na podlagi davčnega obračuna predhodnega davčnega obdobja. Znesek akontacije davka je enak znesku davka, ki se izračuna od davčne osnove, razvidne iz predhodnega davnega obdobja, razen v primeru če je bilo predhodno davčno obdobje zaradi ustanovitve podjetja krajše od 12 mesecev, v tem primeru se znesek davka preračuna na mesečno osnovo delovanja pravne osebe in se potem pomnoži z 12 meseci za določitev akontacije. Ko se odda davčni obračun, se izračuna ali je znesek akontacij večji ali manjši od dejanske obveznosti plačila davka, če je znesek akontacij manjši, mora zavezanec v 30 dneh od oddaje davčnega obračuna razliko davka doplačati, v nasprotnem primeru pa je davčni organ dolžan zavezancu prav tako v roku 30 dneh od oddaje obračuna preveč plačane akontacije vrniti (Cepec et al., 2010, str. 219).

Kadar davčni zavezanec začne z poslovanjem, mora v 8 dneh po vpisu v sodni register, davčnemu organu predložiti predvideni davčni obračun, na podlagi katerega si tudi izračuna obveznost plačila akontacije.

V nadaljevanju je predstavljen izračun davka od dohodka pravnih oseb ter izračun prihodne akontacije davka od dohodka pravnih oseb.

Primer izračuna davka od dohodka pravnih oseb ter akontacije:

Predpostavke:

- davčno priznani prihodki: 10.000,00 EUR,
- davčno priznani odhodki: 8.300,00 EUR,
- nobene davčne olajšave,
- nobene izgube za pokrivanje,
- ni bilo vplačane akontacije za davek od dohodka pravnih oseb.

$$\begin{aligned} \text{davčna osnova} &= \text{davčno priznani prihodki} - \text{davčno priznani odhodki} & (14) \\ &= 10.000,00 - 8.300,00 = 1.700,00 \text{ EUR} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{davek od dohodka pravnih oseb} &= \text{davčna osnova} * 17 \% & (15) \\ &= 1.700,00 * 17\% = 289,00 \text{ EUR} \end{aligned}$$

$$\text{akontacija davka od dohodka pravnih oseb} = \text{davek od dohodka pravnih oseb} / 4 \quad (16)$$

$$289,00 / 4 = 72,25 \text{ EUR} / \text{vsake tri mesece}$$

Zavezanec iz zgornjega primer je dolžan plačati davčnemu organu 30. dni po oddaji davčnega obračuna 289,00 EUR davka od dohodka pravnih oseb za preteklo leto. Ter obroke akontacije davka od dohodka pravnih oseb vsake tri mesece in sicer: 10.04 72,25 EUR, 10.07 72,25 EUR, 10.10 72,25 EUR ter 10.01 72,25 EUR.

3.2.3 Obdavčitev iz vidika davka od dohodka iz kapitala

Obdavčitev dohodka iz kapitala je urejen za ZDoh-2, vendar za njega veljajo določena pravila, in sicer dohodek iz kapitala se ne uvršča v skupno letno davčno osnovo zavezanca, ampak je obdavčen ceduralno, kar pomeni dokončno, z davčno stopnjo 25%. Obdavčitev kapitalskega dohodka tako ni odvisna od drugih dohodkov davčnega zavezanca, ki se plačuje v okviru dohodnine.

V skladu z ZDoh-2 se kot dohodek iz kapitala obdavčujejo:

- obresti,
- dividende, ter
- kapitalski dobiček.

Za temo magistrskega dela je pomemben predvsem vidik obdavčitve dividend. Izplačilo dobička, ki si ga družbenik lahko izplača, če družba v poslovnem izidu izkaže bilančni dobiček, se v skladu z ZDoh-2 uvršča med dividende. ZDoh-2 dividendo definira kot vsako razdelitev dohodka imetniku deleža iz premoženja plačnika oziroma povezani osebi plačnika na podlagi njegovega lastniškega deleža, vključno z razdelitvijo v obliki delnic ali zamenljivih obveznic ter pripisom dobička kapitalskemu deležu družbenika. Pomembno je, da zakon kot dividende šteje izplačilo dohodka družbeniku, na podlagi njegovega lastniškega deleža in ne le pravico do izplačila dividend (Cepec et al., 2010, str. 224).

Davčno osnovo za plačilo davka od dohodka iz kapitala predstavljajo izplačane dividende. V primeru, da dividende izplača plačnik davka, v tem primeru pravna oseba, mora le-ta izračunati, odtegniti in plačati davčni odtegljaj kot dohodnino po stopnji 25%, in sicer za dividende dosežene od 1.1.2013 dalje. Pravna oseba mora to storiti preko oddaje REK-2 obrazca preko sistema e-davki. V primeru, da dividendo izplača oseba, ki ni plačnik davka (v primeru, ko zavezanec dosega dividende neposredno iz tujine), mora davčni zavezanec dosežene dividende napovedati sam, in sicer do 15. dne v mesecu za preteklo trimesečje pri davčnem organu. Na podlagi te napovedi davčni organ izda odločbo o višini dohodnine od dividend v 30 dneh od dneva vložitve napovedi. Zavezanec za plačilo dohodnine na podlagi odločbe je prejemnik dividende sam. (Finančna uprava Republike Slovenije, 2015a).

3.3. Prenehanje obstoja družbe z omejeno odgovornostjo

Gospodarske družbe nastanejo z vpisom v sodni register ter prenehajo z izbrisom iz sodnega registra. ZGD-1 v 521. členu našteva razloge za prenehanje obstoja družbe z omejeno odgovornostjo. To so:

- pretek časa za katerega je bila družba ustanovljena,
- če tako sklenejo družbeniki z vsaj tričetrtinsko večino, glasov vseh družbenikov (družbena pogodba lahko določa višjo večino),
- če sodišče ugotovi ničnost kapitalske družbe,
- s stečajem,
- s sodno odločbo
- z združitvijo v kakšno drugo družbo, ali
- če se osnovni kapital zniža pod zakonsko določen znesek.

Družbeniki lahko v družbeni pogodbi določijo tudi druge razloge za prenehanje družbe. V prejšnjem odstavku sem naštel razloge za prenehanje d.o.o., in ti razlogi vplivajo tudi na kakšen način bo družba izbrisana iz sodnega registra. Načini po katerih lahko družba preneha obstajati oz. načini izbrisa družbe iz sodnega registra so (Sodin, 2011; Heing, 2013b; Finančna uprava Republike Slovenije, 2015b):

- **redno prenehanje gospodarske družbe (likvidacija):** postopek se začne s sprejemom sklepa o prenehanju družbe in začetku likvidacije, katerega sprejme skupščina. Družbeniki v sklepu navedejo razlog za prenehanje družbe ter rok za prijavo terjatev upnikov. Temeljni pogoj, da družba lahko izpelje likvidacijski postopek, je da ima dovolj premoženja, da lahko poravnava svoje obveznosti do upnikov, v nasprotnem primeru se začne postopek stečaja. Ko so poplačane vse terjatve upnikov se preostalo premoženje razdeli med družbenike v sorazmerju z njihovimi deleži.
- **prenehanje družbe po skrajšanem postopku:** postopek se začne s predlogom družbenikov registrskemu organu. Ta način je možen le v primeru da družba nima upnikov oziroma nerešenih pravnih razmerij s poslovnimi partnerji in delavci. Družbenik mora notarsko overiti izjavo, da so poplačane vse obveznosti družbe, da so urejena vsa razmerja z delavci in da družbeniki prevzamejo obveznosti plačila morebitnih preostalih obveznosti družbe. V enem letu po objavi izbrisa družbe iz registra lahko upniki uveljavljajo terjatve do družbenikov, ki so podali izjavo, le ti za obveznosti družbe odgovarjajo z vsem svojim premoženjem.
- **prenehanje družbe z izbrisom iz sodnega registra brez likvidacije:** ta način se uveljavi v primerih da pravna oseba preneha poslovati, nima premoženja in je izpolnila vse svoje obveznosti (da podjetje ne posluje se sklepa v primeru, da dve leti zapored AJ PES-u ne odda letnih poročil) ali če ne posluje na poslovnem naslovu, vpisanem v sodni register ali če obstajajo drugi pogoji, ki jih zakon določa kot razlog za izbris pravne osebe iz sodnega registra brez likvidacije. Sodišče začne postopek na podlagi uradne dolžnosti ali na podlagi

upravičenega predlagatelja (npr. lastnika, kjer ima družba prijavljen naslov, vendar tam ne posluje). Namen postopka izbrisa družbe iz sodnega registra je, da pravni red ne priznava pravne osebnosti pravnim subjektom, ki ne poslujejo več oziroma ki nimajo urejenih osnovnih pogojev za poslovanje.

- **prisilna likvidacija:** je postopek, ki ga po uradni dolžnosti uvede sodišče. Postopek je enak postopku kot pri redni likvidaciji. Predolg za začetek postopka prisilne likvidacije lahko vložijo sodišče ali drugi državni organ, ki je v skladu z zakonom odločil o prenehanju pravne osebe ali obstajajo razlogi za njeno prenehanje, ali oseba, na zahtevo katere je sodišče sprejelo odločitev o prenehanju pravne osebe. Razlogi za začetek prisilne likvidacije so lahko, zmanjšanje osnovnega kapitala pod predpisani minimum, če sodišče ugotovi ničnost kapitalske družbe, če družba preneha obstajati po sodni odločbi, itd. Če je pravna oseba, nad katero je začel postopek prisilne likvidacije, insolventna, mora upravitelj v 15 dneh po dnevni, ko to ugotovi, sodišču predlagati začetek stečajnega postopka.
- **stečaj:** to je postopek prenehanja družbe, v primeru kadar premoženje družbe ne zadostuje za poplačilo vseh obveznosti upnikov do družbe. V stečajnem postopku stečajni upravitelj proda vse premoženje družbe ter izterja vse dolgove. Po drugi strani pa stečajni upravitelj z objavo na spletnih straneh AJPES pozove vse upnike, da prijavijo svoje terjatve do stečajnega dolžnika. Za stečajni postopek je značilno da je premoženje družbe nižje od obveznosti družbe, kar pomeni, da upniki ne bodo poplačani v celoti. Po koncu stečajnega postopka družba preneha, in upniki svojih terjatev ne morejo več iztržiti. Za dolgove družbe v kapitalskih družbah družbeniki ne odgovarjajo.

4 STATUSNO PREOBLIKOVANJE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA V DRUŽBO Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

O statusnem preoblikovanju govorimo takrat, ko se nosilec podjetja prestrukturira tako, da podjetniške interese uresničuje z ohranitvijo identitete oziroma z univerzalnim pranim nasledstvom, pri čemer pa statusno preoblikovanje kot podjetniško prestrukturiranje poteka po posebnih pravilih (Prelič, 2005, str. 59). V okviru statusnega preoblikovanja ločimo redno in prenosno preoblikovanje. Pri rednem preoblikovanju podjetje obdrži svojo identiteto, spremeni se samo pravnoorganizacijska oblika, medtem ko se pri materialnem preoblikovanju podjetje prenese na drugega nosilca dejavnosti, največkrat tako, da se ustanovi nova družba, v katero se vložijo delujoče podjetje.

V praksi se podjetniki največkrat odločijo za preoblikovanje v d.o.o.. Razlogi za preoblikovanje v večini primerov so zaradi ugodnejše davčne obremenitve davka od dohodka pravnih oseb pri visokih zneskih dobička ter zaradi razbremenitve osebne odgovornosti za obveznosti podjetja (Dimnik, 2011). Med razloge pa lahko uvrščamo tudi to da ima d.o.o. boljšo boniteto pri pridobivanju različnih finančnih virov in tudi pri pridobivanju različnih nepovratnih sredstev (Zavec, 2008, str. 48).

4.1. Možnosti preoblikovanja

Podjetnik se lahko skladno z določbami 1. odstavka 667. člena ZGD-1 odloči za statusno preoblikovanje na dva načina:

- s prenosom podjetja na novo kapitalsko družbo, ki se ustanovi zaradi prenosa podjetnikovega podjetja, ali
- s prenosom podjetja na prevzemno kapitalsko družbo.

V obeh načinih preoblikovanja družba s prenosom postane univerzalni pravni naslednik in zato vstopi v vsa pravna razmerja v zvezi s prenesenim podjetjem podjetnika. Na družbo preidejo vse podjetnikove pravice kot tudi obveznosti v zvezi z podjetjem. Če družba ne izpolni obveznosti, ki so nastale pri podjetniku v zvezi z njegovim podjetjem pred vstopom prenosa podjetja v register, podjetnik zanje odgovarja z vsem svojim premoženjem. Tovrstne terjatve do podjetnika načeloma zastarajo v petih letih po prenehanju opravljanja dejavnosti. Ta določa je vključena v ZGD-1 zaradi načela varstva upnikov, ki so sklenili posle s podjetnikom, ki je kot nosilec samostojne podjetniške aktivnosti odgovarjal za obveznosti z vsem svojim premoženjem (Drobež Tomšič, 2015, str135).

Ko se podjetnik odloči da bo svoje podjetje prenesel na novo kapitalsko družbo, mora vsaj tri mesece pred prijavo prenehanja opravljanja dejavnosti obvestiti upnike ter druge poslovne partnerje, da bo prenehal opravljati dejavnost, ter ob tem navesti tudi dan prenehanja opravljanja dejavnosti. Podjetnik mora sprejeti sklep o prenosu podjetja ter le-tega priložiti k aktu o ustanovitvi družbe. Sklep mora vsebovati firmo in sedež podjetnika, izjavo o prenosu podjetja ter vrednost podjetja na dan obračuna prenosa podjetja z natančnim opisom podjetja. V primeru da je premoženje podjetnika večje od 100.000,00 EUR, je za ustanovitev s preoblikovanjem potrebna tudi ustanovitvena revizija, ki jo opravi pooblaščen revizor.

Pri vpisu nove družbe v register je potrebno zapisati, da je družba nastala s prenosom podjetja podjetnika. Z vpisom prenosa v register podjetnik preneha opravljati dejavnost, podjetje pa preide na novo družbo, v kateri podjetnik postane imetnik deleža družbe (Cepec et al., 2010, str. 287).

Kot sem že omenila, se lahko podjetnik odloči tudi, da bo svoje podjetje prenesel na že obstoječo kapitalsko družbo. Postopek prenosa podjetnikovega podjetja na že obstoječo kapitalsko družbo je v glavnih pogledih enak postopku kot pri prenosu na novo kapitalsko družbo, razlika je le v tem da v tem primeru ni potrebno ustanoviti nove družbe, ampak se podjetje prenese že na obstoječo tako imenovano prevzemno družbo. Podjetnik mora namesto sklepa o prenosu podjetja skleniti pogodbo o prenosu podjetja s poslovodjo že obstoječe družbe, h kateri bo pripojil vsa svoja sredstva in obveznosti. Pogodba o prenosu podjetja mora biti sklenjena v notarskem zapisu (Mercina, 2015c).

Če prevzemna družba zaradi prenosa podjetja poveča osnovni kapital, je smiselno uporabljati določbe 588. člena ZGD-1, katera govori o povečanju osnovnega kapitala zaradi pripojitve pri d.o.o. Povečanje osnovnega kapitala za izvedbo pripojitve mora pregledati eden ali več revizorjev, hkrati z vpisom prenosa podjetja pa mora biti vpisano v register. Podjetnik se lahko odloči ali bo na družbo prenesel svoje celotno premoženje, v katerem primeru preneha z opravljanjem dejavnosti kot samostojni podjetnik, lahko pa se odloči da bo na prevzemno družbo prenesel le del podjetja in še naprej opravlja svojo dejavnost (Mercina, 2015c).

4.2 Davčni vidik preoblikovanja

Kadar se podjetnik odloči za preoblikovanje v kapitalsko družbo mora računati tudi na davčne posledice tovrstne transakcije. Preoblikovanje podjetnika v novo ali že obstoječo družbo je lahko davčne nevtralno, v kolikor so izpolnjeni vsi predpisani pogoji ter so izpeljani vsi potrebni postopki. Statusno preoblikovanje lahko vpliva na obdavčitev podjetnika kot tudi nove ali prevzemen družbe z vidika Zdoh-2 in ZDDPO-2, ter tudi z vidika Zakona o davku na dodano vrednost.

Zhod-2 v 51. členu določa, da je preoblikovanje samostojnega podjetnika davčno nevtralno če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- nova pravna oseba oziroma prevzemna pravna oseba je rezident Republike Slovenije,
- nova pravna oseba oz. prevzemna družba mora ovrednotiti prevzeta sredstva in obveznosti, amortizirati prevzeta sredstva in izračunati dobičke in izgube v zvezi s prejetimi sredstvi in obveznostmi z upoštevanjem vrednosti na zadnji dan obdobja, za katero se izračunava akontacija dohodnine od dohodka iz dejavnosti pri statusnem preoblikovanju podjetnika, po kateri se bi izhajalo pri izračunu davčne osnove pri podjetniku, oz. na način, kot če do preoblikovanje ne bi prišlo,
- prevzemna družba prevzame rezervacije, ki jih je oblikoval podjetnik, ki se lahko pripišejo podjetju oziroma delu podjetja, ki se prenaša, in pogoje v zvezi s temi rezervacijami, kot bi veljali za podjetnika kot če do preoblikovanje nebi prišlo, ter
- fizična oseba se zaveže, da bo svoj delež v prevzemi družbi obdržala najmanj 36 mesecev in ga ne bo zmanjšala.

Če podjetnik izpolnjuje vse zgoraj navedene pogoje in želi statusno preoblikovanje v kapitalsko družbo opraviti kot davčno nevtralno, mora takšno davčno obravnavo priglasiti davčnemu organu, pri katerem je vpisan v davčni register, in sicer na posebnem obrazcu. Priglasitev mora opraviti tako podjetnik, ki preneha z opravljanjem dejavnosti, kot tudi nova ali prevzemna kapitalska družba na enotnem obrazcu, ki ga sopodpišeta. Priglasitev mora biti opravljena najpozneje do roka za predložitev davčnega obračuna davčnega zavezanca, ki je prenehal z opravljanjem dejavnosti. Davčni organ mu za posebno davčno obravnavo izda potrdilo (Drobež Tomšič, 2015, str.140).

Zakon o davku na dodano vrednost (Ur.l. RS, št. 13/11 – UPB, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14 in 90/15, v nadaljevanju ZDDV-1) v 10. členu obravnava in ureja prenos podjetja ali dela podjetja na drugega davčnega zavezanca. V tem členu je opredeljeno, da v primeru da gre za prenos podjetja ali dela podjetja na drugega davčnega zavezanca, dobava blaga ali storitev ni opravljena, in zato ta transakcija ni predmet davka na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV). Podjetnik ko preneha z opravljanjem dejavnosti tudi preneha z identifikacijo za namene DDV-ja, zato mora pravni naslednik poskrbeti, da je na dan prenosa identificiran za namene DDV-ja, saj v nasprotnem primeru bi bil prenos podjetja obdavčen z DDV. Družba kot pravni naslednik podjetnika ima pravico do odbitka tistega DDV-ja, ki ga je bil podjetnik dolžan plačati ali ga je plača pri nabavah blaga oziroma storitev, če je to blago oziroma storitev uporabljal za namene svojih obdavčenih transakcij ter nadaljuje z isto dejavnostjo.

Prenos nepremičnin po Zakonu o davku na promet nepremičnin je v postopku materialnih statusnih preoblikovanj po ZGD-1 oproščen plačila tega davka, to velja tudi pri statusnem preoblikovanju podjetnika v kapitalsko družbo (Drobež Tomšič, 2015, str.143).

Podjetnik, ki se preoblikuje v kapitalsko družbo, je zavezanec za plačilo prispevkov za socialno varnost tudi od obračunskega dne do dneva vpisa statusnega preoblikovanja v register. Univerzalni pravni naslednik za davčne namene v celoti prevzame davčne obveznosti in terjatve v zvezi z davki pravnega prednika, razen obveznosti in terjatve iz dohodnine ter prispevkov za socialno varstvo, ki bremenijo pravnega naslednika kot fizično osebo (Drobež Tomšič, 2015, str. 143).

5 IZRAČUN DAVČNE OBREMENTITVE DAVKA OD DOHODKA

Kot sem že omenila v predhodnih poglavjih je dohodek podjetnika obdavčen z dohodnino, katero ureja Zdoh-2, medtem ko je dohodke d.o.o. obdavčen z davkom od dohodka pravnih oseb, katerega ureja ZDDPO-2.

V tem izračunu bom primerjala samo obdavčitev z vidika davka od dohodka, kar pomeni da bom pri obeh izračunih vzela isto davčno osnovo oziroma isti dobiček, kar pa vem da v praksi ni čisto mogoče. Z izračunom bom skušala določiti točko preloma, pri kateri višini dobička, je določena pravnoorganizacijska oblika davčno bolj optimalna.

Predpostavke ki bodo upoštevane pri izračunih:

- davčna osnova je pri obeh izračunih enaka,
- samostojnemu podjetniku pripada samo splošna olajšava, nobena osebna olajšava ni upoštevana,
- samostojni podjetnik je plačeval prispevke po minimalni osnovi, in le-ti so na letni osnovi znašali 3.800,00 EUR,
- pri izračunu ni upoštevane nobene olajšava (npr. za vlaganje v raziskavo in razvoj, za investicije,...),

- ob subjekta sta s poslovanjem pričela 1.1.2014 in nimata nobene davčne izgube za pokrivanje.

5.1. Izračun davčne obremenitve davka od dohodka iz dejavnosti podjetnika

Davek od dohoda iz dejavnosti je za podjetnike obdavčen z dohodnino. Kot že omenjeno v Sloveniji poznamo progresivno dohodninsko lestvico, kar pomeni, da je dohodek obdavčen glede na njegovo višino. Dohodek je z dohodnino obdavčen po stopnjah 16%, 27%, 41 % ali 50 %. Vsakemu zavezancu, ki je obdavčen z dohodnino pripada tudi splošna olajšava, katera pa je tudi odvisna od višine dohodka. Višina olajšave je lahko 6.519,82 EUR, 4.418,64 EUR ali 3.302,70 EUR, odvisno od višine dohodka. O določanju višine olajšave sem govorila v drugem poglavju.

V Tabeli 9 sem prikazala izračun davka od dohodka iz dejavnosti podjetnika pri različnih dobičkih. V tabli je tudi prikazan, tako imenovani čisti dobiček, to je dobiček kateri ostane podjetniku po obdavčitvi, in le-ta predstavlja dohodek oz. »plačo« podjetnika. Iz tabele je tudi razvidna efektivna obdavčitev podjetnika z davkom od dohodka iz dejavnosti.

Tabela 9: Izračun davka od dohodka iz dejavnosti podjetnika pri različnih višinah dobička (v EUR)

Prihodki	10.000,00	15.000,00	20.000,00	30.000,00	40.000,00	50.000,00
Odhodki	5.000,00	7.000,00	10.000,00	15.000,00	20.000,00	25.000,00
Dobiček	5.000,00	8.000,00	10.000,00	15.000,00	20.000,00	25.000,00
Splošna olajšava	5.000,00	4.418,64	3.302,70	3.302,70	3.302,70	3.302,70
Davčna osnova	0,00	3.581,36	6.697,30	11.697,30	16.697,30	21.697,30
Dohodnina	0,00	573,02	1.071,57	2.275,92	3.625,92	5.359,10
Čisti dobiček	5.000,00	7426,98	8.928,43	12.724,08	16.374,08	19.640,90
Efektivna obdavčitev v %	0,00	7,16	10,72	15,17	18,13	21,44

V Tabeli 9 lahko vidimo kako se pri dohodku podjetnika višina obdavčitve progresivno zvišuje z zvišanjem dobička. Pri nizkem dobičku, 5.000,00 EUR, je davčna osnova za obdavčitev 0,00, saj z splošno olajšavo pokrijemo celotno davčno osnovo, ter podjetnikova davčna osnova je enaka čistemu dobičku, medtem ko je pri dobičku 25.000,00 EUR davčna osnova 21.697,30 EUR in je stopnja obdavčitve dohodka 21,44 %, tako da je čisti dobiček podjetnika 19.640,90 EUR.

Primer izračuna davka od dohodka iz dejavnosti podjetnika pri dobičku 25.000 EUR:

$$\begin{aligned} \text{davčna osnova} &= \text{dobiček} - \text{splošna olajšava} = & (17) \\ 25.000,00 - 3.302,70 &= 21.697,30 \text{ EUR} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{dohodnina} &= ((8.021,34 * 16 \%) + (10.938,94 * 27 \%) + (2.737,02 * 41 \%)) = & (18) \\ &= 1.283,41 + 2.953,51 + 1.122,18 = 5.359,10 \text{ EUR} \end{aligned}$$

$$\text{stopnja obdavčitve} = (5.359,10 * 100) / 25.000 = 21,44 \% \quad (19)$$

5.2 Izračun davčne obremenitve davka od dohodka pravnih oseb

Dohodek oziroma dobiček d.o.o. je obdavčen z davkom od dohodka pravnih oseb. Davčna osnova za izračun davka od dohodka pravnih oseb je razlika med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki. Davčno osnovo lahko družba znižuje z različnimi olajšavami kot so olajšava za raziskavo iz razvoj, olajšava za investicije, olajšave za donacije, itd. Stopnja obdavčitve je enotna in znaša 17 %, in se z zvišanjem ali znižanjem dobička ne spreminja.

V Tabeli 10 sem prikazala izračun davka od dohodka pravnih oseb za d.o.o. pri različnih dobičkih. Iz table je razviden izračun dobička, ki predstavlja razliko med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki, izračun davka od dobička, ter vrednost čistega dobička.

Tabela 10: Izračun davka od dohodka pravnih oseb za d.o.o. z različnimi višinami dobička (v EUR)

Prihodki	10.0000,00	15.000,00	20.000,00	30.000,00	40.000,00	50.000,00
Odhodki	5.000,00	7.000,00	10.000,00	15.000,00	20.000,00	25.000,00
Dobiček	5.000,00	8.000,00	10.000,00	15.000,00	20.000,00	25.000,00
Davčna osnova	5.000,00	8.000,00	10.000,00	15.000,00	20.000,00	25.000,00
Davek od dobička	850,00	1.360,00	1.700,00	2.550,00	3.400,00	4.250,00
Čisti dobiček	4.150,00	6.640,00	8.300,00	12.450,00	16.600,00	20.750,00
Efektivna obdavčitev v %	17	17	17	17	17	17

Iz Tabele 10 lahko vidimo, da se stopnja obdavčitve pri izračunu davka od dohodka ne spreminja glede na višino dobička, ampak je obdavčena vedno po 17 %. Tako pri dobičku 5.000,00 EUR družba plača 850,00 EUR davka na dohodek pravnih oseb ter ji ostane 4.150,00 EUR čistega dobička, pri dobičku 25.000,00 EUR pa 4.250,00 EUR davka od dohodka pravnih oseb, in ji ostane 20.750,00 EUR čistega dobička.

Primer izračuna davka od dohodka pravnih oseb pri dobičku 25.000,00 EUR:

$$\begin{aligned} \text{davčna osnova} &= \text{dobiček} = \text{davčno priznani prihodki} - \text{davčno priznani odhodki} = & (20) \\ &= 50.000,00 - 25.000,00 = 25.000,00 \text{ EUR} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{davek od dohodka pravnih oseb} &= \text{davčna osnova} * 17 \% = & (21) \\ &= 25.000,00 * 17 \% = 4.250,00 \text{ EUR} \end{aligned}$$

5.3 Primerjava izračunov ter sklepne ugotovitve

V Tabeli 11 sem primerjala obdavčitev podjetnika z davkom od dohodka iz dejavnosti in d.o.o. z davkom od dohodka pravnih oseb pri istih dobičkih obeh subjektov. V primerjavo sem vzela različne višine dobičkov, in sicer 5.000,00 EUR, 15.000,00 EUR ter 25.000,00 EUR.

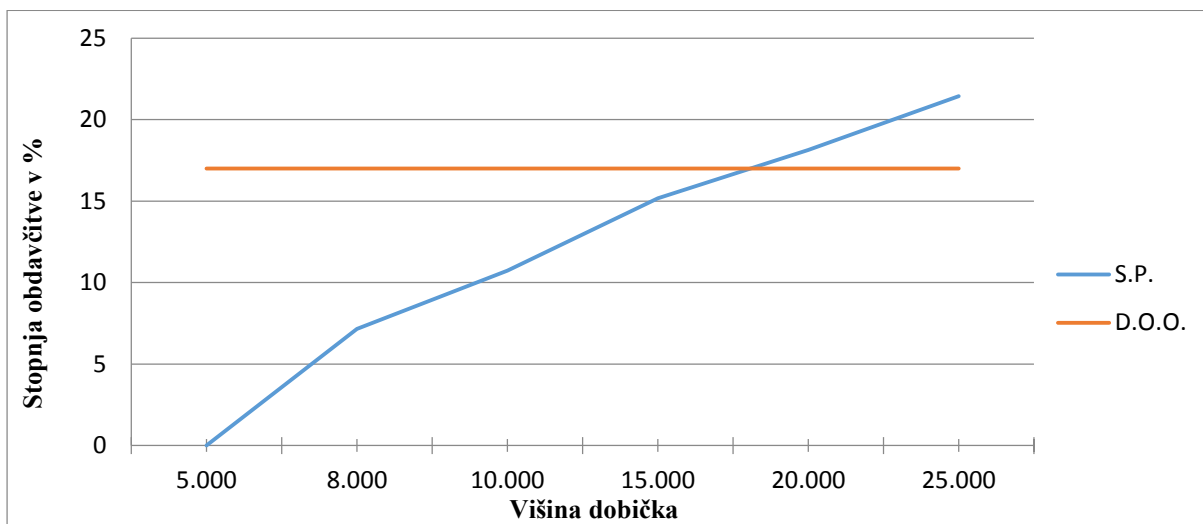
Tabela 11: Primerjava izračunov davka od dohodka pri podjetniku in d.o.o. pri dobičkih 5.000,00 EUR, 15.000,00 EUR ter 25.000,00 EUR

	S.P.	D.O.O.	S.P.	D.O.O.	S.P.	D.O.O.
Prihodki	10.000,00	10.000,00	30.000,00	30.000,00	50.000,00	50.000,00
Odhodki	5.000,00	5.000,00	15.000,00	15.000,00	25.000,00	25.000,00
Dobiček	5.000,00	5.000,00	15.000,00	15.000,00	25.000,00	25.000,00
Splošna olajšava	5.000,00	0,00	3.302,70	0,00	3.302,70	0,00
Davčna osnova	0,00	5.000,00	11.697,30	15.000,00	21.697,30	25.000,00
Davek od dohodka	0,00	850,00	2.275,92	2.550,00	5.359,10	4.250,00
Čisti dobiček	5.000,00	4.150,00	12.724,00	12.450,00	19.640,90	20.750,00
Efektivna obdavčitev v %	0	17	15,17	17	21,44	17

Iz Tabele 11 lahko vidimo kako se razlikuje obdavčitev dohodka podjetnika od d.o.o. glede na višino dobička. Pri nizkem dobičku lahko vidimo, da je obdavčitev bolj ugodna pri podjetniku, medtem ko pri višjem dobičku je obdavčitev bolj ugodna pri d.o.o., saj je le-ta enaka ne glede na višino dobička.

Iz navedenih izračunov lahko sklepamo, da je pri nizkem dohodku davčno bolj optimalna oblika podjetnik, medtem ko je pri višjem dobičku davčno bolj optimalna oblika d.o.o. Kot lahko vidimo iz Slike 2 je točka preloma, kjer je za podjetnika bolj optimalno da se preoblikuje v d.o.o., pri višini dobička 17.900,00 EUR. Pri tem dobičku je podjetnik obdavčen z efektivno obdavčitvijo 17,09 %, kar je enko kot d.o.o. Ker je dobiček podjetnika progresivno obdavčen glede na višino dobička, vemo da bo vsak dobiček, ki bo višji od 17.900,00 EUR obdavčen po višji stopnji kot pri d.o.o.

Slika 2: Točka preloma pri primerjavi med obdavčitvijo dohodka podjetnika in družbe z d.o.o. pri različnih dobički.

Poudariti pa moram, da ta izračun zajema samo vidik obdavčitve davka od dohodka. Vedeti je potrebno, da je dobiček podjetnika tudi dohodek fizične osebe, medtem ko je dobička d.o.o. dohodek družbe, in ne njegovega lastnika. Če si želi lastnik ta dobiček izplačati je le-ta še dodatno obdavčen. Zato sem v nadaljevanju skušala določiti mejo preloma, glede na to kako si lastnik d.o.o. »dobiček« podjetja izplačati na različne načine, in kako je z obdavčitvijo v tem primeru.

6 IZRAČUN DAVČNE OBREMENITVE IZPLAČILA DOHODKA FIZIČNI OSEBI

Podjetnik je fizična oseba, ki opravlja dejavnost, kar pomeni, da je dobiček katerega ustvari s svojo dejavnostjo tudi njegov osebni dohodek oz. njegova »plača«. Podjetnik je od svojega dobička dolžan plačati državi dohodnino.

D.o.o. je pravna oseba, kar pomeni, da je samostojna pri svojem upravljanju, ter da dobiček družbe, ki ga ta ustvari, ni tudi dobiček lastnikov. Družba mora od dobička plačati davek od dohodka pravnih oseb v višini 17 %. Čisti dobiček, kateri ostane po obdavčitvi z davkom do dohodka pravnih oseb pa lahko družba razdeli med lastnike, kot izplačilo dividend ali pa ga prenese v naslednja leta. Če se lastniki odločijo, da si bodo dobiček izplačali morajo od izplačila plačati 25 % davka na dohodek iz kapitala.

V nadaljnjih izračunih sem skušala prikazati davčne obremenitve fizične osebe v primeru če je:

- fizična oseba podjetnik,
- fizična oseba je lastnik in poslovodja v enoosebnem d.o.o., in je v tej družbi zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi,

- fizična oseba je lastnik in poslovodja v enoosebnem d.o.o., z družbo ima sklenjeno pogodbo o poslovanju, prispevka za socialno varstvo si plačuje kot samozaposlena oseba na podlagi 040, ter si izplača celoten dobiček.

Pri navedenih izračunih sem upoštevala naslednje predpostavke:

- podjetnik si plačuje prispevke od bruto osnove 1.500,00 EUR,
- pri podjetniku je upoštevana samo splošna olajšava,
- ne podjetnik ne družba nimajo nepokritih davčnih izgub iz preteklega leta,
- ne podjetnik ne družba nimajo nobenih olajšav, npr. olajšava za investiranje,.....,
- lastnik in poslovodja, ki je zaposlen v družbi si izplačuje plačo v višini 1.500,00 EUR bruto,
- pri izračunu sem zanemarila dejstvo, da je lastniku in poslovodji, ki je zaposlen na pogodbi o zaposlitvi potrebno izplačati regres,
- lastnik in poslovodja, ki samostojno plačuje prispevke, si jih plačuje od bruto osnove 1.500,00 EUR,
- zaradi lažje razlage sem opredelila dobiček 1 ter dobiček 2, dobiček 1 je razlika med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki, kateri bo pri podjetniku kot pri d.o.o. enak, medtem ko bo dobiček 2 dobiček od katerega bodo odšteti prispevki podjetnika oz. stroški plače poslovodje v d.o.o., tako da bo dobiček 2 osnova za izračun dohodnine pri podjetniku, ter davka od dohodka pravnih oseb pri d.o.o.,
- pri izračunu dobička sem upoštevala, da so davčno priznani prihodki in davčno priznani odhodki, iz katerih so izvzeti prispevki podjetnika ter strošek plače, enaki,
- lastniki družbe, si v vseh primerih izplačajo celoten dobiček ter
- zanemarila sem oblikovanje zakonsko predpisanih rezerv pri d.o.o..

6.1 Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizični osebi v primeru podjetnika

V spodnji tabeli je prikazan izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizični osebi, če le ta svojo dejavnost opravlja kot podjetnik. V tabeli je prikazan izračun pri različnih dobičkih. V tabeli so podatki od dobičku 1, o višini prispevkov, dobičku 2, o olajšavi, ki pripada podjetniku, davčni osnovi od katere se izračuna davek od dohodka iz dejavnosti, znesek davka od dohodka iz dejavnosti oz. dohodnina, čisti dobiček, kateri predstavlja tudi dohodek fizične osebe, ter znesek skupaj plačanih davkov in prispevkov.

Tabela 12: Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizični osebi v primeru podjetnika, pri različnih dobičkih (v EUR)

Dobiček 1	150.000,00	100.000,00	50.000,00	15.000,00	10.000,00	5.000,00
Prispevki	6.876,00	6.876,00	6.876,00	6.876,00	6.876,00	6.876,00
Dobiček 2	143.124,00	93.124,00	43.124,00	8.124,00	3.124,00	-1.876,00
Splošna olajšava	3.302,70	3.302,70	3.302,70	3.302,70	3.302,70	0,00
Davčna osnova	139.821,30	89.821,30	39.821,30	4.821,30	0,00	0,00
Dohodnina	59.992,21	34.992,21	12.789,94	771,41	0,00	0,00
Čisti dobiček	83.131,79	58.131,79	30.334,06	7.352,59	3.124,00	0,00
Dohodek fizične osebe	83.131,79	58.131,79	30.334,06	7.352,59	3.124,00	0,00
Skupaj davki in prispevki	66.868,21	41.868,21	19.665,94	7.647,41	6.876,00	6.876,00
Neto izplen v %	55,42	58,13	60,67	49,02	31,24	0,00
Obdavčitev v %	44,58	41,87	39,33	50,98	68,76	137,52

Iz Tabele 12 je razvidna obdavčitev podjetnika z davkom od dohodka iz dejavnosti pri različnih dobičkih. Kot sem že omenila, je to tudi hkrati obdavčitev fizične osebe, saj je čisti dobiček podjetnika hkrati tudi dohodek fizične osebe. Iz zgornje tabele lahko vidimo, da se obdavčitev proporcionalno povečuje z povečevanjem dobička. Pri negativnem dobičku 2 lahko vidimo, da je neto izplen fizične osebe 0, saj podjetnik z dobičkom 1 ni pokrtil niti obvezne prispevke, kar pomeni, da je moral podjetnik v svojo dejavnost vložiti nekaj svojega denarja ali najti drugi vir financiranja. Pri dobičku 2, 3.124,00 EUR, podjetnik ne plača nič davka od dohodka iz dejavnosti oziroma dohodnine, saj je njegova davčna osnova 0,00, in zato je tudi neto izplen fizične osebe enaka dobičku 2, kar pomeni 3.124,00 EUR. Če pogledamo izračun v primeru 43.124,00 EUR dobička 2 podjetnika, je mora le-ta plačati davke od dohodka iz dejavnosti v višini 12.789,94 EUR, kar predstavlja 39,33 % dobička 1, in je dohodek fizične osebe v tem primeru 30.334,06 EUR, kar predstavlja 60,67 % dobička 1.

6.2 Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizični osebi v primeru d.o.o. če je lastnik zavarovan na podlagi pogodbe o zaposlitvi in si izplača celoten dobiček.

V temu izračunu, ki je prikazan v Tabeli 13, sem upoštevala, da je lastnik v svojem podjetju zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi, ter da si izplačuje plačo v višini 1.500,00 EUR bruto. Iz izračuna je izvzeto, da lastnik dobiva kakršno koli izplačilo dodatkov ob plači, kot so dodatki

za prehrano, dodatki za prevoz na delo, kilometrina, itd. Iz izračuna je vidna obdavčitev tako d.o.o. kot tudi fizične osebe, ob izplačilu plače in dobička, pri različnih višinah dobička.

Tabela 13: Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizični osebi v primeru če je lastnik zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi ter si izplača celotni dobiček, pri različnih dobičkih (v EUR)

Dobiček 1	150.000,00	100.000,00	50.000,00	15.000,00	10.000,00	5.000,00
Neto plača	12.010,08	12.010,08	12.010,08	12.010,08	12.010,08	12.010,08
Dohodnina	2.011,92	2.011,92	2.011,92	2.011,92	2.011,92	2.011,92
Prispevki	6.876,00	6.876,00	6.876,00	6.876,00	6.876,00	6.876,00
Celotni stroški plače	20.898,00	20.898,00	20.898,00	20.898,00	20.898,00	20.898,00
Dobiček 2	129.102,00	79.102,00	29.102,00	-5.898,00	-10.898,00	-15.898,00
Davke od dobička	21.947,34	13.447,34	4.947,34	0,00	0,00	0,00
Dobiček za izplačilo	107.154,66	65.654,66	24.154,66	0,00	0,00	0,00
Davek na izplačilo dobička	26.788,67	16.413,67	6.038,67	0,00	0,00	0,00
Izplačan dobiček	80.366,00	49.241,00	18.116,00	0,00	0,00	0,00
Skupni dohodek f.o.	92.376,08	61.251,08	30.126,08	12.010,08	12.010,08	12.010,08
Skupni davki in prispevki	57.623,93	38.748,93	19.873,93	8.887,92	8.887,92	8.887,92
Neto izplen v %	61,58	61,25	60,25	80,07	120,10	240,20
Obdavčitev v %	38,42	38,75	39,75	59,25	88,88	177,76

Iz Tabele 13 je razvidna obdavčitev dohodka fizične osebe, ki je zaposlena v družbi z omejeno odgovornostjo, dobiva plačo ter kot 100% lastnik si izplača celoten dobiček, pri različnih višinah dobička. V primerih, ko so dobički 1 5.000,00 EUR, 10.000,00 EUR ter 15.000,00 EUR lahko vidimo, da je celotni strošek plače, ki jo dobi lastnik višji, kot je dobiček 1, zato podjetje v realnosti ustvarja negativni dobiček 2 oziroma izgubo, in podjetju ni potrebo plačati davka od dohodka pravnih oseb, ter tudi ne davka na kapitalski dobiček, saj le tega ni za izplačilo. Vendar če pogledamo vidim, da je dohodek fizične osebe enak neto plači. Iz podatkov lahko sklepamo, da podjetje z dobičkom 1 ne more pokriti celotnih stroškov plače zaposlenega, zato se mora financirati iz zunanjih virov.

Iz izračuna vidimo, da je skupni dohodek fizične osebe, pri dobičku 1 50.000,00 EUR, 30.126,08 EUR, kar izhaja iz plače, ki jo prejme lastnik kot zaposleni v višini 12.010,08 EUR, ter iz izplačanega dobička v višini 18.116,00 EUR. Pri tem dobičku je bilo 19.783,93 EUR davkov in prispevkov, kar predstavlja 39,75 % vsega dobička 1, kar pomeni, da je bil pri tem dobičku neto izplen fizične osebe 60,25 %. Iz podatkov lahko vidimo, da se s povečevanjem dobička 1, povečuje tudi dohodek fizične osebe, saj je dohodek obdavčen z enotno davčno stopnjo in se z višanjem dobička progresivno ne povečuje.

5.3 Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizični osebi v primeru d.o.o., če je lastnik zavarovan na podlagi pogodbe o poslovođenju in si ne izplačuje nagrad, vendar si izplača samo celoten dobiček.

V tem izračunu, ki je prikazan v Tabeli 14, sem upoštevala, da lastnik v družbi ni zaposlen, ampak ima z družbo sklenjeno pogodbo o poslovođenju. V obvezno socialno varstvo je zavarovan na podlagi 040, kar pomeni, da je zavarovan kot samozaposlena oseba, in je zavezanec za plačilo prispevkov lastnik kot fizična oseba, in ne njegova družba. V izračunu sem predpostavljala, da si lastnik kot fizična oseba plačuje prispevke od zavarovalne osnove 1.500,00 EUR bruto. Na podlagi pogodbe o poslovođenju, si na mesečni ravni ne izplačuje nobene nagrada, ampak si samo na koncu leta izplača celoten dobiček.

Tabela 14: Izračun davčne obremenitve izplačila dohodka fizične osebe v primeru d.o.o., če je lastnik zavarovan na podlagi pogodbe o poslovođenju in si ne izplačuje nagrade, vendar si v celoti izplača dobiček, pri različnih višinah dobička (v EUR)

Dobiček 1	150.000,00	100.000,00	50.000,00	15.000,00	10.000,00	5.000,00
Dobiček 2	150.000,00	100.000,00	50.000,00	15.000,00	10.000,00	5.000,00
Davek od dobička	25.500,00	17.000,00	8.500,00	2.550,00	1.700,00	850,00
Dobičke za izplačilo	124.500,00	83.000,00	41.500,00	12.450,00	8.300,00	4.150,00
Davek na izplačan dobiček	31.125,00	20.750,00	10.375,00	3.112,50	2.075,00	1.037,50
Izplačan dobiček	93.375,00	62.250,00	31.125,00	9.337,50	6.225,00	3.112,50
Prispevki poslovođenja na podlagi 040	6.876,00	6.876,00	6.876,00	6.876,00	6.876,00	6.876,00
Dohodke fizične osebe	86.499,00	55.374,00	24.249,00	2.461,50	-651,00	-3.763,50
Skupaj davki in prispevki	63.501,00	44.626,00	25.751,00	12.538,50	10.651,00	8.763,50
Neto izplen v %	57,67	55,37	48,50	16,41	0,00	0,00
Obdavčitev v %	42,33	44,63	51,50	83,59	106,51	175,27

Iz izračuna v Tabeli 14 je razvidno, da pri nizkem dobičku, se pravi v primeru pri 5.000,00 EUR in 10.000,00 EUR, je fizična oseba obdavčena čez 100 %, kar pomeni, da mora plačati prispevke iz svojega osebnega denarja. To je zato, ker je izplačani dobiček nižji, kot je višina prispevkov, ki jih plača fizična oseba osebno.

Pri dobičku 1 50.000,00 EUR lahko vidimo, da je dohodke fizične osebe 24.249,00 EUR, kar predstavlja 48,50 % celotnega dobička 1, kar pomeni, da skupni davki in prispevki predstavljajo 51,50 % celotnega dobička 1. Iz tabele je razvidno, da se višina obdavčitve znižuje z višino dobička, vendar vedno z manjšo razliko. Najnižja obdavčitev je 37,75 %. Razlog za to je, ker je davek od dobička vedno obdavčen po 17 % ne glede na višino dobička, ter davke od dohodka iz kapitala je obdavčen z 25 % ne glede na višino izplačanega dobička, in povprečna stopnja obdavčitve je 37,75 %. V zgornjih izračunih je obdavčitev višja od 37,75 % zaradi prispevkov, ki jih fizična oseba osebno plača, in ker je delež let teh vedno nižji, z višanjem dobička, se tudi odstotna obdavčitev fizične osebe z višjim dobičkom znižuje.

6.3 Primerjava izračunov ter sklepne ugotovitve

V Tabeli 15 sem naredila primerjavo med vsemi tremi izračuni iz predhodnih poglavij. V primerjavo bom vzela dobiček 1 v višini 10.000,00 EUR, 50.000,00 EUR ter 150.000,00 EUR, pri različnih organizacijskih oblikah ter različnih vrstah zaposlitve. V primerjavi bodo zaradi lažjega ponazarjanja, različni scenariji označeni kot:

- podjetnik: SP,
- d.o.o., v kateri je poslovodja zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi in si izplača celoten dobiček: DP, ter
- d.o.o., v kateri je poslovodja zaposlen na podlagi o poslovanju, in si plačuje prispevke kot fizična oseba, ter si izplača celotni dobiček: DF.

Tabela 15: Primerjava izračunov dohodka fizičnih oseb ter skupne obdavčitve, pri različnih višinah dobička ter pri različnih organizacijskih oblikah in vrstah zaposlitve (v EUR)

Dobiček 1	150.000,00			50.000,00			10.000,00		
	SP	DP	DF	SP	DP	DF	SP	DP	DF
Organizacijska oblika									
Skupni dohodek fizične osebe	83.132,00	92.376,00	86.499,00	30.334,00	30.126,00	24.249,00	3.124,00	12.010,00	-651,00
Skupaj davki in prispevki	66.868,00	57.624,00	63.501,00	19.666,00	19.874,00	25.751,00	6.876,00	8.888,00	10.651,00
Neto izplen v %	55,42	61,58	57,67	60,67	60,25	48,50	31,24	120,10	-6,51
Obdavčitev v %	44,58	38,42	42,33	39,33	39,75	51,50	68,76	88,88	106,51

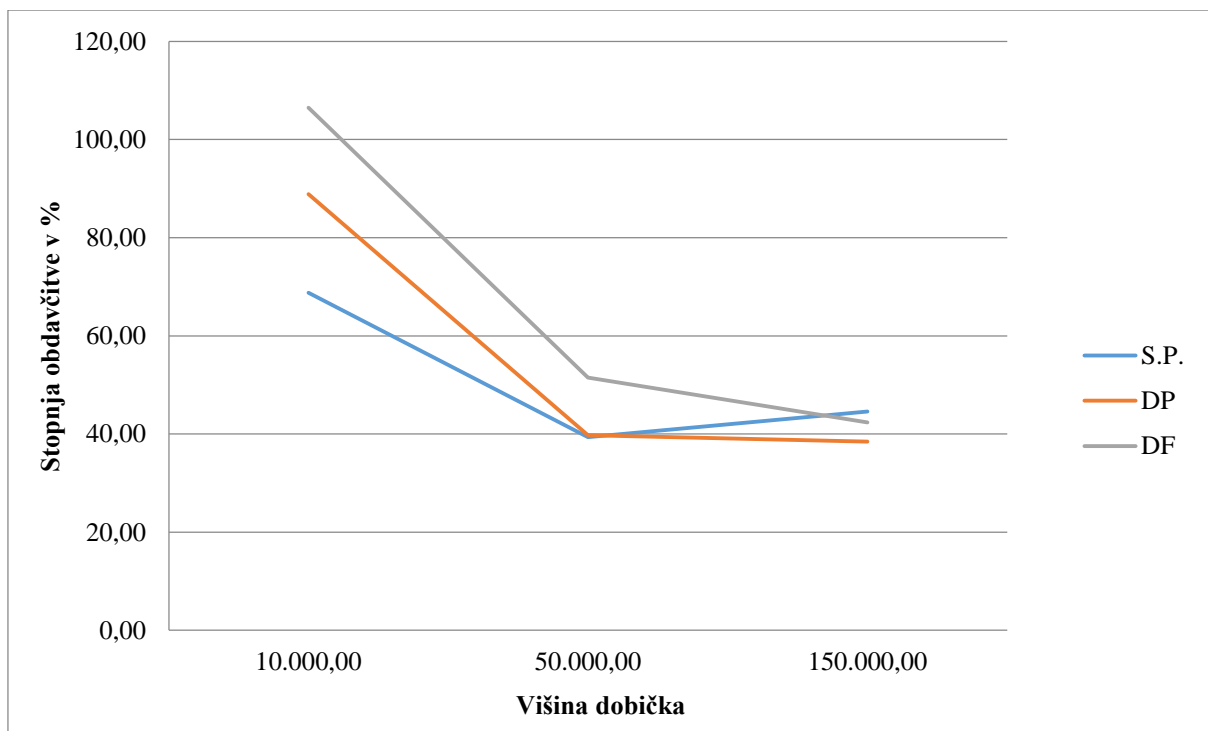
Kot lahko iz Tabele 15 vidimo, se pri različnih dobičkih celotna obdavčitev ter neto izplen razlikuje, glede na organizacijsko obliko. Pri dobičku 10.000,00EUR, lahko vidimo, da je pri DF neto izplen negativen, kar pomeni, da so bili prispevki, ki jih je moral lastnik plačati kot fizična oseba, višji kot je bil izplačan dobiček. Iz primerjave lahko pri DP vidimo, da je neto izplen čez 100 %, to pa je zato, ker je lastnik kot zaposleni dobil izplačilo plače, katera je bila višja od dobička 1, vendar moramo poudariti, da to neto izplačilo ni realno, saj se je moralo podjetje, zaradi izplačila plače lastniku, dodatno finančno zadolžiti, saj smo v predhodnih izračunih videli, da z dobičkom 1 10.000,00 EUR ne pokrijemo celotnih stroškov dela, in ima podjetje izgubo. Neto izplen pri dobičku 1 10.000,00 EUR pri S.P. je 31,24 %, kar pomeni, da od dobička 1 10.000,00 EUR od katerega odštejemo davke in prispevke, fizični osebi ostane 3.124 EUR. Iz te primerjave lahko sklepamo, da je pri dobičku 1 10.000,00 EUR najbolj primerna pravnoorganizacijska oblika podjetnik.

Pri obdavčitev dobička 1 50.000,00 EUR vidimo da je neto izplen fizične osebe v DF 48,50 %, v DP 60,25 % ter v S.P. 60,67 %. Tudi pri tej višini dobička lahko sklepamo, da je najbolj primerna pravnoorganizacijska oblika podjetnik, saj je še vedno celotna obdavčitev nižja kot pri drugih oblikah.

Pri dobičku 1 150.000,00 EUR pa lahko vidimo, da se številke malo spremenijo. Neto izplen fizične osebe v DF je 57,67 %, v DP 61,58 % ter v S.P.-ju 55,42 %. V tej primerjavi lahko vidimo, da je najbolj primerna pravnoorganizacijska oblika d.o.o., v kateri je lastnik zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi in si izplačuje plačo, ter si izplača celotni dobiček.

Iz navedenih izračunov lahko sklepamo, da je pri nizkem dobičku davčno bolj optimalna oblika podjetnik, medtem ko je pri višjem dobičku davčno bolj optimalna oblika d.o.o.. Točka preloma pri kateri je za podjetnika bolj optimalno, da razmisli o spremembi pravnoorganizacijske oblike v d.o.o. je pri približno 50.000,00 EUR dobička, saj je pri tej točni obdavčitev tako podjetnika, kot d.o.o., z zaposlenim lastnikom, približno 39 %. Iz izračunov je razvidno, da se pri podjetniku z višanjem dobička višina obdavčitve proporcionalno povečuje, medtem, ko se pri d.o.o. znižuje, vendar ne nižje kot je 37,75 %. Točko preloma je razvidna tudi iz Slike 3.

Slika 3: Točka preloma pri primerjavi med obdavčitvijo fizične osebe, pri različnih pravnoorganizacijskih oblikah ter pri različnih dobičkih.

SKLEP

Vedno več posameznikov se odloča, da bo svojo poslovno pot začelo samostojno. Na začetku poslovne poti se srečamo z ogromno različnih vprašanja, kot so kje bom začel svojo dejavnost,

kdo so moji ključni kupci, kako in kje bom pridobil začetni kapital ter tudi katero pravnoorganizacijsko obliko bom uporabljal za opravljanje svoje poslovne poti. Odločitev katero pravnoorganizacijsko obliko izbrati je lahko ključnega pomena, predvsem na začetku, saj nam lahko omogoča, da čim bolj optimiziramo naše poslovanje. Katero pravnoorganizacijsko obliko izbrati je pa seveda odvisno od veliko dejavnikov, kot so, kakšno vrsto dejavnosti bomo opravljeni, kateri so naši ključni poslovni partnerji, koliko imamo začetnega kapitala, kolikšno je poslovno tveganje pri naši dejavnosti, itd. Zato nekega napisanega pravila katero pravnoorganizacijsko obliko izbrati ni, vsak posameznik mora pri sebi preveriti svoje dejavnike in se najbolje odločiti.

V prvem delu magistrskega dela sem skušala čim bolj podrobno predstaviti dve pravnoorganizacijski obliki, ki sta najbolj pogosti v današnjem poslovnem svetu, tako v Sloveniji kot tudi po svetu, in to sta samostojni podjetnik ter družba z omejeno odgovornostjo. Vsaka od oblik ima seveda svoje prednosti in slabosti, zato je potrebno da vsak posameznik preuči, katere prednosti posamezne oblike so za njega bolj ugodne. Podjetnik je fizična oseba, ki opravlja dejavnost. Glavne prednosti podjetnika so, da za ustanovitev nima predpisanega nobenega minimalnega osnovnega kapitala, in lahko posameznik z opravljanjem dejavnosti začne tudi z manj denarja, svobodno lahko razpolaga s prisluženim denarjem ter je progresivno obdavčen glede na višino dobička po dohodninski lestvici, kar je lahko ugodneje na začetku poslovanja. Podjetnik ima pa tudi nekaj slabosti in to so predvsem, da za vse dolgove, ki jih ustvari z dejavnostjo odgovarja z vsem svojim premoženjem, podjetnik nima plače, njegova plača je njegov dobiček, in to v velikih primerih predstavlja velik problem pri pridobitvi kredita pri bankah, težje se je prijavljati na kakšne javne razpise za denarna sredstva, poslovanje z tujino je lahko oteženo, ker tuji poslovni partnerji raje sodelujejo z družbami. Podjetnik plačuje prispevke za obvezno zavarovanje kot samozaposlena oseba, in višina odmere prispevkov je odvisna od višine dobička, kar pomeni da z višanjem dobička so tudi višji prispevki, itd.

Medtem pa je d.o.o. samostojna pravna oseba, ki opravlja dejavnost. Prednosti d.o.o. so da za dolg družbe odgovarja pravna oseba s svojim premoženjem oz. družbenik odgovarja samo z vplačanim vložkom, višina prispevkov zaposlenih v družbi ni odvisna od dobička družbe, ampak od pogodbe o zaposlitvi, dobiček je obdavčen z fiksna davčno stopnjo, kar je zelo ugodno pri višjih dobičkih, d.o.o. je bolj kredibilna pri bankah in tujih poslovnih partnerjih, itd. Med glavne slabosti d.o.o. pa uvrščamo to da je za ustanovitev potreben minimalni osnovni kapital, ki je 7.500,00 EUR, prislužen denar oz. dobiček ni denar lastnika, ampak pravne osebe, in ko si lastnik želi ta denar izplačati mora plačati še 25 % davka na kapital, ter izpis d.o.o. iz poslovnega registra je malo bolj kompleksno kot pri podjetniku, itd.

Glavni namen magistrskega dela je bil to, da skušam prikazati katera pravnoorganizacijska oblika je z davčnega vidika bolj optimalna pri različnih višinah dobička. Kot sem že omenila je podjetnik prijavljen v obvezno zavarovanje takoj ko odpre svojo dejavnost, zato mora takoj ko začne s poslovanjem plačevati prispevke za socialno varnost. Višina teh prispevkov je odvisna od dobička podjetnika v preteklem letu, v letu ustanovitve pa podjetnik plačuje prispevke od minimalne zavarovalne osnove določene po zakonu, potem pa se vsako leto njegova

zavarovalna osnovna spremeni glede na dobiček, tako da pri višjih dobičkih podjetnik plačuje višje prispevke. Poleg prispevkov za socialno varnost pa podjetnik plačuje tudi davek od dohodka iz dejavnosti, in ta se tudi plačuje glede na njegovo dobiček, saj je dobiček podjetnika tudi njegova plača. Davek od dohodka iz dejavnosti podjetnika se plačuje po progresivni lestvici, kar pomeni da je višji dobiček bolj obdavčen.

D.o.o. pa je obdavčena z davkom od dohodka pravnih oseb, kateri ima pa fiksno davčno stopnjo in sicer 17%, ter se glede na višino dobička ne spreminja. Kot sem že omenila je dobiček d.o.o., zaslužek pravne osebe in ne njegovega lastnika, in če si ta želi izplačati dobiček mora plačati še davek na kapitalski dobiček. Lastnik družbe je lahko tudi poslovodja družbe in je lahko v družbi zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali na podlagi pogodbe o poslovanju, in od tega je tudi odvisno kako je zavarovan v obvezno zavarovanje. Če je zaposlen na podlagi pogodbe o zaposlitvi, je zavarovan kot zaposlena oseba, in je plačnik prispevkov družba, kar tudi predstavlja strošek družbe, če pa ima sklenjeno pogodbo o poslovanju, je pa v obvezno zavarovanje zavarovan kot samozaposleni in je zavezanec za plačilo prispevkov, on kot fizična oseba in ne družba.

Iz izračunov v magistrskem delu lahko povzamem, da je iz davčnega vidika, pri nižjih dobičkih bolj optimalna pravnoorganizacijska oblika podjetnik, medtem ko pri višjih dobičkih je bolj optimalna d.o.o.. Meja pri kateri bi samostojnemu podjetniku svetovala da se preoblikuje v d.o.o. je najkasneje pri dobičku 50.000,00 EUR, saj se pri tem dobičku obdavčitev podjetnika izenači z obdavčitvijo d.o.o., ter od te meje se pri podjetniku efektivna obdavčitev povečuje, medtem ko pri d.o.o. ostane enaka. Vendar kot sem že večkrat omenila je vsaka situacija posameznika edinstvena, in bi vsakemu posamezniku, ki se odloči da bo začel samostojno poslovno pot predlagala, da si sam sestavi dober poslovni in finančni načrt, ter se s temi izračuni posvetuje z računovodstvom ali kakšnim finančnim svetovalcem, ter skupaj na podlagi njegovih podatkov prekalkulirajo katera pravnoorganizacijska oblika je za njega najbolj optimalna.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (2014). Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po pravnoorganizacijskih oblikah, po četrletjih. Najdeno 03. maja 2015 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/Registri/Poslovni_register/Porocila/Arhiv
2. Bajuk J., Kostrevc D., & Podbevšek G. (2003). *Kodeksi vladanja podjetjem v Evropi / izkušnje za Slovenijo*. Ljubljana: Združenje Manager.
3. Bohinc, R., Bratina, B., Ivanjko, Š., Bajuk, J., Podbevšek, A., Zorek, N., Zorin, F., Kovač, B., Glas, M., Gregorič, A. & Peršak, M. (2007). *Priročnik za člane nadzornih svetov in upravnih odborov*. Ljubljana: Združenje članov nadzornih svetov.
4. Borštnik, B. (2011, 20. februar). Katero obliko podjetja izbrati? Najdeno 04. septembra 2014 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/katero-obliko-podjetja-izbrati->
5. Borštnik, B. (2013, 8. april). Zaposlitev lastnika-direktorja v enoosebni družbi. Najdeno 04. septembra 2014 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/poslovanje/zaposlitev-lastnika-direktorja-v-enoosebni-druzbi>
6. Cepec, J., & Kovač, M. (2012). *Poslovno pravo. Osnove s praktičnimi primeri*. Ljubljana: GV Založba.
7. Cepec, J., Ivanc, T., Kežman, U., & Raškovič, M. (2010). *Pot v podjetništvo s.p. ali d.o.o.* Ljubljana: GV Založba.
8. Čižman, M. (2013a). Novosti na trgu dela in v delovnih razmerjih. *Revija za računovodstvo in finance*, 40(05), 50–62.
9. Čižman, M. (2013b). O plačah, nadomestilih, povračilih in drugih prejemkih iz delovnega razmerja. *Revija za računovodstvo in finance*, 40(06), 46-61
10. Dimnik S. (2011, 15. september). Zakaj in kako preoblikovati s.p. v d.o.o. Najdeno 15. septembra na spletnem naslovu <http://www.podjetniski-portal.si/e-publikacije/3792-Zakaj-in-kako-preoblikovati-sp-v-doo/>
11. Dolinšek, T. (2015, 20. maj). S.p. z normiranimi stroški. Najdeno 15. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/normirana-obdavcitev>
12. Drobež Tomšič, M. (2014). Obdavčitev dohodkov po novem, plačilo prispevkov pri izbranih pogodbenih delih po 01.02.2014. Najdeno 15. septembra 2015 na spletnem naslovu http://img.dashofer.sk/cif_si/pdf/Obdav%C4%8Ditev%20dohodkov%20po%20novem.pdf
13. Drobež Tomšič, M. (2015). Statusno preoblikovanje samostojnega podjetnika. *Revija za računovodstvo in finance*, 42(08-09), 134–146.
14. Erjavšek, K. (2014a, 13. februar). Pokrivanje preteklih izgub. Najdeno 04. april 2015 na spletnem naslovu <http://www.dara.si/33/pokrivanje-preteklih-izgub-uniqueidmRRWSbk196Hzu9ZXhHk6LtnJBpE6oj-UCuravEvQlhYjHxx0Mn4B4g/?justlogged=1>
15. Erjavšek K. (2014b, 6. junij). Pogoji, kdaj je s.p. lahko normiranec. Najdeno 06. april 2015 na spletnem naslovu <http://www.dara.si/33/pogoji-kdaj-je-s-p-lahko-normiranecuniqueidmRRWSbk196Hzu9ZXhHk6LtnJBpE6oj-U5CHDTZLC3ZTx CzVe2JWBKw/?query=normiranec&serp=1>

16. Filip, J. (2014, 29. september). Prenehanje dejavnosti in s tem povezane obveznosti samostojnega podjetnika. Najdeno 15. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://data.si/blog/2014/09/29/prenehanje-dejavnosti-in-s-tem-povezane-obveznosti/>
17. Finančna uprava Republike Slovenije (2015a). Dohodek iz kapitala, Brošura o obrestih, dividendah in dobičku iz kapitala, 2015. Najdeno 20. septembra 2015 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Dohodnina/Dohodek_iz_kapitala/Opis/Brosura_o_obrestih_dividendah_in_dobicku_iz_kapitala.pdf
18. Finančna uprava Republike Slovenije (2015b). Insolvenčni postopki in drugi načini prenehanja pravne osebe. Najdeno 20. septembra na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Placevanje_in_izvrsba/Podrocja/Insolvenčni_postopki_in_drugi_nacini_prenehanja_pravne_osebe/Opis/Podrobnejši_opis_1_izdaja_Insolvenčni_postopki_in_drugi_nacini_prenehanja_pravne_osebe.pdf
19. Finančna uprava Republike Slovenije (2015c). Prispevki za socialno varnost. Plačevanje prispevkov za socialno varnost za zavarovance – družbenike, 2015. Najdeno 15. septembra 2015 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Prispevki_za_socialno_varnost/Opis/Podrobnejši_opis_1_izdaja_Plačevanje_prispevkov_za_socialno_varnost_za_zavarovance_-_druzbenike.pdf
20. Finančna uprava Republike Slovenije (2015d). Prispevki za socialno varnost. Plačevanje prispevkov za socialno varnost za zavezance – samozaposlene osebe, 2015. Najdeno 15. maja 2015 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Davki_in_druge_dajatve/Podrocja/Prispevki_za_socialno_varnost/Opis/Podrobnejši_opis_1_izdaja_Plačevanje_prispevkov_za_socialno_varnost_za_zavarovance_-samozaposlene_osebe.pdf
21. Hieng, R. (2013a). Novosti v Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. *Revija za računovodstvo in finance*, 40(05), 63-71
22. Hieng, R. (2013b). Posledice prenehanja družbe po skrajšanem postopku. *Revija za računovodstvo in finance*, 40(07), 10-16.
23. Ivanjko, Š. & Kocbek, M. (2001). *Pravo družb. Statusno gospodarsko pravo*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
24. Ivanjko, Š., Kocbek, M., & Prelič, S. (2009). *Korporacijsko pravo*. Ljubljana: GV Založba.
25. *Komanditna delniška družba (k.d.d.)*. Najdeno 12. februar 2015 na spletnem naslovu <http://evem.gov.si/info/zacenjam/zelim-ustanoviti-podjetje/poslovne-oblike-podjetij/komanditna-delniska-druzba-kdd/>
26. Korže, B. (2010). *Pravo družb in poslovno pravo*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije
27. Mercina, J. (2015a, 1. januar). Komanditna družba (k.d.). Najdeno 12. februarja 2015 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/katero-obliko-podjetja-izbrati/komanditna-druzba-k.d.1>
28. Mercina, J. (2015b, 15. marec). Obdavčitev d.o.o. Najdeno 20. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/obdavcitev-d.o.o>
29. Mercina, J. (2015c, 20. maj). Preoblikovanje iz s.p. v d.o.o. Najdeno 16. september 2015 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/preoblikovanje-iz-s.p.-v-d.o.o>

30. Mercina, J (2015d, 6. avgust). Zaprtje s.p. Najdeno 15.septembra 2015 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/poslovanje/zaprtje-s.p>
31. Mežnar, D. (2000). *Podjetniško pravo s temeljnimi pravnimi pojmi*. Ljubljana. Gospodarski vestnik.
32. Orehek, N. (2015, 1. oktober). Delniška družba (d.d.). Najdeno 10. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitve-podjetja/katero-obliko-podjetja-izbrati/delniska-druzba-d.d>.
33. Pernik, F., Kostanjevec, B., & Čampa, M. (2009). *Davčno pravo in javne finance*. Novo mesto: Fakulteta za poslovne in upravne vede.
34. Pravilnik o določanju zavarovalne osnove. *Uradni list RS* št. 89/13 in 11/15.
35. Pravilnik o določitvi olajšave in lestvice za odmero dohodnine za leto 2015. *Uradni list RS* št. 94/14.
36. Pravilnik o obrazcih za obračun prispevkov za socialno varnost. *Uradni list RS* št. 138/06, 126/08, 10/13, 47/13 in 109/13.
37. Pravilnik o postopku za razvrščanje v zavarovalne osnove. *Uradni list RS* št. 49/06, 38/07 in 96/12 – ZPIZ-2.
38. Prelič, S. (2005). *Materialno statusno preoblikovanje – zaščita interesov upnikov in imetnikov deležev kapitalskih družb pred tveganji združenja in delitev*. Ljubljana: GV Založba.
39. Prelič, S., Zabel, B., Ivanjko, Š., Podgorelec, P., & Kobal, A. (2009). *Družba z omejeno odgovornostjo*. Ljubljana: GV Založba.
40. Prusnik, M. (2014). Obdavčitev kapitalskega dobička fizičnih oseb. *Revija za računovodstvo in finance* 41(05), 92–100.
41. Puharič, K. (1999). *Gospodarsko pravo: z osnovami prava*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
42. Rogan Šik, M. (2015a, 12. avgust). Novosti, ki jih prinaša novela Zakona o gospodarskih družbah. Najdeno 18. september 2015 na spletnem naslovu <http://ooz-sezana.si/novosti-zasamostojne-podjetnike-ki-jih-prinasa-novela-zakona-o-gospodarskih-druzbah/>
43. Rogan Šik, M. (2015b, 6. februar). Zavarovalne osnove od 1. januarja 2015 dalje. Najdeno 15. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://ooz-sezana.si/zavarovalne-osnove-od-1-januarja-2015-dalje/>
44. Slovenski računovodski standardi (SRS). *Uradni list RS* št. 118/05, 9/06, 10/06-popr., 20/06, 70/06, 75/06, 112/06-popr., 114/06 – ZUE, 3/07, 22/07, 12/08, 119/08, 126/08, 1/10, 33/10, 85/10-popr., 58/10, 90/10-popr., 80/11, 2/12, 64/12 in 20/14.
45. Sodin, R. (2011). Prenehanje družbe: redna likvidacija ali prenehanje družbe v stečajnem postopku. Najdeno 20. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://www.insolventno-svetovanje.si/upload/file/REDNA%20LIKVIDACIJA%20DRU%C5%BDBE%20ALI%20PRENEHANJE%20DRU%C5%BDBE%20V%20STE%C4%8CAJNEM%20POSTOPKU.pdf>
46. Tokić, S. (2004). Davčna obravnava Societas Europaea. *Evropsko pravo in praksa*, 2(8), 8–21.

47. Ustava Republike Slovenije (URS). *Uradni list RS* št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148 in 47/13 – UZ90,97,99).
48. Zakon o davčnem postopku (ZdavP-2). *Uradni list RS* št. 13/11 UPB, 32/12, 94/12, 101/13-ZdavNepr, 111/13, 25/14 – ZFU in 40/14 – ZIN-B.
49. Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1). *Uradni list RS* št. 13/11 – UPB, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14 in 90/15.
50. Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). *Uradni list RS* št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZdavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13 in 50/14, 23/15 in 82/15.
51. Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1). *Uradni list RS* št. 21/13 in 78/13 –popr., 47/15 – ZZSDT in 33/16 – PZ-F.
52. Zakon o dohodnini (Zdoh-2). *Uradni list RS* št. 13/11 UPB, 9/12- odl. US,, 24/12, 30/12, 40/12 –ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13- odl. US, 96/13, 29/14- odl US in 50/14.
53. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS* št. 65/09 –UPB, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US in 82/13.
54. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2). *Uradni list RS* št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD in 102/15.
55. Zakon o prispevkih za socialno varstvo (ZPSV). *Uradni list RS* št. 5/96, 18/96-ZdavP, 34/96, 87/97-ZdavP-A, 3/98, 78/,98 – odl. US, 106/99 – ZPIZ-1, 81/00 – ZPSV-C, 97/01 – ZSDP, 97/07,62/10 – odl. Us, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 91/13 – ZZVZZ-M, 99/13 – ZsavrPre-C in 26/14- ZSDP- 1.
56. Zakon o sodnem registru (ZSReg). *Uradni list RS* št. 54/07 – UPB, 65/08, 49/09, in 82/13 – ZGD-1H.
57. Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1). *Uradni list RS* št. 26/14 in 90/15).
58. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ). *Uradni list RS* št. 72/06 – UPB, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12-ZUJF, 21/13-ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C in 111/13- ZMEPIZ-1.
59. Zavec, P. (2008). Preoblikovanje s.p. v d.o.o. *Kapital, revija za naložbo denarja (priloga DFS)*, 17(438), 48–49.
60. Zupančič, V. (2007). *Knjigovodstvo in obdavčitev pri zasebnikih*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
61. Zupančič, V. (2013a). Obdavčitev dohodka iz dejavnosti zasebnikov. *Revija za računovodstvo in finance*, 40(03), 101–119.
62. Zupančič, V. (2013b). Obdavčitev zasebnikov normirancev. *Revija za računovodstvo in finance*, 40(04), 54–69.
63. Zupančič, V. (2014). Bistvene novosti pri davčnem obračunu za zasebnike normirance. *Revija za računovodstvo in finance*, 41(03), 66–71.